

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Katedra rekreologie a cestovního ruchu

Přírodní a kulturně historické předpoklady UCR v oblasti
Alsaska-Lotrinska

Bakalářská práce

Autor: Lucie Feiferová

Studijní obor: Management cestovního ruchu – anglický jazyk

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Jiří Štyrský, CSc.

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci zpracovala samostatně a veškeré použité literární prameny či jiné zdroje jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

V Hradci Králové dne:

Lucie Feiferová

Poděkování:

Ráda bych poděkovala vedoucímu své bakalářské práce, a sice doc. PaedDr. Jiřímu Štyrskému CSc., a to nejen za to, že se ochotně ujal vedení mnou zvoleného tématu bakalářské práce, ale také za všechny cenné rady, které mi pomohly tuto práci zhotovit. Dále pak prof. RNDr. Josefu Zelenkovi CSc. za všechna doporučení a věcné připomínky. Poděkování je dále věnováno mé rodině za velkou podporu při studiu a všem účastníkům výzkumu, kteří si udělali čas a ochotně spolupracovali během řízených rozhovorů.

Anotace

Tato bakalářská práce zkoumá přírodní a kulturně historické předpoklady udržitelného cestovního ruchu ve francouzské oblasti Alsaska-Lotrinska. Zabývá se atraktivností území a jeho návštěvností. Dále obsahuje faktory, které mají pozitivní a negativní vliv na lokální cestovní ruch. Hlavní použité metody zahrnují literární rešerši a řízené rozhovory s pěti návštěvníky a osmi místními obyvateli. Výsledky ukazují, že se v oblasti nachází přírodní (pohoří Vogézy, regionální přírodní parky a chráněná území) i kulturně historické (zejména historické památky a města jako Nancy, Metz, Verdun, Štrasburk, Colmar, Mylhúzy) předpoklady udržitelného cestovního ruchu, díky kterým je destinace turisticky zajímavá. Lokalita je sice navštěvována, avšak zásadním problémem je její nedostatečná propagace. Hlavním doporučením je větší propagace území a vytvoření turistického trojúhelníku měst Metz-Nancy-Štrasburk.

Klíčová slova

Alsasko-Lotrinsko, kulturně historické předpoklady, předpoklady cestovního ruchu, přírodní předpoklady, severovýchodní Francie, udržitelný cestovní ruch.

Annotation

Title: Natural and Cultural Historical Assumptions of Sustainable Tourism in the Territory of Alsace-Lorraine

This Bachelor thesis examines the natural and cultural-historical assumptions of the sustainable tourism in the French district of Alsace-Lorraine. It focuses on the issue of the territory's attractiveness and its visit rate. It also involves positive and negative aspects that influence local tourism. The basic methods include a literature review and guided interviews with five visitors and eight local inhabitants. The findings indicate that there are natural (the Vosges Mountains, regional natural parks and protected areas) and cultural historical (particularly historical monuments and cities such as Nancy, Metz, Verdun, Strasbourg, Colmar, Mulhouse) assumptions of the sustainable tourism in the area that makes the destination interesting for tourists. The territory is highly visited but the main problem is its

insufficient promotion. The basic recommendation is a higher promotion of the district and creation of the touristic triangle Metz-Nancy-Strasbourg.

Key words

Alsace-Lorraine, cultural historical assumptions, tourism assumptions, natural assumptions, northeastern France, sustainable tourism.

Obsah

1	ÚVOD	1
2	CÍL PRÁCE A METODIKA ZPRACOVÁNÍ	2
2.1	CÍL PRÁCE	2
2.2	VYSVĚTLIVKY POJMŮ	2
2.3	METODIKA ZPRACOVÁNÍ	3
2.4	VÝZKUMNÉ OTÁZKY	4
2.5	LITERÁRNÍ REŠERŠE HLA VNÍCH POUŽITÝCH ZDROJŮ	4
3	TEORETICKÁ VÝCHODISKA	8
3.1	CESTOVNÍ RUCH	8
3.2	POTENCIÁL A PŘEDPOKLADY CESTOVNÍHO RUCHU	8
3.2.1	<i>Lokalizační předpoklady</i>	9
3.2.2	<i>Realizační předpoklady</i>	15
3.2.3	<i>Selektivní předpoklady</i>	15
3.3	UDRŽITELNOST CESTOVNÍHO RUCHU (UCR)	16
4	PRAKTICKÁ ČÁST	19
4.1	PŘÍPADOVÁ STUDIE 1: OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ	19
4.1.1	<i>Geografie</i>	20
4.1.2	<i>Podnebí</i>	24
4.1.3	<i>Demografie</i>	24
4.1.4	<i>Významné historické milníky</i>	31
4.1.5	<i>Ekonomická situace</i>	34
4.1.6	<i>Dopravní infrastruktura</i>	36
4.2	PŘÍPADOVÁ STUDIE 2: PŘÍRODNÍ A KULTURNĚ HISTORICKÉ PŘEDPOKLADY Z HLEDISKA UCR V OBLASTI ALSASKA-LOTRINSKA	38
4.2.1	<i>Alsasko-Lotrinsko a udržitelný cestovní ruch</i>	39
4.2.2	<i>Přírodní předpoklady UCR</i>	40
4.2.3	<i>Kulturně historické předpoklady UCR</i>	44
4.3	PŘÍPADOVÁ STUDIE 3: INDIVIDUÁLNÍ ŘÍZENÉ STRUKTUROVANÉ ROZHOVORY	76
4.3.1	<i>Metodika zpracování</i>	76
4.3.2	<i>Výsledky rozhovorů</i>	77
5	SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ	84
6	ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ	86
6.1	DOPORUČENÍ	88
7	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	90
8	PŘÍLOHY	102
	SEZNAM PŘÍLOH	102
	PŘÍLOHA 1: SEZNAM OBRÁZKŮ	102
	PŘÍLOHA 2: SEZNAM TABULEK	103
	PŘÍLOHA 3: VYBRANÉ OBRÁZKY S POPISEM	104
	PŘÍLOHA 4: INDIVIDUÁLNÍ ŘÍZENÝ STRUKTUROVANÝ ROZHOVOR – OKRUH OTÁZEK	107
	PŘÍLOHA 5: ZADÁNÍ PRÁCE	108

1 Úvod

Důvodem zvolení tohoto tématu bakalářské práce byly autorčiny sympatie a osobní zkušenosti s územím. Autorka lokalitu pravidelně navštěvuje. Její hlavní motivací pro zhotovení této práce bylo dozvědět se o území nové a detailnější informace a zanalyzovat ho z hlediska udržitelného cestovního ruchu.

Oblasti Alsasko (fr. *Alsace*) a Lotrinsko (fr. *Lorraine*) se nacházejí v severovýchodní části Francie. Oba tyto bývalé regiony patří od 1. ledna 2016 do Grand Est, jednoho ze 13 metropolitních regionů, který vznikl sloučením Alsaska, Lotrinska a Champagne-Ardenne (CartesFrance, 2014). Území je jakousi křižovatkou Evropy, neboť se nachází u hranic čtyř států – Belgie, Lucemburska, Německa a Švýcarska (viz Obr. 1).

Obr. 1 Mapa Francie se zvýrazněnou oblastí Alsaska-Lotrinska

Zdroj: Hospodářská a kulturní studia (2016)

„Díky své poloze i schopnosti nasávat cizí vlivy je právě severovýchodní Francie už od raného středověku pojítkem mezi střední a západní Evropou, stejně jako mezi jejím severem a jihem – z každé oblasti si berouc, co je jí ku prospěchu.“ (Kraslová, 2004:2)

Altman (2007) uvádí, že alsasko-lotrinský region odjakživa střeží východní přístup do Paříže, a tak vždy sloužil jako zástava při neustálých konfliktech mezi Francií a Německem. Obě území spojuje jak pochmurná minulost, tak i bohatost a rozmanitost kulturních zážitků, které může svým návštěvníkům nabídnout.

Je Alsasko-Lotrinsko opravdu zajímavé a atraktivní z pohledu cestovního ruchu (případně proč a v jaké míře) nebo se jedná pouze o jakýsi tranzitní bod při cestě do hlavního města, západní části země, k moři na Azurové pobřeží, za zimní rekreaci či do jiných částí Evropy? Jaké jsou faktory ovlivňující pozitivně či negativně lokální cestovní ruch a jaká by mohla nastat v tomto ohledu zlepšení? Je území navštěvované nebo spíše opomíjené? Právě touto problematikou se bude zabývat tato bakalářská práce.

2 Cíl práce a metodika zpracování

2.1 Cíl práce

Cílem práce je zjistit, zda je oblast Francie Alsasko-Lotrinsko z hlediska udržitelného cestovního ruchu zajímavá a jakým způsobem. Jestli se jedná o turisticky vyhledávané území či nikoliv a co může tato oblast návštěvníkům nabídnout.

2.2 Vysvětlivky pojmů

Následující tabulka slouží k objasnění nejfrekventovaněji používaných pojmů této bakalářské práce.

Tabulka 1 Vysvětlivky pojmů

Pojem	Vysvětlení pojmu
Analyticko-výzkumná metoda	Jde o metodu analýzy s výzkumnými prvky. Podle Trouсила a Jašíkové (2015) se jedná o rozklad přirozeného systému (nějakého problému, dat, jevů) na jednotlivé části (díleč problémy, pojmy). Rozlišuje se důležité od nepodstatného. Dochází k pochopení vlastností, vzájemných vazeb jednotlivých částí a jejich významu. Následně se z nich odvozuje chování celku (syntéza) (Trousil, Jašíková, 2015).
Alsasko-Lotrinsko	Historické území Francie skládající se ze dvou regionů – Alsaska a Lotrinska. Aktuálně je oblast součástí metropolitního regionu Grand Est.
Individuální řízený strukturovaný rozhovor	Dle Trouсила a Jašíkové (2015) je rozhovor základní technikou sběru informací v kvalitativním výzkumu, jehož výhodou je vysoká návratnost. Individuální řízený strukturovaný rozhovor je druh rozhovoru s pouze jedním respondentem. Rozhovor je řízený výzkumníkem (autorem) a má předem danou strukturu, která se odvíjí od výzkumných otázek.
Introspekce	Metoda introspekce představuje v tomto případě počítky a vjemy vnějších objektů. Též znamená sebezpozorování, vnitřní pozorování nebo zkoumání sama sebe.
Kulturně historické předpoklady	Kulturně historické předpoklady patří do skupiny lokalizačních předpokladů cestovního ruchu. Jejich charakteristickým znakem je dle Vystoupila, Šauera a Trouсила (2015) jejich bodové rozmístění a vznik zásahem člověka do krajiny. Do těchto předpokladů patří kulturně historické památky, kulturní zařízení a kulturní (společenské) akce.
Kvalitativní výzkum	Podle Trouсила a Jašíkové (2015) se tento druh výzkumu snaží o porozumění jevu, které zkoumá. Uvádějí, že jde především o interpretaci problému pohledem samotných aktérů, jejichž interpretace je následně analyzována a interpretována. Právě proto jsou shromážděná data subjektivního charakteru. Hlavním instrumentem je zde samotný výzkumník (Trousil, Jašíková, 2015).
Literární rešerše	Představení a interpretace hlavních použitých zdrojů.
Praktická část	Obsahuje analýzu a interpretaci výsledků šetření ve vztahu k výzkumným otázkám, hypotézám či předpokladům (Trousil, Jašíková, 2015). Praktická část je postavena na teoretických východiscích, na které dále navazuje.

Předpoklad cestovního ruchu	Souhrn přírodních a antropogenních aspektů včetně jejich mnohoúrovňových vazeb, vytvářející předpoklady pro realizaci cestovního ruchu (Svobodová et al., 2017 a Zelenka, Pásková, 2012). Předpoklady lze rozdělit na lokalizační, realizační a selektivní.
Případová studie	Podle Trousil a Jašíkové (2015) zachycuje případová studie složitosti případu, popis vztahů a jejich celistvosti. Na konci studie se zkoumaný případ vřazuje do širší souvislosti. V cestovním ruchu se může jednat např. o případovou studii nějaké destinace nebo kulturní akce. Mohou být explorativní, explanatorní a deskriptivní (Trousil a Jašíková, 2015).
Přírodní předpoklady	Přírodní předpoklady patří do skupiny lokalizačních předpokladů cestovního ruchu. Jejich charakteristickým znakem je dle Vystoupila, Šauera a Trousil (2015) jejich areálové liniové rozložení a vznik bez zásahu člověka do krajiny. Patří sem reliéf území, klimatické, hydrologické a biografické podmínky. Významným zástupcem jsou i velkoplošná chráněná území jakožto ucelený komplex přírodních předpokladů.
Severovýchodní Francie	Území nacházející se na severovýchodě Francie, skládající se z bývalých regionů Alsaska, Champagne-Ardenne a Lotrinska.
Teoretická východiska	Důkladné seznámení se zkoumaným tématem prostřednictvím studia všech odborných zdrojů (Trousil, Jašíková, 2015). Autor zde aplikuje svou znalost problematiky. Teoretická východiska se odvíjejí od cíle práce a je na nich postavena praktická část.
Udržitelný cestovní ruch (UCR)	Cestovní ruch, který díky koncepčnímu rozvoji a plánování dlouhodobě nenarušuje přírodní, kulturní a sociální prostředí, neboť jeho cílem je ochrana a zachování životního prostředí ve všech jeho aspektech a respektování životního stylu (včetně dosavadního způsobu obživy) místních obyvatel (Zelenka, Pásková, 2012).
Výzkumné otázky	Na rozdíl od otázek v dotazníku se jedná o obecnější otázky, vyplývající z cíle práce, jejichž zodpovězení umožní dosažení stanoveného cíle (Trousil a Jašíková, 2015).

Zdroj: Svobodová et al. (2017); Trousil, Jašíková (2015); Vystoupil, Šauer, Trousil (2015); Zelenka, Pásková (2012)

2.3 Metodika zpracování

K zhotovení této bakalářské práce je použita analyticko-výzkumná metoda. Práce je rozdělena na dvě hlavní kapitoly – teoretická východiska a praktickou část.

Úvodní teoretická východiska (viz kapitola 3) se zabývají vysvětlením odborných pojmů na základě literárních rešerší. Tyto pojmy jsou dále využity při zpracování praktické části – případových studií. Kapitola obsahuje objasnění pojmů jako je potenciál a předpoklady cestovního ruchu, kde jsou následně rozlišeny lokalizační, realizační a selektivní předpoklady a jejich jednotlivé podskupiny. Následně pojednává o problematice udržitelnosti cestovního ruchu.

Praktická část (viz kapitola 4) obsahuje případové studie, které jsou celkem tři, neboť se každá ubírá jiným směrem. První z nich (viz kapitola 4.1) se zabývá obecnou charakteristikou Alsaska-Lotrinska, jakožto pohraničního území nacházejícího se v severovýchodní Francii. Tato kapitola obsahuje geografii a podnebí, demografii, ekonomickou situaci a dopravní infrastrukturu území. Druhý oddíl (viz kapitola 4.2)

obsahuje samotné přírodní a kulturně historické předpoklady udržitelného cestovního ruchu zvolené lokality, které jsou vybrány tak, aby se jednalo o předpoklady udržitelného cestovního ruchu. První a druhá případová studie jsou zpracovány na základě pečlivého prostudování literatury a jiných dostupných zdrojů.

Poslední (třetí) případová studie zahrnuje kvalitativní výzkum, který je proveden formou individuálních řízených strukturovaných rozhovorů (viz kapitola 4.3). Nejprve je objasněn důvod využití této metody, na jakém principu je stanoven vzorek respondentů, jak jsou sestaveny rozhovorové otázky a nakonec uvádí způsob jeho realizace. Na základě níže uvedených předem stanovených výzkumných otázek je pro účel rozhovoru vytvořeno celkem 6 otázek (viz příloha 4). Data jsou následně shromážděna osobním pohovorem s respondenty a pomocí komunikačních technologií (audiovizuálních telefonátů). Další užitou metodou je metoda introspekce autorky. Detailnější popis metod a dotazovaného vzorku, užitých při rozhovoru, je předmětem případové studie 3 (viz kapitola 4.3 oddíl 4.3.1).

2.4 Výzkumné otázky

- 1) Co může oblast Alsaska-Lotrinska svým návštěvníkům nabídnout?
- 2) Je tato lokalita z hlediska UCR zajímavá?
- 3) Jedná se o turisticky vyhledávané území (pokud ano, jaké jsou možné příčiny)?
- 4) Co ovlivňuje (pozitivně/negativně) cestovní ruch Alsaska-Lotrinska?

2.5 Literární rešerše hlavních použitých zdrojů

Literární rešerše představuje publikace, které byly pro vypracování této bakalářské práce velice zásadní. Níže jsou zmíněny pouze hlavní prameny, zatímco kompletní seznam použitých zdrojů je uveden v samostatné kapitole na konci práce.

- *Francie: Společník cestovatele (Bailey, 2006)*

Bailey má na svědomí další vydání turistického průvodce nakladatelství Ikar, tentokrát se zaměřením na „zemi galského kohouta“ – Francii. Kniha byla zásadním zdrojem pro zhotovení praktické části této bakalářské práce, neboť obsahuje odborné a praktické strukturované informace nejen o zemi jako takové, ale rozdělením do kapitol i o jednotlivých územích. Autorka se zabývá kulturně historickým pozadím země a lokalit, geografickým i

informacemi, popisuje významná místa, turistické a rekreační oblasti, města, památky a uvádí řadu doporučení pro budoucí návštěvníky. Informace jsou doplněny o ilustrace, mapy a fotografie.

Publikace byla použita jako zdroj pro zhotovení obecné charakteristiky území, avšak zásadní úlohu hrála zejména při zkoumání kulturně historických předpokladů Alsaska-Lotrinska.

- *Německo: Společník cestovatele (Egert-Romanowska, Omilanowska, 2002)*

Tato kniha je dalším pokračováním edice turistických průvodců nakladatelství Ikar. Zabývá se tentokrát Německem, a to podle obvyklého „ikarovského“ vzorce. Nejdříve pojednává o zemi jako takové a následně se zabývá jednotlivými územími, v tomto případě spolkovými zeměmi. Ani v této publikaci nechybí praktické informace, kulturně historické pozadí země a území, geografické informace, významná místa, turistické a rekreační oblasti, města a památky, které jsou opět doplněny o ilustrace, mapy a fotografie.

Tento zdroj sloužil především pro pochopení a popsání společné historie mezi Alsaskem-Lotrinskem a Německem.

- *Udržitelnost cestovního ruchu (Pásková, 2014)*

Autorka se v této knize nejdříve zabývá výkladem pojmu cestovní ruch a následně uvádí jeho vlivy na přírodní a socio-kulturní prostředí. Uvádí, že cestovní ruch má značný potenciál obohatit návštěvníky i místní komunity, ale na druhou stranu je může v mnoha ohledech i ochudit. Právě v této souvislosti se dále věnuje udržitelnému cestovnímu ruchu, jeho koncepcím, přístupům a metodám. Publikace je doplněna o schématická znázornění, tabulky, fotografie a jiné ilustrační materiály.

Tato kniha byla využita v teoretické části, kde objasňuje pojem udržitelnosti cestovního ruchu.

- *Francie: Průvodce do zahraničí (Rubín et al., 1998)*

Autoři pod vedením Josefa Rubína vytvořili průvodce o Francii, který je členěn do čtyř částí. První všeobecná kapitola je určena základní charakteristice státu. Zabývá se přírodními poměry, obyvatelstvem a osídlením, politicko-hospodářskou charakteristikou, hospodářstvím a dopravou v zemi. Druhá turistická část pojednává o Francii jako o destinaci

cestovního ruchu. Obsahuje výčet turistických oblastí, podmínky pro aktivní turistiku, radí jak a s čím poznávat Francii a uvádí přímořské destinace, lyžařské a horské oblasti. Třetí kapitola udává praktické pokyny a informace pro budoucí návštěvníky. Užitečný je i místopisný seznam, jehož hesla jsou řazena podle abecedy a tvoří největší a zároveň i poslední část knihy.

Pro potřeby této bakalářské práce byla využita především kapitola přírodních poměrů a abecední místopisný seznam, kde byla při zpracování přírodních a kulturně historických předpokladů Alsaska-Lotrinska dohledána potřebná hesla.

- *Geografie cestovního ruchu (Štyrský, 2015)*

Tato kniha pojednává o geografii cestovního ruchu, a to hned z několika úhlů. Autor nejprve uvádí nové kvalitativní přístupy k přírodnímu turismu. Další kapitolu věnuje přípravě odborníků, které označuje za tvůrce a propagátory produktů turismu a rekreace. Následně se zabývá psychologickými souvislostmi geografie turismu a rekreace. Největší část publikace představují kapitoly členěné podle světadílů, které jsou zaměřené na jednotlivé geografické předpoklady turismu a rekreace uvedené lokality. Právě poslední část knihy byla největším přínosem pro účel této bakalářské práce, zejména pak pro obecnou charakteristiku území, kde poskytla informace pro zpracování demografických údajů a ekonomické situace. Ani zde nechybí doprovodné ilustrační materiály.

- *Udržitelný cestovní ruch: Management cestovního ruchu v chráněných zemích (Zelenka et al., 2013)*

Publikace se zabývá otázkou ochrany přírody, její historií a úlohou mezinárodní spolupráce v této problematice. Následně objasňuje význam chráněných území v cestovním ruchu a jeho socio-kulturní a environmentální dopady. V tomto důsledku je dále zmíněna udržitelnost cestovního ruchu, únosná kapacita a doporučení managementu cestovního ruchu v chráněných územích. Doplněním knihy jsou schémata, fotografie, tabulky a jiné ilustrační materiály.

Pomocí této publikace byla v teoretické části objasněna a doplněna problematika udržitelnosti cestovního ruchu.

- *Země Světa: Severovýchodní Francie*. č. 02 (únor 2004), články: Severovýchod Francie; Štrasburk – okno do Evropy; Vogézy a jejich hrady; Alsaskou Cestou vína; Stolečku, prostří se; Lotrinští rivalové – Metz a Nancy; Lotrinské špendlíky (**Kraslová, 2004**). Prázdniny na vodě; Mozaika zajímavostí (**Skalický, 2004**)

Únorové vydání časopisu *Země světa* z roku 2004 bylo velmi užitečným zdrojem pro zpracování této bakalářské práce. Toto vydání se specializuje na severovýchodní Francii, na kterou nahlíží z mnoha úhlů. První dvojstrana představuje tento severovýchodní cíp jako jakési strategické pojitko mezi střední a západní Evropou, stejně jako mezi severem a jihem starého kontinentu. Následující strany se již soustředí na různorodá témata. Především pak články o Štrasburku, Alsaské cestě vína, Vogézách, Metách a Nancy, mirabelkách a alsaské gastronomii od Radvany Kraslové a Jaroslava Skalického byly velkým přínosem pro praktickou část práce, kde byly využity k popsání zeměpisných zvláštností území a přírodních a kulturně historických předpokladů této lokality.

3 Teoretická východiska

3.1 Cestovní ruch

Dle Zelenky a Páskové (2012) je cestovní ruch komplexní společenský jev, zahrnující aktivity osob cestujících mimo jejich obvyklé prostředí nebo pobývajících v těchto místech ne déle než jeden rok za účelem zábavy, rekreace, vzdělávání, pracovním či jiným účelem, i aktivity subjektů poskytujících služby a produkty těmto cestujícím osobám, tedy i provozování zařízení se službami pro tyto cestující osoby včetně souhrnu aktivit osob, které tyto služby nabízejí a zajišťují, aktivit spojených s využíváním, rozvojem a ochranou zdrojů pro cestovní ruch, souhrn politických a veřejně správních aktivit (politika cestovního ruchu, propagace cestovního ruchu, regulace cestovního ruchu, mezinárodní spolupráce apod.) a reakce místní komunity a ekosystémů na uvedené aktivity.

3.2 Potenciál a předpoklady cestovního ruchu

Zelenka a Pásková (2012) uvádějí, že potenciál cestovního ruchu, označovaný též jako potenciál rozvoje cestovního ruchu, je souhrnnou hodnotou všech předpokladů cestovního ruchu, oceněných na základě bodovací škály, sníženou o zápornou hodnotu negativních faktorů rozvoje cestovního ruchu (zejména o špatný stav složek životního prostředí jako jsou kyselá deště, nízká kvalita vzduchu, znečištění moře, pláží aj.) a konfliktní land-use daného území. Pásková (2014) za potenciál území pro rozvoj cestovního ruchu dále označuje schopnost primárních zdrojů na území destinace přitahovat určitý objem návštěvnosti a podporovat určitý objem rozvoje cestovního ruchu na jejím území.

Svobodová et al. (2017) a Zelenka a Pásková (2012) píší o těchto předpokladech jako o souhrnu přírodních a antropogenních aspektů včetně jejich mnohoúrovňových vazeb, které vytvářejí předpoklady pro realizaci cestovního ruchu. Mariot (1983) dělí tyto předpoklady na lokalizační, realizační a selektivní. Uvedené skupiny lze dále členit (viz schéma 1 na str. 9).

Pásková (2014) uvádí, že přirozený potenciál destinace je „uměle“ posilován kumulací kapitálu cestovního ruchu, což představuje kontinuální péče o primární zdroje, budování sekundárních zdrojů (infrastruktury cestovního ruchu) a rozvoj terciálních případně i kvartérních zdrojů (management a výzkum cestovního ruchu). Tyto kumulační mechanismy charakterizuje jako určitý typ pozitivní zpětné vazby destinačního prostředí.

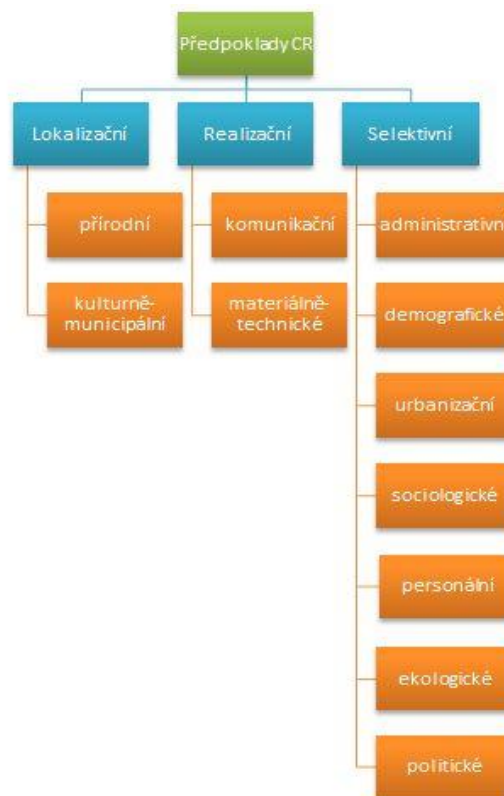

Schéma 1 Předpoklady cestovního ruchu
Zdroj: Zelenka, Pásková (2002)

3.2.1 Lokalizační předpoklady

Pásková (2014) uvádí, že lokalizační předpoklady vyjadřují atraktivnost destinace. Právě z tohoto důvodu podle ní vyžaduje tento typ předpokladů empirický a analytický přístup (jejich popis a hodnocení) a slouží zejména k podchycení potenciálu území pro rozvoj, predikci dalšího vývoje destinace a vymezení vhodných typů cestovního ruchu.

Dle Mariota (1983) zahrnují lokalizační předpoklady obvykle přírodní předpoklady (reliéf, struktura a přírodní atraktivity krajiny, vodstvo, fauna, flóra, klima, kvalita vzduchu) a kulturně historické předpoklady (též kulturně municipální), což jsou dle Zelenky a Páskové (2012) lidmi vytvořené atraktivity, folklór a umění, lidové tradice a struktura institucí státní a místní správy a samosprávy.

Přírodní předpoklady

Vystoupil, Šauer a Trousil (2015) označují přírodní potenciál za základní lokalizační faktor většiny aktivit cestovního ruchu a rekreace, zejména jeho pobytových forem. Mariot (1983) a Kopšo et al. (1987) považují za základní přírodní předpoklady reliéf území, klimatické, hydrologické a biografické podmínky. Především pak velkoplošná chráněná

území představují podle Vystoupila, Šauera a Trouсила (2015) ucelený komplex přírodně orientovaných předpokladů rozvoje cestovního ruchu, a to zejména z toho důvodu, že soustřeďují vysokou koncentraci přírodních atraktivit a současně jsou vysoce homogenními celky se společnými specifiky.

V souvislosti s přírodními předpoklady lze podle výše zmíněných autorů zmínit i koncepci potenciálních rekreačních ploch, která podle nich generalizuje vliv celkových přírodních podmínek na současný stav a intenzitu funkčně prostorového využití území. Dále uvádějí, že samotný ukazatel je velmi hrubým vyjádřením přírodní atraktivity území pro cestovní ruch a je vhodné jej doplnit o další analýzy a hodnocení, založené na systému ochrany přírody.

Kulturně historické (kulturně municipální) předpoklady

Vystoupil, Šauer a Trousil (2015) uvádějí, že kulturně historické neboli antropogenní předpoklady jsou spolu s přírodními stěžejním prvkem rozmístění atraktivit cestovního ruchu v území a určují směr funkčního využití daného území. Uvádějí, že na rozdíl od přírodních předpokladů se ty kulturně historické vyznačují zejména tím, že byly vytvořeny zásahem člověka do krajiny a svým charakterem rozmístění v krajině. Podle nich je kulturně historický potenciál ve srovnání s areálovým a liniovým rozložením přírodního potenciálu lokalizován převážně bodově.

Vystoupil, Šauer a Trousil (2015) označují kulturně historický potenciál z hlediska činitele cestovního ruchu (na straně nabídky) za jakýsi sekundární faktor, který plní spíše doplňkovou funkci atraktivitám přírodního charakteru. Nelze však opomenout významnou specifickou složku kulturně historického potenciálu a sice historické památky, které jsou v dnešní době jistou motivací a častým lákadlem turistů k návštěvě dané destinace. Historické památky přitahují pozornost jak mezinárodních účastníků cestovního ruchu, tak i těch domácích. Za hlavní motivační impuls návštěvníků k účasti na cestovním ruchu, který je zaměřený na kulturně historické památky, je dle Vystoupila, Šauera et al. (2011) zejména poznání a seznámení se s lokální architekturou, kulturou a historií.

Kulturně historický potenciál jakožto rozsáhlou a různorodou skupinu lokalizačních předpokladů se snaží někteří autoři zřehlednit, a tudíž jej funkčně člení do několika podskupin. Například Stránský (1976) dělí kulturně historický potenciál na tři podskupiny,

a to kulturně historické památky, kulturní zařízení a kulturní (společenské) akce (viz schéma 2).

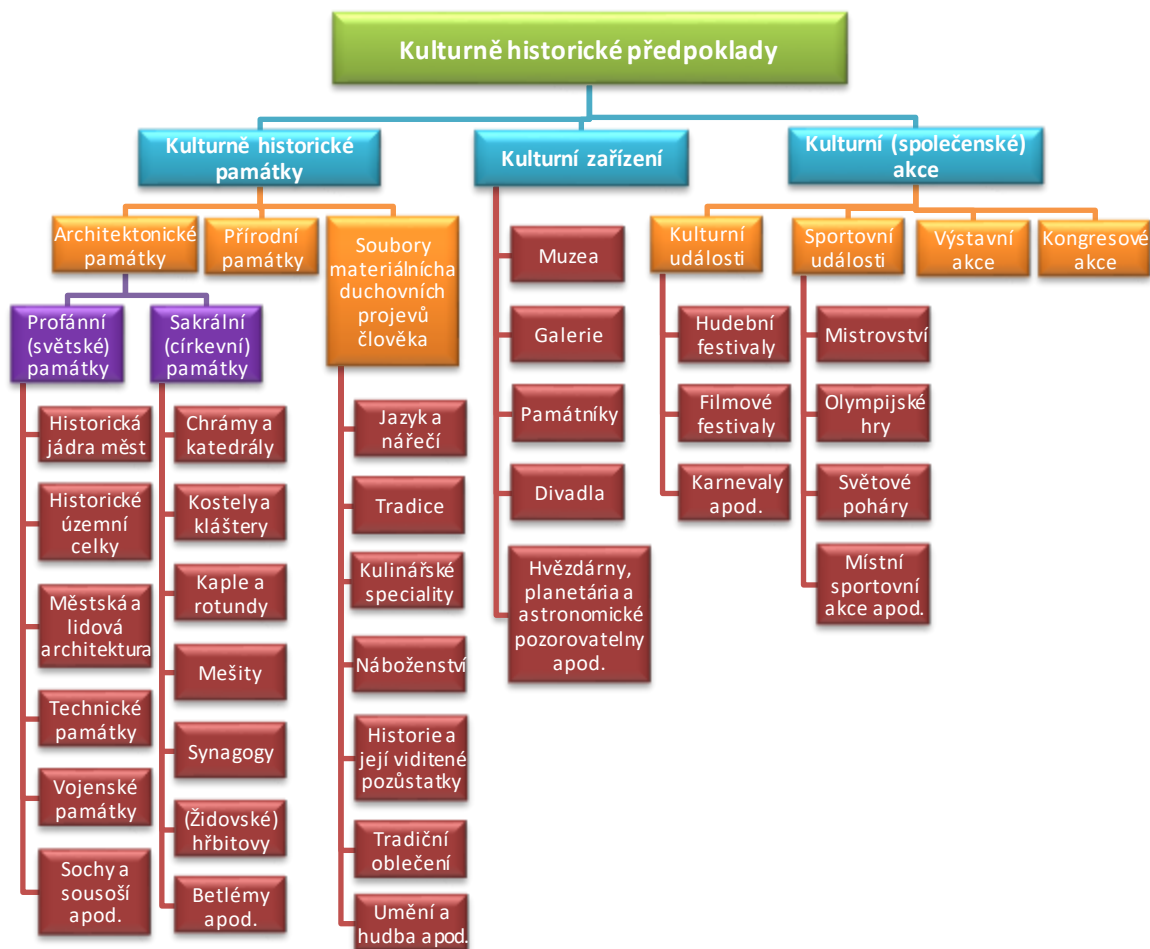

Schéma 2 Členění kulturně historických předpokladů

Zdroj: vlastní zpracování, inspirováno textem Vystoupil, Šauer, Trousil (2015)

Dle Vystoupila, Šauera a Trousila (2015) se při identifikaci shodných znaků jednotlivých složek kulturně historického potenciálu a následném vymezení jeho skupin vychází ze dvou charakteristik – z funkce kulturně historického potenciálu a z časové neměnnosti kulturně historického potenciálu. Dále uvádějí, že funkce kulturně historického potenciálu je odvozena od motivace účastníků cestovního ruchu k návštěvě dané atraktivity, což má za následek její rozlišení na funkci poznávací a funkci společenskou. V případě časové neměnnosti se podle nich jedná o relativní stálost (existenci) určité atraktivity v čase a místě, kterou lze vyjádřit stupnicí od relativně neměnných/stálých atraktivit (např. muzeum, galerie, hrady a zámky) až po atraktivity snadno měnitelné/nestálé (např. hudební a filmové festivaly a slavnosti).

▪ **Kulturně historické památky**

Dle zákona č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči prohlašuje Ministerstvo kultury České republiky za kulturně historické památky movité i nemovité věci, případně i jejich soubory, které dokládají historický vývoj, způsob života a prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti, jakožto i projevy tvůrčích schopností a práce člověka různých oborů lidské činnosti a to pro jejich revoluční, vědecké, historické, umělecké a technické hodnoty a věci, které mají přímý vztah k historickým událostem či významným osobnostem (Národní památkový ústav, 1987).

Podle Vystoupila, Šauera a Troušila (2015) představují kulturně historické památky v rámci kulturně historického potenciálu cestovního ruchu tu zcela nejdůležitější složku, která hraje významnou roli na rozvoji turismu v daném území. O postavení památek pro cestovní ruch vypovídá jejich návštěvnost, která je právě pro tyto účely statisticky sledována. Návštěvnost objektů, jakožto indikátor atraktivity, je však možné měřit pouze u objektů, které jsou veřejně přístupné za vstupné.

Výše uvedení autoři dále uvádějí, že tyto památky je v základě možné rozdělit do tří skupin a sice architektonické (nemovité) památky, přírodní památky a soubory materiálních a duchovních projevů člověka (movité).

Architektonické památky

Architektonické neboli nemovité památky mají dle Vystoupila, Šauera a Troušila (2015) pro cestovní ruch největší význam, neboť jsou nejčastějším motivem cest návštěvníků za poznání těchto objektů. Uvádějí, že právě z tohoto důvodu plní architektonické památky poznávací funkci kulturně historických památek. Výše jmenovaní autoři dále člení movité památky na dvě skupiny: památky profánní (světské), do kterých patří například historická jádra měst, městská a lidová architektura, a památky sakrální (církevní), jako jsou například chrámy, kostely, kláštery, kaple a (židovské) hřbitovy (viz schéma 2, str. 11).

a) Profánní (světské) památky

Vystoupil, Šauer a Troušil (2015) uvádějí, že nejatraktivnějšími objekty ze skupiny profánních památek jsou z pohledu turistů historické územní celky, které jsou charakteristické svým rozptýlením v krajině a jsou její neoddělitelnou součástí. Tyto

kulturně historické památky dotvářejí ráz krajiny a jsou uměle dotvořeny člověkem. Patří mezi ně například hrady a zámky, zříceniny, letohrádky a tvrze.

„Historická jádra měst tvoří ve městech komplexy dobově kumulovaných staveb různého slohu, které dodávají jedinečnost a specifičnost jejich fyziognomii.“ (Vystoupil, Šauer, Trousil, 2015:27) Historická jádra měst lze charakterizovat jako neopakovatelná uskupení mnohdy i celých komplexů objektů, které jsou rozloženy v terénu a vytváří tak typické siluety místa.

Do kategorie městské architektury patří individuální architektonické objekty, respektive domy a budovy, které se vyznačují jedinečnými architektonickými rysy (Vystoupil, Šauer, Trousil, 2015). Zahrnuje jak historické budovy, tak i objekty moderní výstavby (např. pražský Tančící dům a brněnská vila Tugendhat). Na druhou stranu lidovou architekturu představují objekty (většinou venkovské) jako domy, chalupy, usedlosti a venkovské statky, které jsou mnohdy využívány jako muzea či skanzeny. Podle Vystoupila, Šauera a Trousila (2015) jsou tyto památky lidového stavitelství národopisnou ukázkou kulturního dědictví a vypovídají o způsobu života na venkově nebo jako rekreační objekty.

Technické památky jsou dle Vystoupila, Šauera a Trousila (2015) charakteristické především svou technickou či technologickou hodnotou, která vypovídá o historickém vývoji různých oborů lidské činnosti (výroba a průmysl). Jsou jimi památky v oblasti komunikačního stavitelství (např. železniční tratě, mosty a viadukty), hornictví a hutnictví, sklářského průmyslu a keramiky (např. porcelánky a sklárny), textilní výroby (např. textilky, přádelny), vodního stavitelství (např. vodní nádrže, hráze, vodní elektrárny, přehrady), zpracování zemědělských produktů (např. větrné a vodní mlýny, pivovary, sýpky) a ostatní technické památky, do kterých patří například vysílače, papírny, mincovny, bludiště, kolonády, výstaviště a rozhledny (Vystoupil, Šauer, Trousil, 2015).

Vojenské památky charakterizují Vystoupil, Šauer a Trousil (2015) jako národně historické památky, které vypovídají o významných historických událostech, respektive o vojenských (válečných) událostech. Uvádějí, že tyto památky jsou dodnes jakýmsi „žijícím“ dokladem vývoje národních dějin. Do této kategorie lze zařadit pamětní místa, památníky a pomníky, vojenské hřbitovy, místa významných bitev, opevnění, pevnosti, bunkry aj.. Výše zmínění autoři dále vysvětlují, že vojenské památky se velice často rozdělují i podle období, ve kterém se odehrály (např. husitské války, napoleonské války, 1. a 2. světová válka).

b) Sakrální (církvní) památky

Sakrální neboli církevní památky, jakožto jakýsi doklad náboženské tradice destinace, představují jak samotné náboženské objekty (např. chrámy, kostely, kláštery, synagogy, mešity) tak i hřbitovy (např. židovský hřbitov v Praze) a mnohdy dokonce celé náboženské čtvrti (např. židovská čtvrť v Třebíči a Praze) (Vystoupil, Šauer, Trousil, 2015).

Přírodní památky

Přírodní památky dokládají dle Vystoupila, Šauera a Trousila (2015) vývoj lidské společnosti a připomínají určitou historickou nebo kulturní událost. Uvádějí, že se veskrze jedná o krajinné památky, které jsou nejčastěji součástí zámků, městských paláců či klášterů, jako jsou například zahrady, parky, arboreta nebo archeologická naleziště.

Soubory materiálních a duchovních projevů člověka

Soubory materiálních a duchovních projevů vytvořených člověkem jsou složky kulturního dědictví, které se vytvořily na základě předávání vědomostí a zvyků z generace na generaci (Vystoupil, Šauer, Trousil, 2015). Vystoupil, Šauer a Trousil (2015) uvádějí, že do této skupiny spadají tradice, kulinářské speciality (např. pardubický perník), umění a hudba (lidové písně a tance), historie a její viditelné pozůstatky (např. pevnost Terezín), lidová řemesla, náboženství včetně jejich viditelných projevů, tradiční oblečení (kroje), volnočasové aktivity, ale i jazyky a nářečí. Z toho všeho pramení hojně navštěvované folklórní akce jako masopusty, přehlídky, tradiční trhy či ukázky řemesel a života na venkově.

▪ **Kulturní zařízení**

Kulturní zařízení zastávají dle Vystoupila, Šauera a Trousila (2015) funkci poznávací i společenskou, což odpovídá i jejich charakteru a svojí povahou jsou spíše v čase neměnná. Mezi nejvýznamnější zástupce uvádějí zejména muzea, galerie a památníky, přičemž nejčetnější jsou především muzea a galerie. Dále sem patří i hvězdárny, planetária a astronomické pozorovatelný, které však podle výše zmíněných autorů nepředstavují dominantní atraktivitu cestovního ruchu, a tudíž mají spíše okrajový význam.

▪ **Kulturní (společenské) akce**

Vedle kulturně historických památek a kulturních zařízení patří do kategorie kulturně historických (kulturně municipálních) předpokladů také kulturní (společenské) akce. Vystoupil, Šauer a Trousil (2015) uvádějí, že kulturní události plní funkci společenskou a z hlediska časové neměnnosti spadají mezi atraktivity poměrně snadno měnitelné, tzn. nestálé. Vedle kulturních (karnevaly, koncerty, hudební a filmové festivaly, aj.) a sportovních akcí (např. mistrovství, světové poháry, olympijské hry, místní sportovní události s dlouholetou tradicí) patří do skupiny společenských událostí také akce výstavní a kongresové. Výše zmínění autoři navíc vysvětlují, že o významnosti konkrétní společenské akce rozhoduje její tradice (délka trvání) a návštěvnost (respektive šíře okruhu návštěvníků), kteří určují, zda se jedná o akci mezinárodního, národního či regionálního charakteru.

3.2.2 Realizační předpoklady

Druhou skupinou předpokladů cestovního ruchu jsou vedle těch lokalizačních předpoklady realizační. Dle Páskové (2014) představují podmínky pro využití primárních zdrojů destinace ze strany jejich návštěvníků a jsou do značné míry ovlivněny úrovní a intenzitou práce destinačního managementu (respektive managementu území obecně). Uvádí, že v případě těchto předpokladů hrají významnou roli kumulační procesy, neboť vyšší míra aktivace potenciálu zvyšuje předpoklad dalšího rozvoje – vzrůstá zájem investorů, drobných podnikatelů a především návštěvníků. Z tohoto důvodu ovlivňují realizační předpoklady v zásadní míře kvantitativní i kvalitativní možnosti rozvoje, nepředstavují však součást, ale aktuální míru aktivace potenciálu (Pásková, 2014).

Realizační předpoklady dělí Zelenka a Pásková (2002) na komunikační (dostupnost území, textura a struktura komunikační sítě) a materiálně-technické (označováno též jako „infrastruktura cestovního ruchu“ znamenající „vybavenost“ destinace – ubytovací a stravovací zařízení, kulturní, sportovní, zábavní, dopravní a další zařízení infrastruktury cestovního ruchu) (viz schéma 1, str. 9).

3.2.3 Selektivní předpoklady

Poslední kategorií předpokladů cestovního ruchu jsou mimo lokalizačních a realizačních selektivní předpoklady. O selektivních předpokladech píše Pásková (2014) jako o preferovaném potenciálu, který vyžaduje spíše historicko-hermeneutický přístup. Uvádí,

že slouží především k popsání, pochopení a interpretování preferencí jistých území a atraktivit cestovního ruchu na straně poptávky, tedy i pochopení systémů zdrojových oblastí.

Členit selektivní předpoklady je podle Zelenky a Páskové (2002) možné na administrativní, demografické, urbanizační, sociologické, personální, ekologické a politické (viz schéma 1, str. 9).

3.3 Udržitelnost cestovního ruchu (UCR)

Dle názoru Zelenky et al. (2013) cestovní ruch v posledních letech výrazně kvantitativně roste a jeho nárůst, doprovázený hlubokými ekonomickými a politickými příčinami i změnami životního stylu, lze očekávat i v nejbližších letech. Dále uvádějí, že se turismus zároveň velmi rychle mění i kvalitativně, přičemž mnohé změny nelze považovat ve vztahu k udržitelnosti cestovního ruchu za jednoznačně pozitivní či negativní.

Podle Zelenky et al. (2013) dochází v cestovním ruchu důsledkem toků návštěvníků, rozvoje infrastruktury a jejím provozováním k nevyhnutelným změnám přírody, krajiny i sociálního a kulturního prostředí. Uvádějí, že dopady působení cestovního ruchu na destinaci mohou mít různou intenzitu, časový průběh, vratnost či nevratnost působení, žádoucnost či nežádoucnost, příčiny, různé dopady a jejich projevy v geograficky různých místech i různé typy dopadů a jejich míru v socio-kulturním prostředí. Dále uvádějí, že jako prevence a reakce na dopad cestovního ruchu v destinaci se využívá monitorování a výzkum, které mají potenciál tyto dopady popsat, rozřadit, využít je pro komunikaci s aktéry cestovního ruchu, stimulovat chování, poznat příčiny a souvislosti dopadů, na základě kterých je následně možné na tyto dopady reagovat a optimalizovat je.

V cestovním ruchu platí, že nejznačnější míra návštěvnosti je v místě s nejvyšším potenciálem. Pásková (2014) uvádí, že právě v místech nejvyšší koncentrace cestovního ruchu zákonitě převyšuje potenciál území pro rozvoj cestovního ruchu jeho kapacitu tento rozvoj unést. V důsledku této problematiky hovoříme o tzv. udržitelném cestovním ruchu, který lze objasnit hned několika způsoby. Dle Zelenky a Páskové (2012) se jedná o takový cestovní ruch, který díky koncepčnímu rozvoji a plánování dlouhodobě nenarušuje přírodní, kulturní a sociální prostředí, neboť jeho cílem je ochrana a zachování životního prostředí ve všech jeho aspektech a respektování životního stylu (včetně dosavadního způsobu obživy) místních obyvatel. Zelenka (2012) dále uvádí i další možné výklady udržitelného cestovního ruchu, jako například definici z holistického hlediska, která zní takto: „*Cestovní ruch, kdy aktivity a služby poskytované návštěvníkům a vlastní aktivity návštěvníků ovlivňují přírodní*

a antropogenní životní prostředí, místní komunitu a biosféru jako celek pouze v takové míře a kvalitě, která neobnovitelně negativně nemění globální ani lokální životní prostředí, místní komunitu a biosféru jako celek a neomezuje tak možnost využití cestovním ruchem a další antropogenní využití destinace v budoucnosti, stejně jako funkce biosféry.“ (Zelenka, 2012:591)

Podle Zelenky et al. (2013) je hlavním důvodem neudržitelnosti cestovního ruchu jednak živelnost rozvoje cestovního ruchu bez stanovení prostorových, koncentračních, percepčních a dalších limitů či naopak vodítek a příležitostí alternativního rozvoje cestovního ruchu, jednak značná plošná/regionální nerovnoměrnost rozvoje cestovního ruchu, který se soustřeďuje na nejsnáze využitelný přírodní či kulturní potenciál území pro cestovní ruch a tím rozvíjí jeho masové formy. Mimo to se potřeby návštěvníků a potřeby místních obyvatel různí a služby návštěvníkům tudíž často nejsou místním obyvatelům ku prospěchu. Zelenka et al. (2013) navíc zmiňují i fakt, že nepříliš lidí rozumí cestovnímu ruchu a jeho potřebám (nemají dostatečné a patřičné znalosti) a tudíž nedokáží úspěšně vytvořit efektivní udržitelný produkt cestovního ruchu. Za další kámen úrazu uvádí i často nerozumné státní investice do cestovního ruchu, který následně zužitkovává místní komunitu a minoritní skupiny v takové míře a takovou rychlostí, že to často znamená sociální rozklad. Zelenka et al. (2013) dále uvádějí, že zmíněné faktory neudržitelnosti jsou zatím stále ještě typické pro destinace v pokročilejších fázích jejich vývoje.

V důsledku neudržitelnosti cestovního ruchu byly dle Zelenky et al. (2013) v minulých letech stanoveny a ověřeny základní přístupy k udržitelnosti cestovního ruchu, jejichž základem je plánovitost jeho rozvoje vycházejícího z citlivého respektování a rozvíjení potenciálu území a potřeb, potenciálu a zapojení místní komunity. Podle UNWTO and UNEP (2005)¹ by měl udržitelný rozvoj cestovního ruchu uspokojovat potřeby současných návštěvníků a hostitelských regionů, avšak současně brát v potaz, chránit a obohacovat možnosti pro budoucnost. Realizovatelný je podle nich takový management všech zdrojů, kdy jsou naplněny ekonomické, sociální a estetické potřeby a současně nedochází k narušení kulturní integrity, neodmyslitelných ekologických procesů, biologické diverzity a systémů podpory života. Zelenka et al. (2013) v návaznosti na definici UNWTO and UNEP objasňují, že plně realizovaný udržitelný cestovní ruch (plánovitý, vyvážený, optimalizovaný, časově i místně vhodně rozložený, ...) je přínosem nejen pro podnikatelské subjekty, ale pro všechny aktéry cestovního ruchu, což mimo jiné znamená i pro místní

¹ UNWTO – Světová organizace cestovního ruchu, UNEP – Program OSN pro životní prostředí

komunitu, statutární instituce ochrany přírody a krajiny, místní samosprávu, ale také má pozitivní dopad na přírodu a krajinu, kulturní a technické památky i nehmotné dědictví. Za optimální, avšak stále bohužel velmi vzácnou cestu k udržitelnému rozvoji, označuje postup, kdy je rozvoj cestovního ruchu veden jako udržitelný cestovní ruch již od samotného počátku. V tomto případě může být rysů jeho neudržitelnosti velmi málo či mohou dokonce chybět úplně. Zelenka et al. dále uvádějí, že tento přístup by měl být klíčový pro management cestovního ruchu na chráněných územích.

Udržitelný cestovní ruch se zabývá mimo jiné i problematikou kapacity únosnosti rozvoje cestovního ruchu. Pásková (2014) vysvětluje tuto únosnou kapacitu jako schopnost území unést určitou formu, intenzitu a tempo aktivace potenciálu území pro rozvoj cestovního ruchu, tj. určitý objem a formu sekundárních zdrojů, tedy zdrojů vyprodukovaných především pro účely cestovního ruchu. Uvádí, že znalost únosné kapacity slouží především k usměrňování nabídky cestovního ruchu a její vývoj v čase i míru její saturace je nutné pravidelně sledovat (nejedná se o konstantní hodnotu). „*Potenciál a únosná kapacita se setkávají v bodě dosažení únosnosti území pro rozvoj cestovního ruchu, přičemž tento bod lze nazvat únosná míra aktivace potenciálu území pro rozvoj cestovního ruchu.*“ (Pásková, 2014:185)

Dle názoru McKerchera (2003) je cestovní ruch bohužel historicky rozvíjen převážně neudržitelně neboť vykazuje silnou konkurenci o volné přírodní i kulturní zdroje s tendencí koncentrace zařízení cestovního ruchu okolo významných a ceněných přírodních a kulturních zdrojů a vytlačování místních obyvatel. Uvádí přitom i to, že cestovní ruch je dle jeho názoru z mnoha důvodů ideálně připraven převzít udržitelnost jako základní filozofii, neboť s výjimkou dopravy má potenciál nespotřebovat velké množství neobnovitelných, přírodních a kulturních zdrojů a vedle přírody a krajiny je základním zdrojem cestovního ruchu komunita, její životní prostor a životní procesy (kultura, tradice, místní výrobky a potraviny, budovy a prostranství, genius loci místa aj.).

4 Praktická část

4.1 Případová studie 1: Obecná charakteristika území

Schéma 3 Případová studie 1: Obecná charakteristika území

Zdroj: vlastní zpracování

4.1.1 Geografie

„Alsasko se rozkládá na severovýchodní hranici Francie, podél níž teče řeka Rýn. Tvoří úrodný předěl mezi pohořím Vogézy (fr. *Vosges*) a Černým lesem v Německu. Na druhé straně hor leží lehce zvlněná krajina Lotrinska, chudšího příbuzného, který se ovšem zdá více francouzský.“ (Bailey, 2006:209)

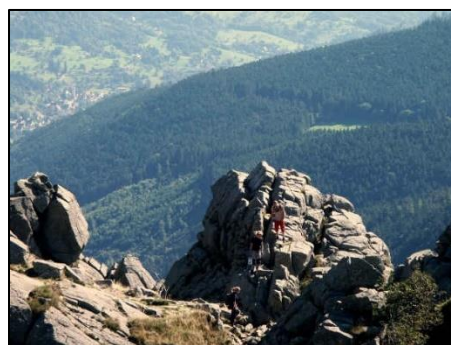
Nejvýraznějším geomorfologickým prvkem této oblasti jsou Vogézy. Pohoří Vogézy (fr. *Massif des Vosges* nebo jen *Vosges*) se nachází na hranici tří regionů – Alsaska, Lotrinska a Franche-Comté. Tento masív, táhnoucí se severojižním směrem v délce přibližně 200 km (Kraslová, 2004), se rozprostírá podél západní strany údolí Rýna od města Belfort severně k Saverne. Dle Rubína et al. (1998) je hlavním rysem pohoří výrazná asymetričnost svahů. Podle nich klesá směrem na východ strmě, takže Vogézy nad Alsaskou nížinou čnějí jako mohutná horská hradba, od jejíhož úpatí po nejvyšší polohy činí výškový rozdíl 1 000 – 1 200 m přímoú čarou na vzdálenost pouhých 15 km. Naproti tomu z lotrinské zvlněné plošiny na západ stoupá terén jen pozvolna.

Obr. 2 Mapa Vogéz
Zdroj: Boldair (2015)

Za typické prvky tohoto pohoří označuje mírné zaoblené hory, chladná jezera, zvlněné pastviny a hluboké lesy (viz Obr. 3).

Rubín et al. (1998) uvádějí, že historie masivu sahá do dob pozdních prvohor, kdy byly Vogézy, spolu s protilehlým německým Černým lesem (něm. *Schwarzwald*) a dalšími starými evropskými horstvy včetně Českého masivu, vyzvednuty důsledkem hercynského vrásnění. Také však tvrdí, že jejich současná podoba je ovlivněna i pozdním alpským vrásněním z dob třetihor, kdy se důsledkem zlomu vytvořil relativně hluboký Rýnský prolom, který dnes odděluje Vogézy od Schwarzwaldu. Z toho lze usoudit, že kdysi dávno patrně tvořily jeden celek (Rubín et al., 1998). Kraslová (2004) uvádí, že výše zmíněným příkopem si pak ve čtvrtohorách proktestila cestu k severu řeka Rýn. Proto mají obě pohoří k Rýnu svahy strmé, kdežto na opačnou stranu klesají pozvolně.

Obr. 3 Zalesněné pohoří Vogézy a
Martinswald
Zdroj: Beránek (2016)

Pohoří se dělí na Jižní a Severní Vogézy. Rubín et al. (1998) uvádějí, že Jižní Vogézy začínají za řekou Zorn. Podle nich jsou tvořeny převážně krystalickými horninami a žulovými hřbety, které jsou formovány do masivních kleneb připomínajících balón (fr. *ballon*). Z toho také vyplývá název pro nejvyšší horu Vogéz – Grand Ballon (často označována podle nejbližšího města také jako Ballon de Guebwiller), měřící 1 424 m. n. m. (Rubín et al., 1998). Podle nich byl také pojmenován i oblastní přírodní park Ballons des Vosges. Jižní Vogézy jsou nejen masivnější, ale také vyšší a méně členité než Severní. Kraslová (2004) uvádí, že nejjižnější část Vogéz je zároveň i nejvyšší. Na druhou stranu Severní Vogézy mají oproti těm jižním zcela odlišný reliéf. Dle Rubína et al. (1998) se zde nacházejí mírně zvlněné tabule z červeného jemnozrnného křemitého pískovce, které na okrajích končí srázy se skalními svahy. Toto území je hůře dostupné, řídko osídlené, méně navštěvované, a tudíž i klidnější. Díky řídkému osídlení je zde příroda zachovalejší než na jihu. Největší bohatství zde představují chráněné lesy, které podle Kraslové (2004) pokrývají asi 80 % území. Uvádí, že v nižších polohách se rozprostírají dubové lesy, výše pak bukojedlové a nejvýše smrky a horské javory. Lesy jsou také součástí oblastního přírodního parku Parc Régional de Vosges Nord (nebo jen Vosges du Nord).

Podle pohoří a řek jsou pojmenovány i francouzské administrativní jednotky – departmenty (např. Moselle, Vosges, Meuse).

Nejvýznamnější řekou této oblasti je hraniční řeka Rýn, která pramení ve Švýcarsku a ústí v Nizozemsku do Severního moře. Na této řece se ve městě Štrasburk nachází říční přístav *Port autonome de Strasbourg* – PAS.

Obdobně jako řeka Rýn ústí v Nizozemsku také řeka Máza (fr. *Meuse*), která pramení ve Francii v regionu Champagne-Ardenne. Dalším vodním tokem této oblasti je například Mosela (fr. *Moselle*), do které ústí třeba řeka Meurthe. Mosela pramení ve Vogézách, protéká Lucemburskem a v Německu tvoří levý přítok Rýna. Zároveň je i jeho nejdelším přítokem (Cestování, 2017). Na této řece se nacházejí vodní elektrárny a její údolí je známé pěstováním vinné révy. Alsaskem také protéká řeka Ill, která pramení v pohoří Jura. Následně teče Alsaskem směrem na sever a vlévá se do Rýna.

V této oblasti se dále nachází hustá síť vodních kanálů jako například Le grand canal d'Alsace, Canal du Faux-Rempart, Canal de la Bruche či Rhone-Rhine Canal. Dle Bourgeois a Eurin (2001) protéká Le grand canal d'Alsace podél Rýna celých 51 km. Také uvádějí, že je širší než Suezský kanál a zajišťuje plavbu více než 30 000 lodí ročně mezi Bâle a

Štrasburkem. Kanály se dříve využívaly k přepravě surovin a zboží, zatímco dnes slouží především k turistice.

V celé Francii se nachází relativně málo jezer. Některá z nich, byť malá a ledovcového původu, se nacházejí ve Vogézách. Jedním takovým je alsaské jezero Lac Blanc (Bílé jezero – viz Obr. 4) a jezero Lac Noir (Černé jezero) nacházející se taktéž v Alsasku. U tohoto jezera byla postavena vodní elektrárna, která byla pozastavena z důvodu povodní v roce 2002 (L'Alsace, 2014). V současné době je v rekonstrukci.

Obr. 4 Ledovcové jezero Lac Blanc ve Vogézách

Zdroj: Cestovní kancelář GEOPS (2016)

Podle Kraslové (2004) vznikla další jezera zahrazením morénovými valy. Zástupcem takového jezera je zároveň i největší vogézké jezero – Lac de Gérardmer (Rubín et al., 1998). Rubín et al. (1998) uvádějí, že toto jezero leží v Lotrinsku na západním svahu středních Vogéz u stejnojmenného města Gérardmer a rozkládá se na ploše 1,2 km².

Alsasko (Alsace)

Alsasko tvoří východní hranici s Německem. Na jihu sousedí se Švýcarskem a je obklopeno francouzskými regiony – Lotrinskem (západ) a Franche-Comté (jihozápad) (viz Obr. 5). Alsasko představuje vstupní bránu do země a pro Čechy je to neblíže dostupná Francie. Spolu s německým Sárskem představuje most mezi Francií a Německem.

S rozlohou 8 283 km² (Kokaisl et al., 2013) se jedná o nejmenší region Francie. Portál FrancieNaKole (2016) uvádí, že tato oblast je přibližně pouze 190 km dlouhá a necelých 50 km široká. Alsasko se skládá ze dvou departmentů, Bas-Rhin (Dolní Rýn) na severu (viz Obr. 5: číslo 67) a Haut-Rhin (Horní Rýn) na jihu (viz Obr. 5: číslo 68). Hlavním městem regionu je Štrasburk (*Strasbourg*), který se nachází v departmentu Bas-Rhin.

Obr. 5 Povrch a Alsasko

Zdroj: Fórum válka (2016)

Podle Rubína et al. (1998) je Alsasko tvořeno převážně Alsaskou nížinou, která tvoří díky rozmanitosti půd velmi pestrou krajinu částečně pokrytou sraší, zatímco severní polovina je určena především k pěstování průmyslových rostlin, jako jsou chmel, tabák,

cukrová řepa aj.. Také uvádějí, že Alsaská nížina přechází na západě podvogéskými kopci do pohoří Vogézy, z nichž k Alsasku patří východní svah. Na písčinyh nánosech řek jsou rozlehlé dubové a borové lesy, zatímco na vápencích jsou založeny vinice se starobylými vinařskými městečky. Nejvyšším bodem je současně i nejvyšší vrchol Vogéz – hora Grand Ballon (Rubín et al., 1998).

V jižním Alsasku mezi Švýcarskem, Německem a regionem Franche-Comté se nachází území Sundgau známé především pro svou krásnou přírodu.

Lotrinsko (Lorraine)

Jako jediný francouzský region hraničí Lotrinsko se třemi různými státy, a to s belgickým Valonskem, Lucemburskem a Německem, konkrétně se Sárskem ve spolkové zemi Porýní-Falc (viz Obr. 6). Toto strategické umístění z něj učinilo křižovátku čtyř států, což hrálo významnou roli především v minulosti. Na východě sousedí s Alsaskem, na jihu s Franche-Comté a na západě s Champagne-Ardenne.

Velikostně zaujímá plochu 23 547 km² (Francie.světadíly, 2016) a skládá se celkem ze čtyř departmentů, jimiž jsou Meurthe-et-Moselle, Meuse, Moselle a Vosges. Hlavní městem regionu jsou Metz (fr. *Metz*), které se nacházejí v departmentu Moselle.

Lotrinsko se rozkládá od západního svahu pohoří Vogézy až k Pařížské pánvi. Podle Rubína et al. (1998) a Kraslové (2004) se terén velmi pozvolna sklání od Vogéz k západu, mírně zvlněná plošina přechází, zejména v jižní polovině oblasti, do severojižních pásem nízkých hřbetů a kopců s výrazně asymetricky skloněnými svahy (východní jsou nápadně příkřejší než západní), zvaných kuesty (též cuestas). Dle Rubína et al. (1998) jsou k vidění podél řek Meuse a Moselle. Nejvyšším bodem regionu je třetí nejvyšší vrchol pohoří Vogézy – Hohneck měřící 1 362 m. n. m. (Rubín et al., 1998).

Dle Hospodářských a kulturních studií (2016) je přibližně 36 % Lotrinska zalesněno, což z něj dělá místo s nejvíce lesy ve Francii.

Obr. 6 Mapa Lotrinska

Zdroj: Wine and vine search (2016)

4.1.2 Podnebí

Bailey (2006) uvádí, že Francie jako celek má proměnlivé mírné klima. Podobně jako v České republice se i v Alsasku a Lotrinsku střídají evropské teplotní extrémy. Jsou zde velké teplotní rozdíly mezi letním a zimním obdobím. Lokalitu místy sužuje poměrně drsné a chladné klima, časté srážky a sníh.

Alsasko, chráněné pohořím Vogézy, má na rozdíl od Lotrinska relativně suché a teplé podnebí.

4.1.3 Demografie

Podle GrandEst (2016) a studie populace GrandEst (2016) žilo v roce 2013 v Alsasko-Lotrinském regionu celkem 4 213 400 obyvatel, z čehož na téměř třikrát větší Lotrinsko připadalo 2 345 200 (cca 100 obyv./km²) a na menší Alsasko asi 1 868 200 obyvatel (cca 225 obyv./km²) (viz tabulka 2 - podrobné znázornění počtu obyvatel dle regionů a departementů).

Tabulka 2 Počet obyvatel podle regionů v roce 2013

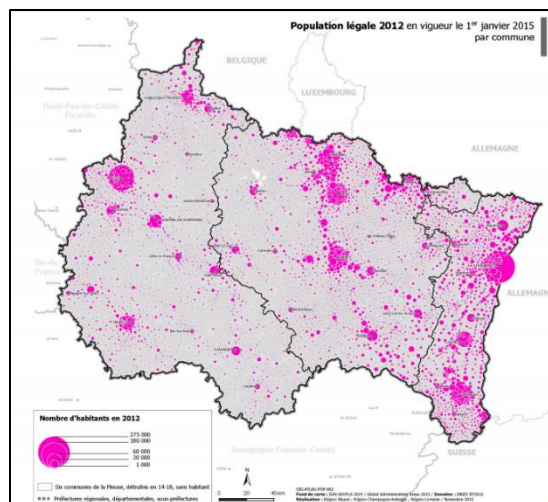
Region	Alsasko		Lotrinsko			
Department	Bas-Rhin	Haut-Rhin	Meuse	Meurthe-et-Moselle	Moselle	Vosges
Počet obyvatel	1 109 500	758 700	192 100	731 000	1 046 900	375 200
Celkem v regionu	1 868 200		2 345 200			
Celkem v Alsasku-Lotrinsku	4 213 400					
Celkem ve Francii	65 600 000					

Zdroj: GrandEst (2016)

Největší procento obyvatelstva tvoří v této lokalitě samozřejmě Francouzi, potkat zde lze však i občany jiných států, ať už z Evropy nebo jiných zemí světa. Především v Alsasku žije velké množství Němců, což je zapříčiněno zejména společnou minulostí. Podrobnější složení obyvatelstva a objasnění migrace ve Francii bude uvedeno v následující podkapitole Imigrace ve Francii.

Podle studie populace GrandEst (2016) žilo v roce 2012 asi 80 % obyvatel regionu Grand Est v urbanistických oblastech. Studie uvádí, že Štrasburk, hlavní město Alsaska, představuje největší takovou oblast v regionu a devátou největší v celé Francii. Dále uvádí, že jen v roce 2012 zde žilo 769 000 obyvatel. Další oblasti se nacházejí například u měst Thionville, Metz, Nancy, Colmar a Mulhouse.

Dle Štyrského (2015) má Francie nejvyšší roční přírůstek v Evropě, přičemž 45 % dětí se narodí mimo manželství. Uvádí, že na jednu matku poté připadá fertilita 2,08.

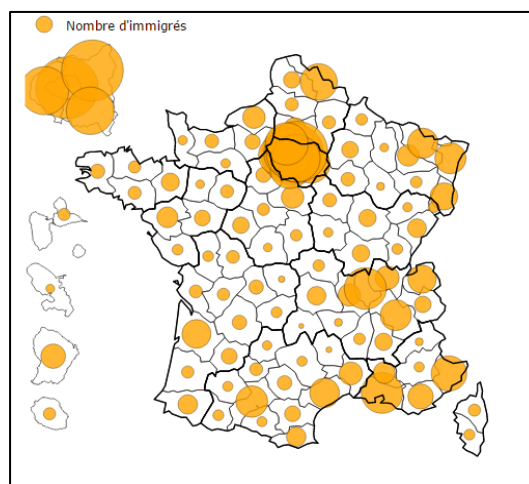

Obr. 7 Znázornění hustoty populace v jednotlivých územích regionu Grand Est z roku 2012
Zdroj: GrandEst (2016)

Imigrace ve Francii

Území odpovídající dnešní Francii bylo ve skutečnosti svědkem mnohého dobývání a pronikání cizinců. Podle Ferra (2006) panovalo z důvodu historických konfliktů po celá staletí nepřátelství vůči Angličanům nebo Němcům a z dob reformace církví zase nepřátelství vůči „zplodencům ďábla“ – muslimům a židům.

Do Francie přicházeli především obyvatelé států, které byly v minulosti francouzskými koloniemi. Ferro (2006) uvádí, že v roce 2000 tak přinejménším jeden Francouz ze čtyř měl částečně cizí kořeny. Dle statistiky INSEE (2016) žilo v roce 2013 na území Francie celkem 5 835 300 přistěhovalců, z toho jich na alsasko-lotrinský region připadalo 391 950 (viz tabulka 3, str. 26). Někteří si i v jiné zemi snaží zachovat svou kulturní identitu, jiní se však považují za stoprocentní Francouze, jsou naprosto začleněni do společnosti a v zemi chtějí zůstat. I ti s mimo francouzskými kořeny, kteří se však již v zemi narodili, jsou často veřejností mylně považováni za přistěhovalce a ne za právoplatné a rovnocenné občany.

Obr. 8 Množství migrantů v jednotlivých regionech Francie znázorněno na mapě
Zdroj: INSEE (2013)

Tabulka 3 Přistěhovalci v regionu podle občanství v roce 2013

Region	Alsasko		Lotrinsko			
Department	Bas-Rhin	Haut-Rhin	Meuse	Meurthe-et-Moselle	Moselle	Vosges
Portugalci	5 500	5 600	600	5 400	5 200	2 700
Italové	4 200	8 100	900	7 100	19 600	1 200
Španělé	2 700	2 100	400	1 200	2 400	500
Ostatní z EU	24 700	14 600	3 200	9 500	27 300	2 100
Ostatní Evropané	9 700	12 700	600	3 300	6 400	1 100
Alžířané	8 400	11 400	500	9 000	15 200	1 600
Maročané	13 300	8 600	500	7 100	9 400	1 800
Tunisané	2 600	1 800	50	1 000	1 200	400
Jiné africké země	10 800	5 600	500	4 100	4 500	1 000
Turci	18 200	10 800	800	4 000	10 300	2 200
Jiné země	14 700	6 900	500	5 600	5 900	1 100
Celkem v regionu	203 000		188 950			
Celkem v Alsasku-Lotrinsku	391 950					
Celkem ve Francii (mimo Mayotte)	5 835 300					

Zdroj: INSEE (2016)

Jedním z přistěhovalých národů jsou Italové. Jejich otázka ve Francii byla podle Ferra (2006) pro zemi významným historickým milníkem. Uvádí, že Italové, přicházející v 16. století, představovali v rámci právě se utvářejícího národa první příklad obecného vztahu mezi Francouzi a cizinci vnímanými jako imigranti. Z tohoto důvodu jejich začátky nebyly lehké a po dlouhou dobu byli obětmi toho nejhoršího xenofobního týrání. Dle Ferra (2006) existovala od poloviny 16. do poloviny 17. století jakási italská Francie. Uvádí, že spolu s italskou komunitou přišel i pokrok a prosperita, a to především v obchodní a bankovní sféře. Mezi významnými přistěhovalci byly osobnosti jako italský sochař, zlatník a spisovatel Benvenuto Cellini, Tommaso Campanella (italský filosof, teolog, astrolog a básník), pozdější francouzská královna Kateřina Medicejská, Jules Mazarin (původně italský politik a diplomat) a další (Ferro, 2006). Ferro (2006) tvrdí, že imigranti měli oproti Francouzům vyšší kulturní vyspělost, úroveň vzdělání a ekonomické znalosti. Na druhou stranu však také uvádí italské zločiny Kateřiny Medicejské, která se za vidinou moci proslavila jako travička.

Dle Ferra (2016) představuje druhá italská imigrace přesný opak než ta první. Uvádí, že asi od roku 1850 zaplňují Italové pracovní místa, o která Francouzi nestojí – spolu s Poláky a Belgičany pracují jednak jako zemědělstí dělníci, jednak jako námezdní síly při industrializaci. Získávají renomé jako zedníci a brzy mají v pařížské oblasti monopol na drobné stavební firmy. Ferro (2006) také uvádí, že jejich přítomnost však vyvolala odmítavé reakce, o nichž svědčí nepokoje na konci 19. století ať už v Marseilli, Aigues-Mortes či v Lyonu.

Dle Ferra (2006) se Italové snažili integrovat pomocí účasti na různých stávkách. Uvádí, že v očích tradicionalistických obyvatel (zejména v Lotrinsku) je však toto jejich politické angažování činilo naopak podezřelými. Nakonec však byli integrováni a asimilovali se do té míry, že dnes ve Francii neexistuje žádná italská komunita. Za důsledek jejich začlenění označuje i fakt, že na konci 20. století přichází do Francie i italský vkus navazující na renesanci, což mělo významný dopad především na módu a vznik značek jako například Nina Ricci či Pierre Cardin.

Stejně rysy jako přistěhovalecká vlna Italů měla podle Ferra (2006) v 19. století i imigrace Belgičanů až na to, že se usadili u hranic. Uvádí, že většina sem přišla v období druhého císařství. Byli to především dělníci a rolníci a ani oni nebyli vítáni, protože brali Francouzům půdu a práci (Ferro, 2006). Dle Ferra se situace zklidnila až po obou světových válkách a Belgičané přestali být považováni za přivandrovalce.

I polští přistěhovanci přicházeli podle Ferra (2006) do Francie nejprve z politických důvodů a sice po porážce varšavského povstání v roce 1830. Mezi významné imigranty patří například básník Adam Mickiewicz, skladatel Fryderyk Chopin a badatelka Marie Skłodowska (později Marie Curie – Skłodowska). Ferro (2006) uvádí, že díky sympatiím, které projevovali Francouzi vůči Polákům, nastala i druhá vlna polské emigrace, tentokrát však z důvodu chudoby. Někteří však zde však zůstali jen na čas, snažili si zachovat svou polskou identitu a byli aktivními katolíky, což v nich vzbuzovalo nedůvěru u ateistické skupiny obyvatelstva (Ferro, 2006). Třetí vlna se označuje za protiruskou a zároveň i protikomunistickou.

Ferro (2006) uvádí, že v letech 1938-1939 přišla největší vlna uprchlíků, jakou kdy Francie poznala. To mělo za následek narůstání xenofobie. Podle něj přišlo do země asi půl milionu španělských republikánů překračujících katalánskou hranici, kteří byli přijímáni taktéž s nedůvěrou. Dle Ferra (2006) zanechali ze všech cizinců žijících ve Francii největší stopy na vzhledu měst právě příchozí ze Španělska, především Katalánci. Tento vliv je

nejvíce patrný na Béziers a Perpignanu. Dále také uvádí, že ve 20. století se navíc jejich kulturní přínos Francii vyrovnává tomu italskému a přináší zemi osobnosti jako Picasso, Louise de Funèse, Pablo Casals a mnoho dalších.

Portugalci, přicházející ve značném počtu, začínají proudit do země již v padesátých až sedmdesátých letech (Ferro, 2006). Ferro (2006) vysvětluje, že z důvodu mezivládních smluv o pracovních silách přicházeli Portugalci však často nezákonně a představovali první ilegální přistěhovalce. Pracovali především v zemědělství. Dle Ferra (2006) bylo po „karafiátové revoluci“ příchodů i návratů stále více a Portugalci vytvořili první skupinu přistěhovalců, která se dokonale integrovala a zachovala si vzájemné vazby, třebaže se stále více mísila prostřednictvím sňatků s ostatními spoluobčany nebo se naturalizovala.

Ferro (2006) dále objasňuje, že na rozdíl od německých či portugalských přistěhovalců nebyli Židé vnímáni jako jedinci nýbrž pouze jako komunita. Tyto komunity již od pradávna existovaly v Marseilli, Bordeaux, Avignonu, Alsasku a v Paříži. Ferro (2006) uvádí, že příchodem Židů z východní a střední Evropy, důsledkem stále častějších pogromů v Rusku, na Ukrajině a v Polsku po roce 1881 a po první světové válce, se tato ustálená židovská komunita změnila. Uvádí, že někteří však brali Francii jen jako průchozí bod na své cestě do Spojených států a po roce 1933 je následovali i ti, kteří přechali před nacistickou perzekucí. V zemi se podle něj většina realizovala jako řemeslníci, zejména pak jako krejčí, umělečtí truhláři či kožešníci, ale bylo mezi nimi i velké množství chudých.

Především v dřívější době zde žila také arménská komunita, která zde byla podle Ferra (2006) přítomna již od středověku. Uvádí, že během osmanské říše jich však několik bylo vyvražďeno a k další genocidě došlo i v roce 1915. Po roce 1920 přišly další dvě vlny přistěhovalců, které se však zcela integrovaly do francouzské společnosti, přičemž si uchovaly svou vnitřní vazbu živenou národními legendami (Ferro, 2006).

Dalším přicházejícím národem byli Alžíráné. V dobách, kdy bylo Alžírsko francouzskou kolonií, zde žilo nejen mnoho Francouzů, ale také Arabové, Židé, Španělé a Malt'áné, přičemž každá komunita žárlila na ty druhé a nejčastěji se od nich separovala (Ferro, 2006). Po roce 1962 (vyhlášení nezávislosti Alžírsko) se však někteří vrátili zpět do Francie. Podle Kunziga (2016) se ale největší přistěhovalcká vlna objevila již během války za nezávislost v letech 1954 až 1962. Ani jejich začátky však nebyly lehké. Kunzig (2016) popisuje příběh šestašedesátileté spisovatelky Patricie Fatimy Houicheové², která mu vypráví, že diskriminace začala ve škole, když jí bylo šest nebo sedm let. Odehrálo se to v

² Nebylo možné primární zdroj dohledat

době alžírské války. Její matka byla Francouzka a její otec alžírský vůdce hnutí za nezávislost. Většinu svého života strávila Patricia ve Francii, kde žije spolu se svými dětmi. I přesto však doufá, že jednou bude pohřbena v Alžírsku (Kunzig, 2016).

Mezi další početné skupiny přistěhovalců patří například Maročané, Tunisané a Turci.

Současná otázka uprchlické krize a její dopad na Alsasko-Lotrinsko

„V loňském roce dorazil do Evropy více než milion uprchlíků. Mnozí jsou na útěku před válkou v Sýrii, Afghánistánu a Iráku. Letos připluly další statisíce běženců a poslední velká migrační vlna mění politickou scénu, zkouší toleranci a zpochybňuje kulturní identitu starého kontinentu. V Evropě přijalo největší počet uprchlíků Německo – a nejvíce se potýká s jejich vlivem na svou kulturu.“ (Kunzig, 2016:35:50)

Co se týče alsasko-lotrinského regionu uprchlíci zde nejsou hlavním problémem. Území, a především pak místní, jsou na obyvatele jiných národností zvyklí, což pramení již z dob, kdy bylo Alsasko-Lotrinsko německé a dodnes zde někteří Němci žijí. Svůj podíl na toleranci mají jistě i obyvatelé pocházející z původních zejména afrických francouzských kolonií ale i jiných evropských států (např. Polsko, Itálie).

Co však představuje komplikaci pro Francii jako takovou je i fakt, že se za uprchlíky někdy vydávají i příslušníci teroristických organizací, kteří měli na svědomí teroristické útoky v Paříži, Nice a Bruselu. Důsledkem bylo nejen vyhlášení výjimečného stavu ale také, jak uvádí Radačičová (2016), odliv turistů. Návštěvníci se obávají terorismu, a pokud přeci jen přicestují, budou se podle ní snažit co nejvíce vyhnout frekventovaně navštěvovaným místům, což bude mít celkově na cestovní ruch Francie dlouhodobý dopad (Radačičová, 2016). Radačičová (2016) dále uvádí výpověď ekonoma Philippa Waechtera³, podle kterého mohou nyní cizinci vnímat Francii jako riskantní zemi. To může ovlivnit i cestovní ruch Alsaska-Lotrinska.

Důsledkem neustále se zvětšujícího počtu migrantů došlo také k omezování pohybu na některých hranicích. Mezi nimi je i Francie, která zavedla častější hraniční kontroly.

³ Nebylo možné primární zdroj dohledat

Jazyk

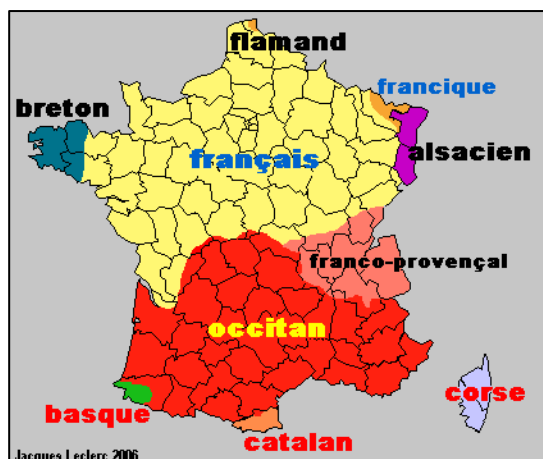
Jediným úředním jazykem Francie je francouzština. Na některých územích se však mluví i jinými oficiálními jazyky, i když nemají statut úředního jazyka. Mezi takové regionální jazyky patří například provensálština (*provençal*), bretonština (*breton*) a alsaština (*alsacien*) (viz Obr. 9).

Především v minulosti se v Alsasku a Lotrinsku mísila nejen německá a francouzská kultura, ale také etnika a dialekty. Podle Hospodářských a kulturních studií (2016) zde dodnes nalzáme mnoho germánských dialektů (jako moselský či lotrinský), které jsou označovány jako *francique* nebo také *platt*. Zmíněné dialekty zde však nejsou příliš výrazné.

Podle Dunlop (2013) podnikli Francouzi, co se jazyků týče nejradikálnější kroky po skončení 1. světové války, kdy nebyl povolen žádný jiný jazyk než francouzština.

V dnešní době se němčina sice opět vyučuje na některých školách, nicméně německy umí především starší skupina obyvatelstva a z mladé generace jí málo kdo rozumí. Z tohoto důvodu je možné, že němčina na území Lotrinska brzy vymizí. Nicméně stále najdeme instituce, které se snaží propojení francouzského a německého jazyka obnovit. Jedním takovým zástupcem je podle Hospodářských a kulturních studií (2016) Académie de Nancy-Metz.

Na území Alsaska je německý jazyk stále poměrně živý. Vliv má jistě i fakt, že region sousedí s Německem. Udržel se zde i místní „jazyk“ – alsaština (*alsacien*), který je často označován spíše za dialekt nežli jazyk. Podle FrancieNaKole (2016) je alsaština nejen podobná německému nářečí, ale také tomu franckému, jimiž se mluví v blízkých částech Německa a Švýcarska. Tento jazyk nemá striktně určenou psanou formu a podle jednotlivých oblastí regionu se výrazně liší i výslovnost. V minulosti byla řada pokusů o nahrazení alsaštiny francouzštinou či němčinou. Dodnes jí však hovoří občané všech věkových kategorií a sociálních skupin a někde se dokonce i vyskytují dvoujazyčné názvy. I tak však alsaština mírně upadá.

Obr. 9 Regionální jazyky Francie
Zdroj: Leclerc (2006)

Náboženství

Náboženství ve Francii oproti České republice stále hraje poměrně významnou roli. Vypovídá o tom i fakt, že tradiční svatební obřady se většinou odehrávají nejdříve v kostele a poté na radnici či jiném místě. Především starší občané jsou stále nábožensky založeni. Náboženská výchova je povinná jak na veřejných školách, tak i na soukromých.

Vliv na zastoupená náboženství mají zajisté i přistěhovalci, kteří tvoří početnou část obyvatelstva. Podle Hospodářských a kulturních studií (2016) jsou v Lotrinsku nejvíce zastoupeni římskokatolíci (83–88 % místních obyvatel). Zbytek tvoří muslimové (5–10 %), protestanti (2 %) a židé (1 %). Oproti tomu Alsasko je převážně protestantské. I tak lze zde najít několik katolických katedrál.

4.1.4 Významné historické milníky

Historie Alsaska-Lotrinska má významný podíl na kulturně historických předpokladech této lokality, neboť se významně promítá do jejího kulturně historického bohatství, zejména pak do místní různorodé architektury, kde se mísí několik stavebních stylů různých časových období. Významně se podepsala také na kulturní identitě místních obyvatel.

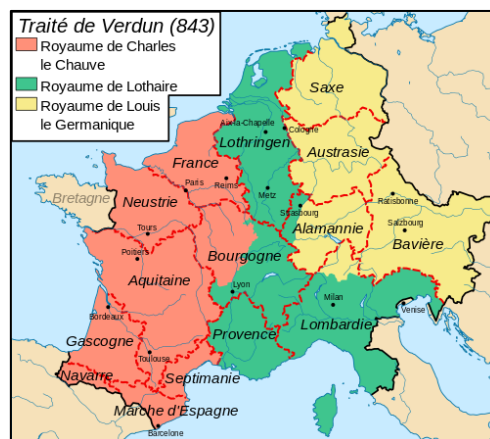
Obecně lze říci, že jsou tyto regiony spjaty s pochmurnou minulostí. Oblast byla ze všech francouzských regionů nejvíce zasažena válkami, a to od středověku až po 20. století (Hospodářská a kulturní studia, 2016). Jejich strategická poloha byla totiž jak výhodou, tak zejména v minulosti i prokletím. Alsasko a Lotrinsko změnily v minulosti svou národnost celkem čtyřikrát. Maurois (1994) navíc uvádí, že území, jež tvoří dnešní Francii, leží na okraji evropského kontinentu a bylo proto místem, kde se zastavovaly invaze a kde se usazovali vetřelci.

V minulosti zde působilo mnoho civilizací, jako jsou Keltové (Galové), Římané a mnoho dalších. Podle Kraslové (2004) se území Alsaska, Lotrinska, Champagne i jižnějšího Burgundska a Franche-Comté v raném středověku vyvíjela poměrně samostatně a dodnes si uchovávají i v rámci všeobecně ctěné trikolory a jiných francouzských symbolů vlastní svébytnost, danou krátkými obdobími nezávislosti a střídavou příslušností k říši římské, francké, německé a francouzské.

Podle Maurois (1994) bylo území v 9. století součástí Franské říše pod vládou Karla Velikého (fr. *Charlemagne*), válečníka a dobyvatele ve jménu víry. Maurois (1994) uvádí, že Karel Velký umírá roku 814 a jeho říše ho dlouho nepřežila. V době Karlovců se obnovily

vpády pirátů a barbarů, bratrovražedné boje a nepřetržitá dělení země (Maurois, 1994). Ferro (2006) vysvětluje, že území bylo na tehdejší komunikační schopnosti příliš rozlehlé a pro nedostatek lodí i vojsk špatně chráněné. Z tohoto důvodu se vnuci Karla Velikého po mnoha bojích rozhodli rozdělit si dědictví. Ferro (2006) uvádí, že smlouva o rozdělení říše, uzavřená roku 843 ve Verdunu, znamenala skutečný obrat v dějinách Západu. Podle něj se

jednalo se o první takovou smlouvu, která nebyla sepsána v latině, ale ve francouzštině a němčině. Dále uvádí, že podle tří vnuků vznikla také tři různá království – Francie (Neustrie, Akvitánie a španělské marky) pro Karla, východofranská říše (Austrázie, Bavorsko, Švábsko a Sasko) pro Ludvíka a mezi nimi stát táhnoucí se od Flander po Jaderské moře, který připadl spolu s císařským

Obr. 10 Rozdělení říše verdunskou smlouvou roku 843

Zdroj: Fránina (2014)

titulem Lotharovi I. (viz Obr. 10). Podle jeho syna – Lothara II. – bylo území pojmenováno jako Lotharingie (Lotrinské vévodství), z čehož pramení dnešní název – Lotrinsko (Ferro, 2006). Podle Ferra (2006) bylo součástí Lotharingie i území dnešního Alsaska. Maurois (1994) také uvádí, že z tohoto dělení vzešly dva moderní evropské státy – Francie a Německo – a ono také položilo základy dlouhotrvajícímu neštěstí obou zemí, když mezi nimi vytvořilo koridor, o který obě civilizace měly vést spor.

Podle Maurois (1994) pokračovalo dělení říše Karla Velikého i po smlouvě z roku 843. Vávra (2016) uvádí, že země byla rozdělena roku 870 Meersenskou smlouvou mezi Západofranskou a Východofranskou říši a o deset let později připadla důsledkem Ribemontské smlouvy Východofranské říši celá. V roce 888 bylo dle Maurois (1994) možné napočítat sedm království: Francii, Navarru, Provence, Burgundsko, Lotrinsko, Německo a Itálii. Roku 910 došlo podle Ferra (2006) ke sjednocení území francouzským Karlem III. pod názvem Vévodství lotrinské, které však nemělo dlouhého trvání a v roce 925 se připojilo ke Svaté říši římské. Alsasko se stalo součástí

Obr. 11 Evropa kolem roku 1000

Zdroj: Prvnia (2016)

Svaté říše římské roku 962 a zůstalo tak po dalších šest staletí (Maurois, 1994). Vávra (2016) uvádí, že v polovině 10. století (konkrétně v roce 959) došlo k rozdělení Lotrinska na Horní a Dolní. Podle něj však začalo Dolní Lotrinsko postupem času ztrácet význam a již ve 13. století se rozpadlo. Uvádí, že naopak z hornolotrinského regionu se vyvinulo dnešní moderní Lotrinsko jako součást Francie. Vávra (2016) dále vysvětluje, že nejdříve se mu neříkalo Lotrinsko, nýbrž Vévodství moselské. Označení Lotrinsko se podle něj začalo objevovat v oficiálních dokumentech až okolo 15. století.

Dle Vávry (2016) došlo po začátku stoleté války mezi Francií a Anglií (r. 1337) k zastavení tlaku na východní hranici čili i na Lotrinsko. Uvádí, že však již od 14. století se zde politický a kulturní vliv Francie zvětšoval a nadále rostl, až si během Třicetileté války (1618-1648) roku 1632 Lotrinsko podmanila. Jeho samostatnost mu sice byla roku 1648 uzavřením Vestfálského míru navracena, ale lotrinská biskupství (metské, verdunské a toulské) zůstala Francií (Vávra, 2016). Kokaisl et al. (2013) uvádějí, že velký zlom v dějinách Alsaska nastal po Třicetileté válce, kdy německý císař v rámci Vestfálského míru postoupil především jižní části Alsaska Francií a za vlády Ludvíka XIV. byl postupně připojen i zbytek území včetně Štrasburku. Dle Vávry (2016) došlo roku 1663 ke znovuobsazení Lotrinska Francií. Takto se Lotrinsko v následujících letech ještě několikrát osamostatnilo a stejně tak bylo i mnohokrát znovu dobyto. Znovu se stalo součástí Francie roku 1766 po smrti vévody Stanislava Leszczyńskiho (Vávra, 2016).

Podle Kokaisla et al. (2013) vyhlásila Francie v roce 1870 válku německému Prusku, avšak hned následujícího roku byla v důsledku Frankfurtského míru nucena vzdát se Alsaska-Lotrinska ve prospěch německého císařství. Podle nich si Alsasané měli možnost zvolit svou národní příslušnost – německé nebo francouzské občanství. Kokaisl et al. (2013) také uvádějí, že ti, co se rozhodli pro francouzské občanství, museli opustit svůj domov, a tak bylo přinuceno emigrovat přes 50 000 lidí. Poté vybudován nový obranný systém na důkaz toho, že území již zůstane součástí Německé říše (Kokaisl et al., 2013).

Na začátku 1. světové války byl region i nadále součástí Německa. Kokaisl et al. (2013) uvádějí že společně s válkou vzrůstala i silná germanizace. Zpočátku byly prý tolerovány oba jazyky (francouzský i německý), později však začala němčina posilovat a došlo k úplnému zakázání francouzštiny. V Lotrinsku se během 1. sv. války odehrálo několik bitev. Tou nejznámější je bezpochyby i jedna z nejkrutějších bitev – bitva u Verdunu. Podle Hospodářských a kulturních studií (2016) bylo během této bitvy v letech 1916-1917 zabito přes milion vojáků a vyhlazeno devět vesnic.

Po 1. sv. válce, která skončila porážkou Německa, bylo území Lotrinska v roce 1919, důsledkem Versaillské smlouvy, navraceno Francii. Podle Kokaisla et al. (2013) byla navíc vyhlášena nezávislost Alsaska, která však trvala pouhých 11 dní. Vysvětlují, že poté dorazila francouzská vojska do Štrasburku a i Alsasko připadlo Francii, což vyvolalo opačný proces – francouzština byla jediným úředním jazykem a němčina šla do pozadí. Netrvalo to však dlouho a roku 1940 (během 2. sv. války) došlo k německé okupaci, což mělo za následek již druhé připojení Alsaska-Lotrinska k Německu. Podle FrancieNaKole (2016) uprchlo bezprostředně po obsazení Alsaska nacisty přibližně půl milionu Alsasanů do okupované Francie. Uvádí, že opět nastal přísný zákaz francouzského jazyka, a dokonce i alsatiny.

Podle Hospodářských a kulturních studií (2016) srovnali nacisté krátce před osvobozením (listopad 1944) lotrinské město Gérardmer se zemí. Město bylo však znovu vystavěno.

Z dob 2. světové války pochází také největší americký hřbitov v Evropě. Nachází se v městě Saint Avold a podle Filáčka (2011) se rozprostírá na ploše 46 hektarů. Uvádí, že zde leží celkem 10 489 vojáků, padlých převážně v bojích proti opevněným Metám a Siegfriedově linii na řece Rýn.

Po skončení války připadly oba regiony Alsaska-Lotrinska Francii a je tomu tak i dodnes. Země navíc podle Hospodářských a kulturních studií (2016) vznášela nárok i na další území (např. Sársko, město Kehl, aj.), kterých se však musela na nátlak spojenců vzdát. Egert-Romanowska a Omilanowska (2002) uvádějí, že konkrétně Sársko bylo v područí Francouzů až do roku 1956.

Jediným úředním jazykem se po válce opět stala francouzština a byla dokonce zrušena i výuka němčiny ve školách. V dnešní době se však němčina zase vyučuje.

4.1.5 Ekonomická situace

Území Alsaska-Lotrinska, jakožto součást Francie, je členem Evropské unie. Země byla dokonce jedním ze zakladatelů EU spolu s Itálií, Beneluxem a SRN. Tato šestice států zahájila vzájemnou hospodářskou spolupráci roku 1951 (Evropská unie, 2017).

Zároveň je i Francie členem Schengenského prostoru, což umožňuje osobám překračovat hranice smluvních států na kterémkoliv místě pouze na občanský průkaz, aniž by musely absolvovat hraniční kontroly.

Jelikož je země součástí eurozóny (Evropské měnové unie – EMU), platí se po celé Francii jednotnou měnou – eurem.

Díky strategické poloze Alsaska-Lotrinska dojíždí mnoho Francouzů za prací do okolních států (Lucemburska, Německa, Švýcarska). Láká je především vidina vyšších výdělků.

Dle Štyrského (2011) je Francie po Německu druhou nejvyspělejší zemí Evropy.

Co se zvoleného území týče, představuje Lotrinsko především zemědělský region mimo jeho průmyslového severu, který tvoří křižovatku mezi sousedícími státy. Podle Bourgeois a Eurin (2001) se v severní části dále nacházejí naleziště uhlí a železné rudy (zejména Briey a Longwy). Kraslová (2004) však uvádí, že doły a hutě musely být v 70. letech z důvodu nerentabilnosti zavřeny. Hutnický průmysl je i nadále pro Lotrinsko důležitý. Podle Burgeois a Eurin (2001) pochází z lotrinských oceláren (*Aciéries de Lorraine* též *Sacilor – Société des Aciéries et Laminoirs de Lorraine*) až 50 % národní produkce.

Kraslová (2004) navíc uvádí, že v říjnu 1997 otevřeli francouzský prezident J. Chirac a německý kancléř H. Kohl moderní automobilku v Hambachu (Moselle), produkující malá auta značky Smart.

Lotrinsko je především regionem skla a porcelánu, jelikož se zde nachází dostatek pískovce a písku (Kraslová, 2004). Sklářský průmysl je rozšířený zejména ve městě Baccarat (Vosges) a sklárna „La vieille dame“ v Saint-Louise (Moselle). Dále je území známé textilním průmyslem v Saint-Dié a papírenským průmyslem v Épinalu. Dle Burgeois a Eurin (2001) byly v Épinalu dříve také tištěny jednoduché barevné obrázky *Image d'Épinal* (obrázky z Épinalu).

Alsasko je taktéž bohatý zemědělský region pěstující tabák, ovoce, chmel na výrobu tradičního piva, a především vinnou révu. Podle Kraslové (2004) podnítilo zdejší teplé podnebí intenzivní obdělávání půdy i rozvinutý průmysl hlavně textilní a potravinářský. Na vogézkých východních svazích se nacházejí rozlehlé vinice, kde se dále vyrábí proslulé alsaské víno. Ve vyšších polohách byl dle Kraslové (2004) hlavní obživou odpradávná les. „*Zpracovávalo se dřevo a dovážená bavlna. Vznikly tu malé sklárny, hutě a keramické dílny, z pískovců a dřeva se stavěly hrázděné domy, které dodnes okouzlují svou výstavností.*“ (Kraslová, 2004:12)

Burgeois a Eurin (2001) uvádějí, že co se průmyslu týče, produkuje se v Alsasku hydroxid draselný neboli potaš, který se zde však nezpracovává. Mylhúzy (fr. *Mulhouse*) jsou zase podle nich již od 18. století známé výrobou plátna.

Dále se v alsasko-lotrinském regionu nacházejí naleziště kamenné soli, zpracovává se zde kůže a z potravinářství jsou významné především pivovary, které vaří pivo, proslulé nejen po celé Francii, ale také v zahraničí.

4.1.6 Dopravní infrastruktura

„*Francie má vysoce moderní leteckou, silniční a železniční síť.*“ (Bailey, 2006:630)
Mezi hlavními alsasko-lotrinskými městy je dobré silniční a železniční spojení, které dále vede do Německa a Švýcarska.

Silniční doprava

Silnice a dálnice vyběhají do všech sousedních států a jejich síť je jednou z nejhustších v Evropě. Dle Bailey (2006) jsou hlavními dopravními tepnami protínajícími tento region silnice N3, N4, A31 a A35, A4 do Paříže, N59 a tunel pod pohořím Vogézy. Dálnice jsou však placené, a proto je dobré využít i méně frekventované (avšak dobře udržované) silnice a prozkoumat zemi o to více. Vnitrostátní i mezinárodní dopravu zajišťují i četné autobusové linky, které jsou například oproti TGV levnější. Jistým usnadněním mezinárodní dopravy je podle Rubína et al. (1998) od roku 1960 i silniční most přes řeku Rýn (*Pont du Rhin*), dlouhý 245 m, který spojuje francouzský Štrasburk s německým Kehllem.

Ve srovnání s Českou republikou se zde nachází poměrně velké množství cyklostezek a jízdní kolo se stalo nedílnou součástí zdejšího silničního provozu.

Železniční doprava

Bailey (2006) uvádí, že Francie byla odjakživa známá přesností vlaků a nyní také pozitivním přístupem k investicím do železniční dopravy, kterou po téměř celé zemi zprostředkovávají francouzské státní dráhy – *Société Nationale des Chemins de Fer* (SNCF). Také uvádí, že SNCF spravují nejrozsáhlejší železniční síť v Evropě. Společnost provozuje i proslulé vysokorychlostní dálkové vlaky TGV (*Trains à Grande Vitesse*), které dosahují rychlosti až 300 km/h (Bailey, 2006). Výhodou je jistá úspora času, která je však vykompenzována vyšší cestou jízdného. Tyto vlaky mají v některých městech své vlastní nádraží (např. Gare de Lorraine TGV). Mimo vysokorychlostních vlaků zabezpečují pravidelnou meziměstskou dopravu rychlé a pohodlné expresy. Menší města a obce jsou často obsluhovány menšími vlaky.

Letecká doprava

Hlavními letišti regionu je štrasburské mezinárodní letiště (*Aéroport de Strasbourg* (SXB)) a lotrinské *Aéroport Metz-Nancy-Lorraine* (ETZ), které je taktéž mezinárodní, avšak o něco menší. Lety na tato letiště jsou ale o něco dražší a nelétají tak často. Z tohoto důvodu dávají někteří cestující přednost letu do/z Paříže, kde následně využijí jiný způsob dopravy (z důvodu úspory času nejčastěji TGV). Jiní naopak využijí služeb mezinárodního letiště v Lucemburku.

Vodní doprava

Lodní doprava je využívána z důvodu četných vodních kanálů a řek. Nejvýznamnější řekou z hlediska vodní dopravy je bezesporu Rýn, na kterém se podle PAS (2016) nachází ve Štrasburku druhý největší říční přístav Francie (první je pařížský) a třetí největší přístav na řece Rýn – *Port autonome de Strasbourg* (PAS). První je nizozemský Rotterdam a druhý německý Duisburg (Leporelo, 2017).

4.2 Případová studie 2: Přírodní a kulturně historické předpoklady z hlediska UCR v oblasti Alsaska-Lotrinska

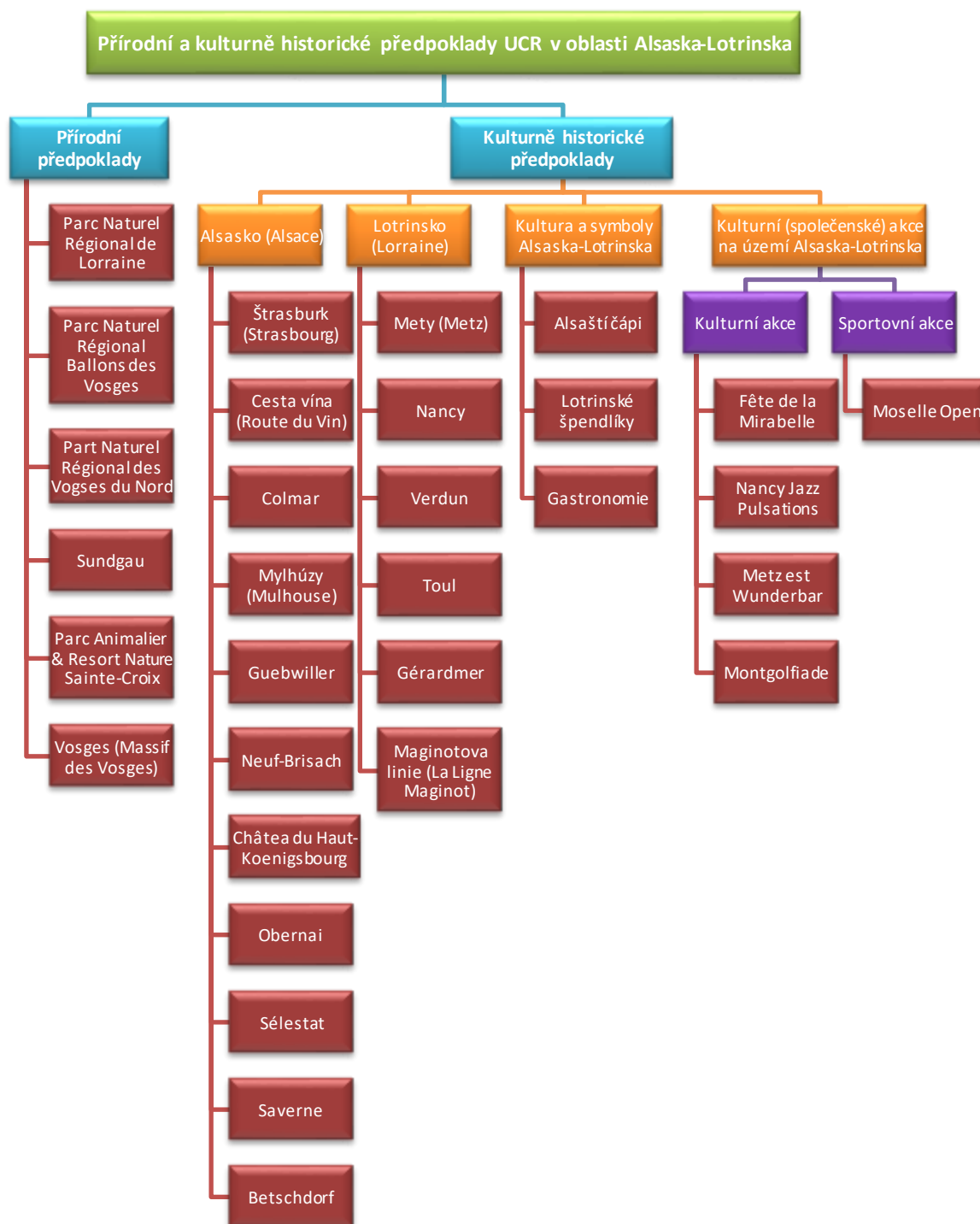

Schéma 4 Přírodní a kulturně historické předpoklady UCR v oblasti Alsaska-Lotrinska

Zdroj: vlastní zpracování

4.2.1 Alsasko-Lotrinsko a udržitelný cestovní ruch

Území Alsaska-Lotrinska se podílí na rozvoji udržitelného cestovního ruchu a tzv. zeleného turismu této lokality. Podle DREAL Grand Est (*Direction régionale de l'Environnement, de l'Aménagement et du Logement* – Oblastní ředitelství pro životní prostředí, územní plánování a bydlení) (2016) má region díky svým přírodním předpokladům (pohoří Vogézy, různorodé vodní plochy a toky, termální prameny, rozsáhlé lesy, malebná krajina) všechny potřebné nástroje pro rozvoj zeleného a udržitelného cestovního ruchu. Uvádí, že se k území váže národní projekt cyklostezek (nacházejí se nejen téměř v každém městě, ale také ve volné přírodě zejména pak podél vodních toků) a zelených cest včetně vývoje tras pro pěší výlety. Dále uvádí, že v alsasko-lotrinských regionálních přírodních parcích vzrůstá počet ekologicky šetrného ubytování pod značkou Panda WWF (World Wildlife Fund – Světový fond na ochranu přírody). V lokalitě se navíc nacházejí také ubytovací zařízení s ekoznačkou dánského Zeleného klíče (Green Key) (Green Key, 2017).

Udržitelný cestovní ruch Alsaska-Lotrinska se zaměřuje především na podporu, ochranu a zachování přírodních a kulturně historických předpokladů, jako jsou například místní regionální přírodní parky, chráněná a krajinná území, kulturně historické památky (včetně lidových obydlí – např. alsaské hrázděné domy), kulturní zařízení, společenské akce (např. alsaské lidové slavnosti, Fête de la mirabelle), tradiční lokální gastronomie (např. quiche lorraine, choucroute), symboly (např. lotrinské mirabelky, alsaští čápi), tradice a zvyklosti. Mimo jiné se snaží o to, aby zdejší turismus neměl negativní dopad na místní obyvatele a naopak usiluje o jejich zapojení do regionálního cestovního ruchu.

V Alsasku-Lotrinsku fungují organizace, které pracují na udržitelném rozvoji včetně udržitelného cestovního ruchu této lokality. Jednou z nich je například ekologická komunita Vignoble Klur, která mimo degustací a kulturních akcí umožňuje turistům pobyt u alsaských vinařů (Vignoble Klur, 2017). Další takovou organizací je AJA, která se specializuje pouze na udržitelné zájezdy zaměřené na historii, kulturu a dědictví Alsaska. Zástupcem je i mezinárodní komunita Airbnb působící také v této lokalitě. Podle Airbnb Citizen (2016) se komunita zabývá rozvojem a diverzifikací cestovního ruchu regionu, vytváří nové ekonomické aktivity, podporuje a rozšiřuje výhody pro místní obyvatele a společenství, kteří se podílí na cestovním ruchu sdílením svých domovů s turisty. Ti díky nim zažijí zcela autentickou zkušenost v tradičním prostředí. Airbnb Citizen (2016) dále uvádí, že oblíbenou destinací tohoto regionu je pro cestovatele Airbnb Štrasburk.

Jisté úskalí v udržitelnosti cestovního ruchu Alsaska-Lotrinska představuje dle DREAL Grand Est (2016) v zimní sezóně pohoří Vogézy jakožto významné středisko zimních sportů. Uvádí, že právě sjezdovky a používání sněhových děl mají negativní vliv na místní biologickou diverzitu. Dále vysvětluje, že vysoká návštěvnost způsobuje silný nátlak na vysokohorské silnice včetně vojenské památky – silnice Route des Crêtes.

4.2.2 Přírodní předpoklady UCR

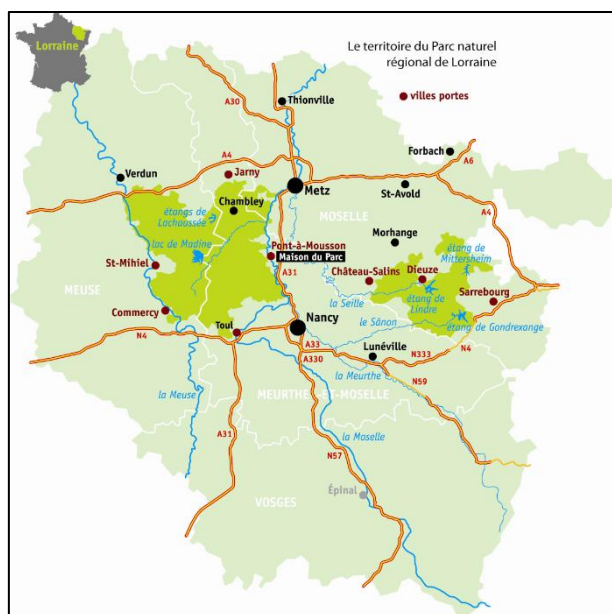
Ani území Alsaska-Lotrinska není ochuzeno o přírodní předpoklady. V tomto regionu se jedná především o regionální přírodní parky, rozlehlé lesy, louky, pastviny a vodní plochy.

„Francouzská síť vodních cest, ať již umělých kanálů či splavných řek, patří k nejdelším v Evropě. V dobách největší slávy dosahovala délky přibližně 13 000 km.“ (Skalický, 2004:29) Skalický (2004) uvádí, že zatímco jejich hospodářský význam postupně opadal, až zcela ustoupil do pozadí, vodní toky lemované hustými prostory keřů a řadami stromů se stávaly stále přirozenější součástí krajiny a dnes jsou hojně využívány turisty.

▪ Parc Naturel Régional de Lorraine

Dle Rubína et al. (1998) byl park vyhlášen v roce 1974 za účelem ochrany relativně zachovalých krajinných celků s rozsáhlými lesy a velkým počtem přirozených i umělých vodních ploch (jezer i rybníků, které jsou významnými biotopy vodního ptactva) v oblasti s intenzivní průmyslovou a dříve i hornickou činností (těžba železné rudy).

Rubín et al. (1998) uvádějí, že se park skládá ze dvou oddělených částí (západní a východní – viz Obr. 12) o celkové rozloze 1 815 km². Větší západní

Obr. 12 Parc Naturel Régional de Lorraine na mapě
Zdroj: Pnr-Lorraine (2017)

část se podle nich rozprostírá mezi městy Verdun, Metz a Toul a jsou zde k vidění vápencové **Moselské vrchy** při levém břehu Mosely s pahorky při pravém břehu řeky Meuse (Côtes du Meuse). Mimo jiné se v této části nachází také velká vodní nádrž **Nonsard-Pannes**

(též **Lac de Madine** – viz Obr. 13), která dle Rubína et al. (1998) zaujímá plochu 1,7 km² a je využívána k windsurfingu a jízdám plachetnic. Rubín et al. (1998) dále uvádějí, že asi 2 km jižně od nádrže se tyčí nejlepší vyhlídkový bod – **Butte de Monsec**, který naskýtá pohled na zvlněnou krajinu s poli, lesy a loukami.

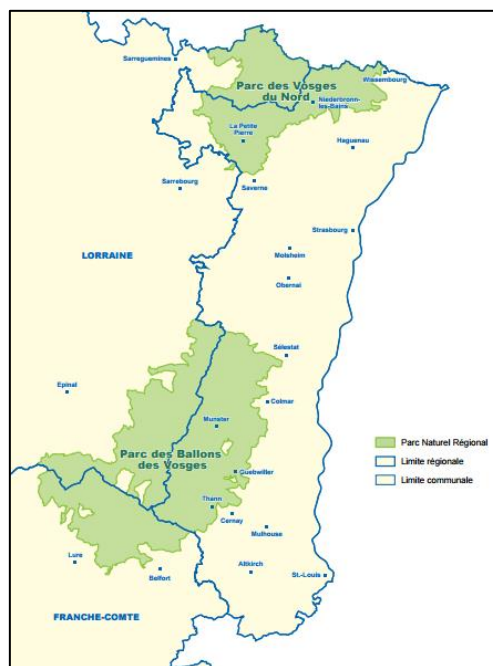

Obr. 13 Lac de Madine
Zdroj: Les Pêcheurs de Madine (2017)

Menší východní část parku podle Rubína et al. (1998) zaujímá okolí města Dieuze (asi 43 km severovýchodně od Nancy) a nacházejí se zde také četné lesy, vodní plochy (např. **Étang de Lindre**, **Étang du Stock**), průplav (**Canal des Houillères**) a údolí, kterými místy protéká říčka Seille.

▪ Parc Naturel Régional Ballons des Vosges

Rubín et al. (1998) objasňují, že termín „ballon“ v lokálním vogézském významu označuje zaoblený vrchol žulového hřbetu. Uvádí, že v krystalických Jižních Vogézách vystupuje takových útvarů hned několik a představují nejvyšší body tohoto starého hercynského pohoří (např. **Grand Ballon** – 1 424 m, **Ballon d'Alsace** – 1 250 m, **Petit Ballon** – 1 267 m). Dle Rubína et al. (1998) umožňují všechny „ballony“ vynikající rozhled a jsou poměrně i dobře přístupné od nejbližších silnic.

Obr. 14 Alsaské regionální přírodní parky
Zdroj: Région Alsace (2017)

Přírodní park Parc Naturel Régional Ballons des Vosges, rozkládající se na ploše 2 700 km² (Parc-Ballons-Vosges, 2017), byl dle Rubína et al. (1998) vyhlášen roku 1989 a mimo nejvyšší polohy Vogéz (od Haut-Koenigsbourgu na sever až k Belfortu – Franche Comté) zaujímá také široké jihozápadní podhůří až k městu Luxeuil (viz Obr. 14). Rubín et al. (1998) uvádějí, že se zde zachovaly stopy po čtvrtohorních ledovcích v podobě ledovcových jezer (např. **Lac Noir** a **Lac**

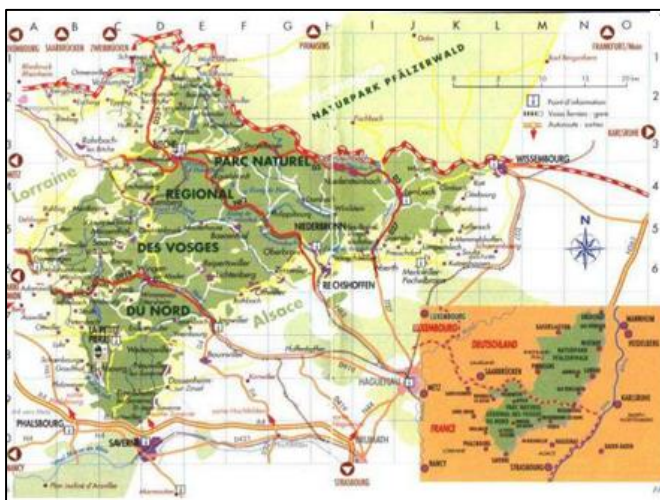
Obr. 15 Pohled na park Ballons des Vosges
Zdroj: Parc-Ballons-Vosges (2017)

Blanc), morénových valů a ledovcovo-říčních nánosů a jimi hrazených jezer (např. **Lac de Longemer, Lac de Retournemer, Lac de Gérardmer**). Rozprostírají se zde také hojně zastoupené převážně smíšené lesy (buky, jedle a smrky).

Co se turismu týče, nacházejí se na území parku střediska pro letní (kempy, jezera aj.) a zimní rekreaci (areály pro zimní sporty), jimiž jsou Gérardmer, Col de la Schlucht a Les Trois Epis aj..

▪ **Parc Naturel Régional des Vosges du Nord**

Park se rozkládá na severovýchodě Francie při hranici s Německem (viz Obr. 16), kde dále navazuje na Naturpark Pfälzerwald (Přírodní park Falcký les). Podle Tourisme-Alsace (2017) představuje Parc Naturel Régional des Vosges du Nord významné přírodní dědictví. Uvádí, že jsou pro něj charakteristické především vlnité kopce a krajina plná mýtin a jezer. Dále uvádí, že lesy na

Obr. 16 Parc Naturel Régional des Vosges du Nord na mapě
Zdroj: Tourisme-Alsace (2017)

území parku zauímají asi 65 % celkové rozlohy a jsou domovem několika živočichů, jako jsou například srnci, jeleni a vzácní rysí. Mimo jiné se zde nachází také rozmanité množství flóry. Dle Tourisme-Alsace (2017) byl park právě pro své přírodní bohatství zařazen na Seznamu světových biosférických rezervací UNESCO.

Obr. 17 Zalesněná krajina Vosges du Nord
Zdroj: Image'Est (2017)

Park je možné prozkoumat pěšky, je však otevřen i cyklistům, kteří se mohou prohánět po 1 650 km značených stezkách (Tourisme-Alsace, 2017).

▪ **Sundgau**

Pahorkatina Sundgau se nachází v jižním Alsasku mezi Švýcarskem, Německem a regionem Franche-Comté a je známé především pro svou rozmanitou krajinu.

Tourisme-Alsace (2016) uvádí, že Sundgau bylo původně zemědělskou oblastí. Dochovaly se zde historické budovy jako větrné mlýny, dřívější prádelny a typické farmy. Podle Tourisme-Alsace (2016) láká své návštěvníky také k rybaření kaprů, cyklistice a objevování malebné krajiny, přezdívané jako „Údolí tisíce jezer“.

Obr. 18 Sundgau - "Údolí tisíce jezer"
Zdroj: Office de Tourisme du Sundgau Sud
Alsace (2017)

▪ **Parc Animalier & Resort Nature Sainte-Croix**

Parc Animalier & Resort Nature Sainte-Croix se nachází v Rhodes, asi 60 km východně od Nancy, a byl založen roku 1980 (Sainte-Croix, 2007). Jedná se o přírodní park, kde je k vidění evropská fauna a světová biodiverzita. Dle Sainte-Croix (2017) je zde možné se vydat po třech stezkách, kde lze potkat více než 1 500 zvířat, která v rámci parku žijí na svobodě. Dále uvádí, že jsou k vidění jsou například medvědi, gibboni, jeleni, rys, různé druhy ptactva a vlci evropský i arktický. Park pořádá i animace, představení, komentované prohlídky v malém turistickém vláčku. K dispozici jsou také místa s občerstvením a příbytky, kde je možné strávit noc a zůstat zvířatům nablízku.

▪ **Vosges (Massif des Vosges)**

Pohoří Vogézy (Vosges) ukrývá nemalá přírodní bohatství. Nejen že se zde rozkládají četné lesy, ale nacházejí se zde i regionální přírodní parky a botanická zahrada. Podle Kraslové (2004) vznikl vogézký turistický klub už roku 1872 a postupně zde vyznačil na 12 000 cest. Prakticky v celých Vogézách navíc stojí i velké množství hradů, pevností a zřícenin (např. zřícenina Haut-Barr, hrad Haut-Koenigsbourg). Dle Kraslové (2004) se zbytky dávných hradů tyčí na 150 návrších. Pohoří je vyhledávané nejen kvůli turistice, ale také kvůli lyžování, která má však negativní dopad na místní biologickou diverzitu.

U řeky Zorn mimo jiné ční i skalnatý sráz *Saut du prince Charles* (Skok prince Charlese). Kraslová (2004) uvádí, že se z něj obdobně jako Horymír na Šemíkově (při útěku před pronásledovateli) vrhl na svém koni i lotrinský šlechtic Charles s tím rozdílem, že jeho kůň dopadl ze skály tvrdě na všechny čtyři a jeho kopyta se údajně otiskla dole v soutěsce.

Taktéž ve Vogézách u vsi Kintzheim se nachází Opičí hora (*Montagne des singe*), kde opravdu žijí opice. Podle Kraslové (2004) jsou primáti ve velké oboře, kde mají naprostou volnost pohybu. Oboře je zcela přístupná návštěvníkům.

4.2.3 Kulturně historické předpoklady UCR

Alsasko

V Alsasku si na své přijdou milovníci umění, folkloru, krásné přírody a různorodé architektury. Region má svým návštěvníkům co nabídnout v kterémkoliv ročním období. Pohled na rozmanitou zvlhěnou krajinu s vyčnívajícími hřbety Vogéz v pozadí a rozlehlé vinice uchvátí nejen cestovatele, ale i pro samotné Francouze působí toto místo (zejména kvůli zdejší architektuře) mírně exoticky. Místní barevné hrázděné domy, připomínající jižní Německo, se nacházejí téměř v každém městě a podle Kraslové (2004) se málo kde najde takové množství románských a gotických církevních památek na tak malém území, jako právě v Alsasku.

Obecně je území proslulé jako země čapích hnízd a pestrobarevných obydlí. Z těchto a mnoha dalších důvodů má Alsasko všechny předpoklady pro rozvoj turistiky (koncentrace historických památek, malebná krajina, zachovalá středověká města i rázovité vesničky).

Region je hojně vyhledáván především Němci, kteří jsou s ním, nejen historicky, ale i nadále úzce spjati. Nejen že to mají někteří blízko, ale cítí se zde téměř jako doma. Domluví se jedním jazykem, podobá se i místní architektura a gastronomie. Přesto má region svůj osobitý francouzský nádech.

▪ Štrasburk (Strasbourg)

Štrasburk je intelektuální, kulturní a ekonomické centrum. Leží v departmentu Bas-Rhin na levém břehu Rýna a přibližně v polovině cesty mezi Paříží a Prahou. Je nejen hlavním městem departmentu, nýbrž i hlavním městem Alsaska, a dokonce také celého regionu Grand Est. Mimo jiné zde zasedá Evropský parlament a Rada Evropy. I z tohoto důvodu patří již odedávna k nejvýznamnějším evropským městům. Podle Kraslové (2004) žije ve Štrasburku asi čtvrt milionu obyvatel.

Štrasburk se často přezdívá jako „křižovatka Evropy“. Kraslová (2004) navíc uvádí, že výhodnou polohu města na rozcestí obchodních cest, uměli ocenit již Římané, když tu založili pevnost Argentoratum. Jak už to bývá, všechno má své pro a proti a Štrasburk zaplatil za svou strategickou polohu mnoha ničujícími válečnými konflikty, kdy se o území doslova popralo hned několik významných říší. Zejména během 2. světové války byl Štrasburk těžce poškozen. Mnoho budov bylo však zrestaurováno.

Podle Kraslové (2004) zažilo město v 15. a 16. století nebývalý rozkvět nejen hospodářský, ale i duchovní. Svůj podíl na tom měl podle ní i Gutenberg, který zde prožil mládí a díky němu se stal Štrasburk centrem knihařství a tím i současně baštou humanismu a protestantismu. Působily zde však i další významné osobnosti, jako Erasmus Rotterdamský, Goethe, Napoleon, Metternich či důstojník Rouget de Lisle, který právě tady krátce před Velkou francouzskou revolucí složil budoucí francouzskou hymnu *La Marseillaise* (Kraslová, 2004).

Střídavá francouzská a německá příslušnost dala Štrasburku svou nynější podobu. Nejen že se jedná o vysoce průmyslové a moderní centrum, ale staré město je navíc zařazeno do Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Město protíná síť říčních kanálů a průplavů, které je možné prozkoumávat jak ze souše, tak po vodě. Řeky jsou přehrazeny mosty, které však již nejsou původní. Dle Kraslové (2004) se z původních středověkých krytých mostů dochovaly alespoň staré věže, které byly dříve součástí opevnění.

Nejmalebnější štrasburská čtvrť se nazývá **Petite France** (Malá Francie – viz Obr. 19). Díky hrázděným domům a mlýnům připomíná jižní Německo. Dle Kraslové (2004) jsou domy, obklopující slepá ramena řek, dvou či třípatrové a každý má jinou barvu. Uvádí, že zde dříve bydleli především koželuhové, kteří se dělili s mlynáři a rybáři o vodu. K vydělávání kůží potřebovali vodu a k jejich sušení vysoké půdy. Proto se usadili tady. Dnes je zde spousta kaváren a restaurací.

Obr. 19 Petite France s tradičními domy
Zdroj: Stroujko (2016)

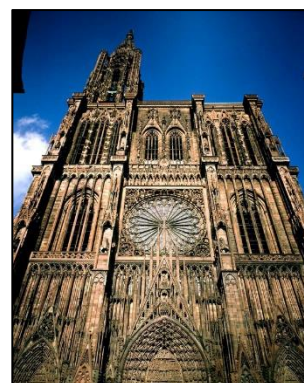
Oproti zbytku převážně katolické Francie je Štrasburk jak katolický, tak i protestantský. Kraslová (2004) uvádí, že jedním takovým protestantským kostelem je gotický **St. Thomas** ze 13. století, kde na Silbermannovy varhany hrál při své návštěvě i samotný Mozart. Podle ní je však jeho nejvýznamnějším artefaktem **mauzoleum maršála Maurice Saského**.

Významnější a taktéž největší cenností Štrasburku je proslulá katolická katedrála **Notre-Dame** (též Notre-Dame de Strasbourg – viz Obr. 20, str. 46), která je jednou z nejslavnějších katedrál v celé Francii. Katedrála z růžového vogézskeho pískovce vyčnívá nad všechny ostatní budovy starého města. Podle Kraslové (2004) a Bailey (2006) byla stavěna v gotickém slohu na románských základech od pozdního 11. století do roku 1439,

kdy bylo dohotoveno západní průčelí. Její bohatá sochařská výzdoba a gotická průčelí patří k nejcennějším vůbec. Kraslová (2004) také uvádí, že reliéfy jižního portálu, pocházející ze 13. století, připomínají postavou krále Šalamouna a Panny Marie dávnou koexistenci židovství a křesťanství. Jediná dokončená věž, díky které působí katedrála asymetricky, je se svými 142 m po rouenské druhá nejvyšší v zemi (Kraslová, 2004). Podle Kraslové (2004) je chrámová loď dlouhá 103 m, vysoká 34 m a širší, než bývají francouzské, nese pečeť svého návrháře – Němce Ervína ze Steinbachu. Kolem dokola zdobí katedrálu mnoho barevných oken. Z důvodu jejich velkého počtu se nenachází uvnitř katedrály příliš obrazů. Ty nahrazují goblény zavěšené mezi pilíři. Darem Evropské rady z roku 1956 byla podle Kraslové (2004) centrální vitráž, představující Pannu Marii s rozepjatými pažemi v gestu smíření.

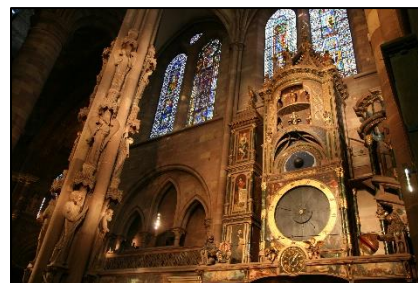

Obr. 20 Notre-Dame de Strasbourg
Zdroj: France.jeditoo (2016)

Obr. 21 Cathédrale de Strasbourg
Zdroj: Tripstance (2016)

Vybavení chrámu je vesměs původní. Pochází především ze středověku (např. kazatelna, křtitelnice), zatímco tzv. Andělský pilíř (*Pilier des Anges* – viz Obr. 22 vlevo) je podle Kraslové (2004) dokonce z roku 1220. Poblíž něj stojí klasicistní orloj (viz Obr. 22 vpravo) z 19. století (Bailey, 2006), který sice není tak cenný jako ten pražský, i přesto nabízí divákům jedinečnou podívanou. Bailey (2006) uvádí, že každý den ve 12:30 hod. se za doprovodu zvonkohry procházejí mechanické postavičky, které promítají lidský život od narození až po smrt.

Obr. 22 Orloj a Andělský pilíř ve štrasburské katedrále Notre-Dame
Zdroj: Desjardins (2016)

Za zmínku stojí i vyhlídková terasa, která naskýtá pohled na město a o letních večerech se zde konají varhanní koncerty. Vstup na terasu je však placený.

Poblíž katedrály stojí **Musée de l'Oeuvre Notre-Dame**, kde jsou uchovány středověké a renesanční poklady města. Kraslová (2004) uvádí, že uvnitř muzea jsou mimo jiné i vzácné stavební plány na pergamenech, originály plastik z průčelí dómu, nejzranitelnější sochy z katedrály, a i nejstarší dochovaná malba na skle z roku 1070.

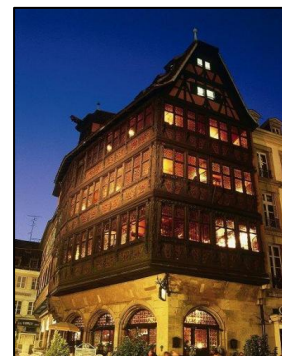
Podle Bailey (2006) se nacházejí další tři muzea v sousedním **Rohanském zámku** (*Palais Rohan* či *Château des Rohan* – viz Obr. 23) z 18. století, který byl dříve sídlem štrasburských princů a kardinálů. Dnes je zde Muzeum výtvarných umění (*Musée des Beaux Arts*), archeologické muzeum (*Musée Archéologique*) a Muzeum užitého umění (*Musée des Arts Décoratifs*), kterému dle Bailey (2006) patří jedna z nejkrásnějších sbírek keramiky ve Francii. Na nábřeží St. Nicolas bylo roku 1902 vystavěno **alsaské muzeum** (*Musée Alsacien*), podle Kraslové (2004) jako výraz vzdoru proti germanizaci, kde se nachází sbírky alsaského folkloru. Další dvě muzea (historického a moderního umění) vznikla v bývalých jatkách.

Obr. 23 Původní sídlo princů a kardinálů – Rohanský zámek
Zdroj: Wikiwand (2004)

Na náměstí Place de la Cathédrale se nachází Lékárna U jelena (*Pharmacie du Cerf*), která pochází podle Altmana (2007) ze 13. století, tudíž je starší než samotná katedrála a údajně jde o nejstarší lékárnou ve Francii.

Na stejném náměstí (Place de la Cathédrale) stojí i tzv. **Maison Kammerzell** (viz Obr. 24), který podle Bailey (2006) dříve patřil bohatému kupci. Dnes je zde oblíbená restaurace. Altman (2007) uvádí, že přízemí domu pochází z roku 1467 a překrásná vyřezávaná dřevěná fasáda nástavby byla postavena roku 1589.

Obr. 24 Maison Kammerzell
Zdroj: La Luciole Strasbourgeoise (2010)

Na řece Ill se nachází zbytek opevnění **Barrage Vauban**. Podle Altmana (2007) bylo postaveno vojenským inženýrem Vaubanem pro Ludvíka XIV. Opevnění je oblíbené především pro svou nádhernou panoramatickou vyhlídku do okolí. Z jeho střechy je možné spatřit kanály a přes Petite France až obrysy katedrály.

Štrasburk je mimo jiné známý i překrásnými **vánočními trhy Christkindelsmärik** (viz Obr. 25), které se podle Šupíkové (2016) zde na náměstí pod katedrálou, konají od roku 1570. Řadí se mezi jedny z nejstarších vánočních trhů v Evropě a jsou jedním z největších lákadel pro turisty. Christkindelsmärik jsou největší a nejznámější v celé Francii a právem jsou označovány nejen za nejkrásnější francouzské vánoční trhy, ale i jedny z nejhezčích

Obr. 25 Vánoční trhy Christkindelsmärik
Zdroj: Fotolia (2015)

evropských vánočních trhů vůbec. Jsou vyhlášeny gastronomickými pochoutkami. Můžeme zde ochutnat například tradičními preclíky, alsaské máslové cukroví (*bredle*), *foie gras*, vánoční karamelky či oblíbené svařené víno.

Christkindelsmärik postupem času doplnily i vánoční trhy na Rue de la Comédie, Place Broglie, Place des Meuniers či Place Kléber, kde se dle Šupíkové (2016) nachází mimo obřího vánočního stromu i adventní kalendář. Každá z těchto stánkových lokalit je specializovaná na něco jiného. Některé se zaměřují na lokální alsaské produkty, jiné zase na speciality ze zahraničí. Například na Place Gutenberg jsou prezentovány pochutiny vybrané cizí země, která je každý rok jiná.

V blízkosti katedrály je během vánočního času možné bruslit na umělé ledové ploše na Place du Château a konají se nejrůznější vánoční koncerty.

▪ Cesta vína (Route du Vin)

V Alsasku patří mezi významné odvětví vinařství. Svědčí mu především zdejší poměrně teplé a suché podnebí. Region je považován za vysoce uznávanou vinařskou oblast, specializující se především na bílá vína. Podle Kraslové (2004) navíc obstarává pětinu jejich celostátní produkce. Také uvádí, že na rozdíl od ostatních francouzských vín, pojmenovaných obvykle podle vinic či případně

Obr. 26 Alsaská (většinou bílá) vína
Zdroj: Photos Alsace Lorraine (2016)

zámků jim náležícím, se alsaská vína rozlišují po středoevropsku – podle odrůd. V Alsasku je jich celkem sedm – ryzlink (*Riesling*), kořeněný tramín (*Traminer*), muškát (*Muscat*), sylván (*Sylvaner*) a v neposlední řadě bílý a šedý burgund (*Pinot blanc* a *Pinot gris*), který je zde často označován za Tokay d'Alsace. Z červených odrůd je zde pěstován pouze modrý burgund pro výrobu *Pinot noir*.

Místní vinaři tvrdí, že pro pochopení a poznání Alsaska je nezbytně nutné se po této vinné stezce vydat. Slogan „Kdo se vydá po Vinné cestě, objeví duši Alsaska“ se stal také marketingovým tahem mnoha cestovních kanceláří, které jej využívají k propagaci destinace.

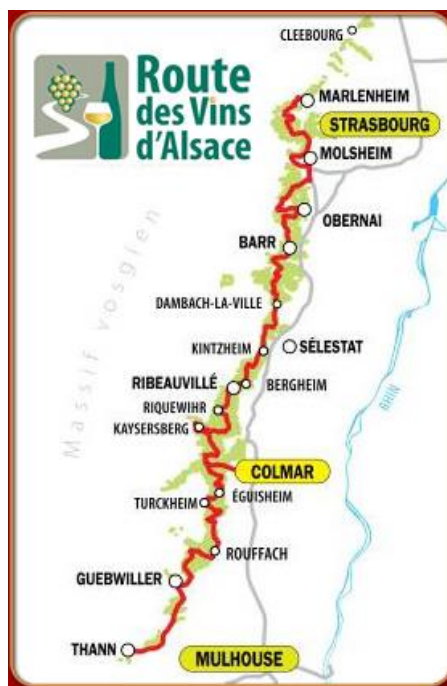
Historie vína v Alsasku sahá podle Kraslové (2004) až do dob Římanů a spolu s dřevařstvím a textilnictvím dalo základ zdejšímu bohatství. Uvádí, že k přesnému

vymezení *Route du Vin* (též *Route des vins d'Alsace*) došlo roku 1953. Trasa vede od Marlenheimu do Thannu (viz Obr. 27) a podle Bailey (2016) je dlouhá asi 180 km.

Kraslová (2004) uvádí, že další zastávkou po **Marlenheimu** je někdejší univerzitní a biskupské město – **Molsheim**. Podle ní se tu v minulosti usadil italský konstruktér Ettore Bugatti, proslulý svými „bugatkami“. Nachází se zde mimo jiné i muzeum vinařství umístěné v renesanční budově zvané Metzigg (viz Obr. 28), která dříve sloužila jako řeznictví.

Dalším městem na této stezce je **Ribeauvillé**, které podle Kraslové (2004) proslulo mimo tramínu a ryzlinku také starodávnými dekorativními výšivkami a uměleckým kovářstvím. Mezi další turistická lákadla patří i hradní zříceniny a bez pochyby také největší folkloristická slavnost v Alsasku – Pfifferdaj, která se koná každoročně vždy první zářijovou nedělí (Kraslová, 2004). Ke spatření jsou zde například různorodé tradiční kroje, kterých je v Alsasku nespočetně. Bailey (2006) uvádí, že Ribeauvillé je také považováno za centrum tradiční alsaské mandlové bábovky zvané kougelhopf.

Dosud nejzachovalejším vinařskou vesnicí Alsaska je podle Kraslové (2004) **Riquewihr**. Uvádí, že díky tomu že nebyl téměř vůbec poznamenán válkami, má svým návštěvníkům co nabídnout již při samotném vstupu do města. Po průchodu vstupní bránou (viz Obr. 29), ve které se mimo jiné nachází muzeum vinařství, se naskýtá úchvatný pohled na malou, avšak malebnou vesničku, zatímco na druhé straně brány se rozkládají zahrady Cour des Bergers. Riquewihr je obehnan hradbami, za kterými se nacházejí rozlehlé vinice. Pro tuto vesnici jsou charakteristické uličky plné pomalovaných domů, které jsou navíc ověnceny květinami a zdobené vývěsnými štíty a umělecky vyřezávanými sloupy. Dále také zdejší náměstí Place des Trois Églises a

Obr. 27 Mapa Route des Vins d'Alsace
Zdroj: Schmidt (2017)

Obr. 28 Metzigg
Zdroj: Molsheim (2005)

Obr. 29 Pohled na Riquewihr skrz hlavní bránu
Zdroj: Mschlindwein (2004)

zvonice Dolder, která podle Bailey (2006) pochází již ze 13. století. Také uvádí, že v létě nebo během období tradičního vinobraní je počet návštěvníků sedminásobně vyšší než počet místních obyvatel.

Jinými významnými místy jsou například Colmar či jižněji položený Eguisheim, Ruffach a Guebwiller – rušné textilní město. Bailey (2006) uvádí, že jižně od Colmaru sice turistů ubývá, ale malebnosti nikoliv. **Eguisheim** je téměř pohádkové městečko kruhového půdorysu, obehnané hradbami, s pitoreskními uličkami plnými květin a s lákavými zákoutími. Ve středu města se tyčí osmiboký feudální hrad vévodů z Eguisheimu a v jeho blízkosti se nachází klášterní sýpka Marbacherhof. Město zůstalo ušetřeno od válečných konfliktů a podle Kraslové (2004) se zde navíc narodil i pozdější papež – Lev IX. (vlastním jménem Bruno Eguisheim), jehož socha stojí na renesanční kašně před hradem.

Obr. 30 Městečko Eguisheim s pestrobarevnými domy
Zdroj: Colmbra (2009)

V **Ruffachu** se mimo to nachází i zdobné studny a kašny a konají se zde letní historické slavnosti.

Neméně významné je i město **Quebwiller** s románskou katedrálou a sto let starou keramikou zdejšího umělce Theodora Decka (Kraslová, 2004). V **Soultzu** stojí opět zachované opevnění, ale také gotický kostel a tvrz Bucheneck s muzeem. Dle Kraslové (2004) je nedaleká bazilika ve městě **Thierenbach** vyhledávaná jako posvátné místo poutníků. Také uvádí, že byla založena již roku 730 irskými a skotskými mnichy.

Nejj jižnějším bodem alsaské Cesty vína je městečko **Thann**, které leží přímo pod viničným svahem Rangen, jehož víno (Rangawi) je často označováno za nejlepší víno celého Alsaska (Kraslová, 2004). Nachází se zde i zřícenina hradu Engelbourg (též označovaná jako „L'oeil de la sorcière“ - „Ježibabí oko“ – viz Obr. 31), který kdysi chránil město. Mimo to se ve městě koná každoroční slavnost k příležitosti založení města. Dle Kraslové (2004) jej založil svatý Tybalt a tuto událost si obyvatelé připomínají vždy 30. června před gotickou katedrálou St. Thiébaud. Kraslová (2004) uvádí, že katedrálu zdobí velmi živě působící

Obr. 31 „Ježibabí oko“ a vinice Rangen
Zdroj: Photo-alsace (2011)

postavy. Podle ní jich je jen na tympanonu vytesáno 450 a jsou zde však vyobrazena i zvířata jako lev, sova či želva.

Mezi akce konané ve Thannu patří třeba sochařský festival „Skulpt-Thur“ či letní slavnosti světla a stínu, odehrávající se v dobových kostýmech před katedrálou.

Významným rodákem tohoto města byl dle Kralové (2004) malíř Charles Walch, který se právě zde narodil roku 1896. Vysvětluje, že tento umělec je mezi Alsanany oblíbený především pro svá pestrobarevná díla, která jako by se inspirovala krásami a barevnými tóny tohoto půvabného regionu.

Z výše uvedených a mnoha dalších důvodů je alsaská cesta vína Francouzi považována za nekrásnější svého druhu nejen ve Francii, ale na celém světě.

▪ Colmar

Město leží na úpatí Vogéz v departementu Haut-Rhin, jehož je hlavním městem, a přibližně v polovině cesty mezi Štrasburkem a švýcarskou Bazilejí. Podle Kraslové (2004) se nejedná pouze o nejcennější perlu středního Alsaska, nýbrž také o nejsušší město celé Francie. Ee.France (2016) a Bailey (2006) navíc píší o Colmaru jako o nejstarším a nejzachovalejším městu Alsaska.

„Ačkoli hrázděné domy v historickém centru připomínají jižní Německo, byl Colmar za půlstoleté okupace císařským Německem baštou profrancouzských Alsanů. Hesla o svobodě tu nacházela vždy úrodnou půdu. Ne náhodou právě odtud pochází sochař F. A. Bartholdi, tvůrce americké Sochy svobody a obřího lva v Belfortu.“ (Kraslová, 2004:18) Uvádí, že mimo to zanechal po sobě Bartholdi v Colmaru i kašnu Schwendi, sochu alsaského vinaře anebo pomníky slavných osobností zdejší historie. Po jeho smrti mu město věnovalo pomník a v jeho rodném městě zřídilo muzeum.

Mezi historické renesanční budovy města lze zařadit například hrázděný **Maison Pfister** (Pfisterův dům – viz Obr. 32) s balkony a arkýřem, který podle portálu Ee.France (2016) pochází z roku 1537 a je považován za jeden z nejhezčích měšťanských domů vůbec. Dále sem spadá i arkýřový **Maison des Têtes** (Dům hlaviček) z počátku 17. století, posetý 111 reliéfy šklebicích se lidských hlav a **Arkádový dům**. Významným objektem byl v minulosti také velkolepý **Koifhus** (stará celnice), který podle Kraslové (2004) sloužil

Obr. 32 Pfisterův dům s balkony a arkýřem
Zdroj: Wernain (2013)

k obchodu již ve 14. století. Ee.France (2016) uvádí, že se jedná o nejstarší veřejnou budovu ve městě. Celnice dříve hrála významnou roli v ekonomickém dění Colmaru.

Za zmínku stojí i zástupci francouzského klasicismu – **Palais du Conseil Souverain** a **Starý špitál**.

Nejmalebnější colmarská čtvrť leží při vodním kanálu a připomíná italské Benátky. Právě z tohoto důvodu se jí také přezdívá „**Petite Venise**“ (Malé Benátky – viz Obr. 33). Kraslová (2004) uvádí, že čtvrť pochází ze 17. století a nacházejí se zde především domy bývalých koželuhů a barvířů, ale i lovců a rybářů. Dnes slouží Malé Benátky především jako turistická atrakce a možná také proto, že je zde zákaz vjezdu automobilů i k odpočinku (Kraslová, 2004).

Obr. 33 Colmarské Malé Benátky zdobí hrázděné domy a květiny
Zdroj: Comfort hotel (2017)

V Colmaru se mimo jiné nachází také kostely (gotický kostel sv. Martina, sv. Matěje, Dominikánský kostel) a **Dominikánský klášter**, který však podle Kraslové (2004) slouží v současné době jako muzeum. Uvádí, že klášter prochází ze 13. století a muzeum **Musée d'Unterlinden** (francouzsko-německý název pro Muzeum pod lipami) zde sídlí od roku 1850. Dle Bailey (2004) je uvnitř tohoto muzea umístěn jedinečný středověký Isenheimský oltář od Matthiase Grünewalda (viz Obr. 34) a jeho další vrcholné dílo (obraz Panny Marie, který je ještě o 40 let starší) se nachází v kostele sv. Martina.

Obr. 34 Isenheimský oltář od Matthiase Grünewalda je umístěn v colmarském Musée d'Unterlinden
Zdroj: Konzkm (2017)

Dalšími lákadly turistů jsou místní hudební slavnosti, velikonoční a vánoční trhy a colmarské folklorní slavnosti.

▪ **Mylhúzy (Mulhouse)**

Mylhúzy se nacházejí v departmentu Haut-Rhin nedaleko hranic se Švýcarskem a Německem. Dle Bailey (2006) bylo město značně poškozeno během 2. světové války. Jedná se o průmyslové centrum, a právě z tohoto důvodu se zde nachází několik technických muzeí. Mimo to zde nalezneme také obchodní pasáže, alsaské taverny a švýcarské vinárny.

Bailey (2006) uvádí, že Mylhúzy jsou často výchozím bodem turistů k návštěvě pahorkatiny Sundgau.

Zastánci muzeí zde mají hned několik možností různých zaměření. **Musée de l'Impression sur Etoffes** je věnované tisku látek a textilií, **Musée Français du Chemin de Fer** zase parním a elektrickým lokomotivám. Automobiloví nadšenci by si jistě neměli nechat ujít možnost navštívit **Musée National de l'Automobile**, kde se podle Bailey (2006) ukrývá sbírka obsahující více než 100 vozů Bugatti, různé typy Mercedesů a Ferrari a Rolls-Royce Charlieho Chaplina. Milovníci historie jistě ocení **Musée Historique**, nacházející se v bývalé radnici.

Na své si přijdou i milovníci zvířat a květin. Nachází se zde totiž i **zoologická a botanická zahrada**.

Severně od Mylhúz v Ungersheimu leží skanzen **Ecomusée d'Alsace** (viz Obr. 35). Vše se zde odvíjí od kdysi tradičního způsobu života venkovanů. Ke zhlédnutí jsou zde lidové stavby, které sem byly přemístěny z důvodu zachování dědictví kraje (Bailey, 2006). Podle Bailey (2006) je jednou ze staveb také opevněný dům z Mylhúz s gotickou zahradou, který pochází z 12. století. Nachází se zde mnoho statků, které se obhospodařují opět podle tradičních metod a mimo klasických domácích zvířat zde chovají také černá prasata.

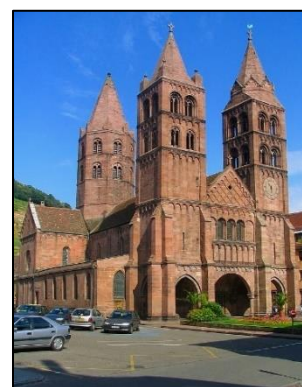

Obr. 35 Skanzen Ecomusée d'Alsace
Zdroj: Hautealsace (2015)

▪ **Guebwiller**

Guebwiller, nacházející se v departementu Haut-Rhin, je město s textilním a strojírenským průmyslem. Bailey (2006) uvádí, že Guebwiller je znám jako „brána do údolí květin“, jelikož se na severozápadě od něj nachází údolí **Lauch** (přezdívané také jako „Le Florival“), které svým návštěvníkům nabízí oázu klidu a překrásných květin.

Jelikož se město nachází na Alsaské cestě vína, proslavily jej především vinné sklepy a kostely. Dle Bailey (2006) patří mezi nejvýznamnější z nich barokní a neoklasicistní kostel **Église Notre-Dame** a gotický **Dominikánský kostel**. Nejvíce zdobený je však románský kostel **Église St-Léger** (viz Obr. 36).

Obr. 36 Neoklasicistní Église
St-Léger
Zdroj: Corboz (2017)

▪ Neuf-Brisach

Taktéž v departementu Haut-Rhin nedaleko německé hranice, se nachází oktogonální citadela Neuf-Brisach. Bailey (2006) uvádí, že se jedná o mistrovské dílo vojenského architekta S. de Vaubana, vystavěné v letech 1698 až 1707.

Tato citadela má tvar pravidelné několikacípé hvězdy (viz Obr. 37). Dle Bailey (2006) obklopuje symetrické věže 48 stejných náměstí a uprostřed, odkud kvůli snadnější obraně vedou rovné ulice, se nachází **Place d'Armes** a **Église St-Louis** z let 1731-36. Dále uvádí, že právě tento kostel je zasvěcený králi Slunce – Ludvíku XIV. V bráně Porte de Belfort sídlí muzeum – Musée **Vauban**, kde je ke zhlédnutí například maketa města včetně vzdálenějších částí opevnění, které jsou dnes skryty v lesích (Bailey, 2006).

Bailey (2006) navíc vysvětluje, že díky úžasné do detailu promyšlené Vaubanově konstrukci města nebyla citadela nikdy dobytá.

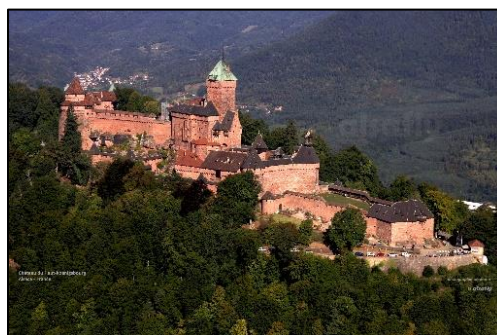
Obr. 37 Citadela Neuf-Brisach
Zdroj: Studio A. Linder (2017)

▪ Château du Haut-Koenigsbourg

Hrad se vypíná nad vesnicí St-Hippolyte v departementu Bas-Rhin (viz Obr. 38). Podle Bailey (2006) a Kraslové (2004) se jedná o nejoblíbenější památku Alsaska a také jedno z nejnavštěvovanějších míst tohoto regionu.

Tento hrad prošel minulostí řadou změn. Bailey (2006) uvádí, že jej nechal vybudovat švábský císař Fridrich z rodu Stauffů roku 1114 jako první hrad teutonských rytířů. Vzápětí byl však roku 1462 zničen (Bailey, 2006). Dále uvádí, že následně byl opět vystavěn a přešel do majetku Habsburků. To však nemělo dlouhého trvání a Haut-Koenigsbourg v roce 1633 vyhořel (Bailey, 2006). Dle Bailey (2006) vznikl v podobě, jakou známe dnes, na konci 19. století za císaře Viléma II., který z trosk nechal vystavět nový Haut-Koenigsbourg, tentokrát však ve stylu románské neogotiky.

Hrad je obehnan opevněním, nechybí ani padací most, věže, arkádové nádvoří Cour d'Honneur, zahrada a další. Z cimbuří Haut-Koenigsbourg se jeho návštěvníkům naskýtá

Obr. 38 Château du Haut-Koenigsbourg
Zdroj: Alsafly (2017)

pohled na Porýní, Černý les, Alpy, Vogézy, vinařské vesničky a vinohrady (Bailey, 2006). Uvnitř hradu se nacházejí jak gotické komnaty, tak i renesanční síně.

▪ Obernai

Na severním konci Route du Vin v departmentu Bas-Rhin se nachází městečko Obernai, kde jako by se zastavil čas. Toto místo si uchovalo typickou atmosféru původního Alsaska. Dle Bailey (2006) lemují renesanční a středověké hrázděné domy postranní uličky. Jak už to v Alsasku bývá, jedním z osobitých znaků Obernai jsou tradiční kroje, ale také alsština, kterou zde mluví snad úplně všichni obyvatelé. Lidé se podle ní scházejí na pravidelně konaných mších v kostele **Église St-Pierre-et-St-Paul**, kde je jejich účast opravdu hojná. Turisty zaujme jak **renesanční kašna**, tak i původně řeznictví a obilní tržnice **Halle aux Blés**, která podle Bailey (2006) pochází z 16. století a její fasádu zdobí dvě hlavy krav. Dnes je zde provozovaná restaurace. Jinou originální budovou je tzv. **Kapellturn** – gotická zvonice s ochozem. Tourisme-Obernai (2017) uvádí, že zde také stojí památník **Le Mémorial National** 272 obětí 2. světové války.

Dle Bailey (2006) se v 7. století v Obernai narodila i patronka Alsaska – svatá Odile, jejíž hrob ukrývá kaple **Chapelle Ste-Odile**. Dále uvádí, že ji věřící ale chodí uctívat na vrch **Le Mont Sainte-Odile** (viz Obr. 39), západně od městečka, který podle Kraslové (2004) využívali už Keltové před 3000 lety a opatřili ho skoro desetikilometrovou kamennou hradbou, jejíž zbytky jsou v terénu stále patrné. Kraslová (2004) jej označuje za největší a nejzvláštnější megalitickou stavbu na evropské pevnině.

Obr. 39 Le Mont Sainte-Odile
Zdroj: Tourisme-Obernai (2017)

Dle Kraslové (2004) se pod vrcholem nachází i bájná studánka, ze které se údajně napila slepá dcera obernského vévody Otylka a poté prohlédla.

▪ Sélestat

Městečko Sélestat, nacházející se v departmentu Bas-Rhin asi 35 km jihozápadně od Štrasburku (Rubín et al., 1998), bylo podle Bailey (2006) v době renesance centrem vzdělanosti Alsaska. Tomuto faktu nasvědčuje i přítomnost slavné **Bibliothèque Humaniste** (viz Obr. 40, str. 56) z poloviny 15. století (Sélestat, 2017), ve které je k vidění sbírka

vázaných vydání několika vůbec nejstarších tištěných knih a jedinečných iluminovaných rukopisů (Bailey, 2006). Sélestat.fr (2017) uvádí, že knihovna je od roku 2014 do roku 2018 veřejnosti uzavřena z důvodu rekonstrukce.

Dle Bailey (2006) a Rubína et al. (1998) patří mezi další pýchy městečka **Cour des Prélats** (břečťanem obrostlý panský dům s věžičkami), **Tour de l'Horloge** (středověká věž s hodinami), románský kostel

s osmibokou zvonící ze 12. století, postavený z červeného pískovce a žuly – **Église Ste-Foy** a protější gotický **Église St-Georges**.

Obr. 40 Bibiothèque Humaniste v Sélestat

Zdroj: Selestat (2017)

▪ Saverne

Město leží v departementu Bas-Rhin na řece Zorn a kanálu Marne-Rhine. Dle Bailey (2006) zažilo Saverne své největší období slávy, když bylo lénem štrasburských knížat a biskupů, kteří zde navštěvovali své oblíbené letní sídlo – pískovcový **Château des Rohan**, ke kterému patří i přilehlé zahrady (viz Obr. 41). V dnešní době slouží už jen jako stejnojmenné muzeum, které návštěvníkům přibližuje historii města.

Obr. 41 Pískovcový Château des Rohan v Saverne

Zdroj: Zvardon (2017)

V okolí Saverne stojí podle Skalického (2004) zrekonstruovaná stanice prvního optického telegrafu, která fungovala ve Francii do konce 18. století a byla jednou z 52 stanic na lince Paříž – Štrasburk (Skalický, 2004). Jiným turistickým lákadlem v okolí je dle Bailey (2006) zřícenina hradu **Château du Haut-Barr** (tzv. „Okno Alsaska“), která se tyčí na skalním ostrohu cestou na jihozápad.

▪ Betschdorf

Vesnice Betschdorf se nachází v departementu Bas-Rhin na okraji Forêt de Haguenau, asi 45 km na sever od Štrasburku (Bailey, 2006). Betschdorf se proslavil především dlouholetou tradicí hrnčičství. „Generace hrnčičů předávají vědomosti o výrobě typické modrošedé glazury svým synům a ženy zase keramiku zdobí kobaltovou modří.“ (Bailey, 2006:223) Tuto tradici připomíná i obří džbánky s motivy tradiční keramiky (viz Obr. 42, str. 57) na okraji vesnice.

Obdivovat vystavené exponáty a dozvědět se něco o historii této keramiky je možné v **Muzeu hrnčířství**, ke kterému patří také dílna. Za další turistickou atrakci uvádí Bailey (2006) freskami zkrášlený gotický kostel **Niederbetschdorf**, jediný hrázděný kostel v Alsasku – luteránský **Kuhendorf** a nedaleko se nacházející **Wacht**, který sloužil jako někdejší stanoviště noční hlídky.

Obr. 42 Obří džbán s motivy tradiční betschdorfské keramiky
Zdroj: Kessler (2017)

Bailey (2006) dále uvádí, že jiná hrnčířská vesnička leží asi 10 km na jihovýchod a nazývá se **Soufflenheim**. Zdejší keramika je barvená hlinkou a obvykle zdobená malovanými nápadnými květy (Bailey, 2006).

Lotrinsko

„Průměrně vzdělaný Čech si s Lotrinskem spojí nejspíš uhlí, možná Pannu orleánskou a bitvu u Verdunu. Někomu se možná vybaví ještě jméno Štěpána Lotrinského, milovaného manžela císařovny Marie Terezie, s níž měl 16 dětí – mimo jiné i nešťastnou Marii Antoinettu, skončivší pod gilotinou.“ (Kraslová, 2004:50)

Dle Altmana (2007) a Kraslové (2004) pochází z tohoto regionu Jana (Johana) z Arku (*Jeanne d'Arc* – Panna orleánská, též „Dobrá Lotrinka/Lotriňanka“), označována za vzor francouzského patriotismu. Kraslová (2004) uvádí, že se nenarodila v Arku, nýbrž ve městečku Domrémy v jihozápadním Lotrinsku. Dále uvádí, že Jana z Arku zachránila svou vlast před Angličany, následně byla v severofrancouzském Rouenu upálena za kacířství a později prohlášena za svatou.

Bailey (2006) označuje Lotrinsko za neobjevený kraj, který mimo nedotčené přírody nabízí svým návštěvníkům možnost šplhat po vojenských citadelách, procházet se a objevovat historická města a malebné vesničky a uvolnit se v lázeňských městečkách. Nacházejí se zde věční konkurenti – města Mety (Metz) a Nancy, mezi kterými panuje neustálá rivalita asi jako mezi Pardubicemi a Hradcem Králové. Podle Kraslové (2004) se však oběma přezdívá „lotrinská Paříž“.

▪ Mety (Metz)

Mety (Metz) se nachází v departementu Moselle na soutoku Mosely a Seille. Je nejen hlavním městem departementu, ale také správním střediskem celého Lotrinska. Zajímavostí je, že se jedná o partnerské město města Hradec Králové.

Metz již odedávna měnil svou identitu, a to hned několikrát. Nejdříve byl galsko-římský, poté se střídala německá a francouzská nadvláda. Mety se s konečnou platností staly francouzské v roce 1918 (Bailey, 2006).

Kraslová (2004) uvádí, že město okouzlí především malebným historickým centrem, sevřeným mezi řekou Seille a rameny Mosely, přes které vedou četné mosty. Podle Bailey (2006) se přes ně klene na dvacet mostů a promenády podél vodních toků nabízejí příjemnou procházku. Díky jeho vodním zákoutím přirovnává Bailey (2006) Metz dokonce i k italským Benátkám.

Díky svým četným parkům, zahradám a květinové výzdobě nesou Mety označení „zelené“ město a obdržely titul *Ville Fleurie* (Rozkvetlé město).

Ve městě se dochovaly také některé středověké stavby, které se harmonicky doplňují s pozdějšími stavebními slohy. Jsou zde zbytky opevnění, stojí zde bezpočet kostelů a klášterů, **Porte serpentine** (Hadí brána) a podle Kraslové (2004) dokonce i celé souvislé středověké čtvrti. Mezi středověké památky patří také **Porte des Allemands** (Německá brána – viz

Obr. 43 Středověká Porte des Allemands
Zdroj: JPTREARD (2014)

Obr. 43) ze 13. století (Bailey, 2006), která se pne přes řeku a připomíná spíše hrad či pevnost. Ve skutečnosti se jedná o bránu s mostem a obrannými věžemi, která je zbytkem původního středověkého opevnění.

Hlavní dominantou a symbolem města je však gotická katedrála sv. Štěpána (**Cathédrale St-Étienne** – viz Obr. 44), jejíž osvětlená silueta je vidět již z dálnice. Podle Kraslové (2004) je postavena ze žlutého vápence a je jednou z nejčernějších francouzských chrámových staveb, neboť její loď patří k nejvyšším ve Francii (43 m). Katedrálu zdobí chrlíče s dlouhým krkem a četná barevná okna. Ta mladší jsou

Obr. 44 Gotická Cathédrale St-Étienne
v Metách
Zdroj: Romanodi (2006)

dle Bailey (2006) a Kraslové (2004) dílem Marca Chagalla a Jacquesa Villona, zatímco starší pocházejí z 13. století.

Na ostrově Petit Saulcy, uprostřed řeky Mosely, se na **Place de la Comédie** (náměstí Komediantů) nacházejí hned dvě významné památky. Stojí zde Le Temple Neuf a Opéra-Théâtre de Metz Métropole. **Le Temple Neuf** (viz Obr. 45) se nachází v Zahradě lásky (Jardin d'Amour). Kraslová (2004) uvádí, že je tento novorománský protestantský kostel díky své poloze nad řekou fotografovanější stavbou než sama katedrála hlouběji ve městě. Zejména po setmění se naskýtá úchvatný pohled na tyčící se osvětlený kostel, jež se odráží na hladině Mosely.

Opéra-Théâtre de Metz Métropole (viz Obr. 46) je podle Bailey (2006) a Kraslové (2004) nejstarší činné francouzské divadlo a také jedno z nejstarších v Evropě. Opéra Théâtre Metz Métropole (2017) uvádí, že první akce se zde konala roku 1752 a to veřejný bál.

Nedaleko Place de la Comédie se nacházejí dva středověké mosty, jež pojí zajímavá minulost – Pont des morts a Pont moyen. Kraslová (2004) uvádí, že **Pont des morts** byl vybudován z peněz utržených za prodej oblečení po mrtvých a **Pont moyen** sloužil k obraně, kdy v případě obležení města z něj vyjela mříž a zatarasila dopravu na řece.

Další velmi významnou památkou je i bazilika **Église St-Pierre-aux-Nonnains** (svatý Petr od jeptišek – viz Obr. 47). Nachází se v blízkosti Place de la République v kulturním areálu Arsenal, kde taktéž leží stejnojmenná koncertní síň – Arsenal. Kraslová (2004) a Bailey (2006) se shodují, že se jedná pravděpodobně o nejstarší francouzský kostel. Uvádějí, že jeho základy, vnější zdi a rozpadlá fasáda pocházejí již z dob Římanů, zatímco zbylé části povětšinou náležely klášteru ze 7. století, jenž stával na tomto místě.

Obr. 45 Le Temple Neuf na ostrově Petit Saulcy

Zdroj: vlastní foto

Obr. 46 Opéra-Théâtre de Metz Métropole na Place de la Comédie

Zdroj: vlastní foto

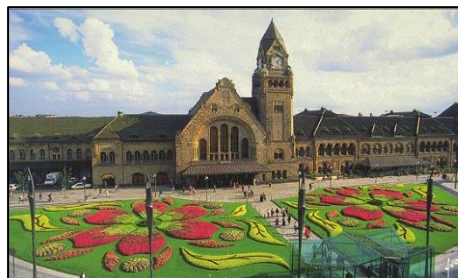
Obr. 47 Église St-Pierre-aux-Nonnains na římských základech

Zdroj: Dieudonné (2008)

Kraslová (2004) dále uvádí, že pod kostelem byly odkryty římské hrnčářské dílny, které jsou ještě o pět století starší. Památka je turistům přístupná a je oblíbeným místem konání svateb.

Taktéž v kulturním areálu Arsenal nedaleko baziliky se nachází i **Chapelle des Templiers**, kaple vybudovaná templářskými rytíři ve 13. století (Bailey, 2006), která je zkrášlena freskami.

Nelze opominout ani vlakové nádraží **Gare centrale de Metz** (viz Obr. 48). Podle Tout-Metz (2017) vzniklo v době, kdy byl Metz německý, jako nádraží pro vojenské účely. V dnešní době už však slouží jako civilní vlakové nádraží. V únoru 2017 byl Gare centrale de Metz zvolen za nejkrásnější nádraží Francie (Tout-Metz, 2017).

Obr. 48 Historické vlakové nádraží v Metz
Zdroj: Metz2014 (2011)

Milovníci muzeí si nemohou nechat ujít **Musée de la Cour d'Or**, jenž je muzeum historie a umění. Bailey (2006) uvádí, že nachází v původním klášteře ze 17. století s galsko-římskými lázněmi a středověkou sýpkou na uskladnění desátku z obilí.

Moderní architekturu v Metách zastupuje zejména novodobé muzeum a galerie moderního umění – **Centre Pompidou-Metz** (viz Obr. 49), pobočka pařížského Centre Pompidou. Podle Centre Pompidou-Metz (2017) mají tuto stavbu na svědomí japonský architekt Shigeru Ban a francouzský architekt Jean de Gastines, jejich předlohou pro tuto budovu byl tvar klobouku.

Obr. 49 Centre Pompidou-Metz ve tvaru klobouku
Zdroj: ARUP (2017)

▪ Nancy

Nancy se nachází v departmentu Meurthe-et-Moselle a je i jeho hlavním městem. Altman (2007) jej označuje za mimořádnou a krásnou perlu, jež přežila v krajině zdevastované válkami a pozdější těžbou uhlí a ocelářským průmyslem.

Dle Altmana (2007) vděčí město za většinu své klasické krásy polskému králi Stanislavu I. Leszczyńskému, který byl po obsazení Polska Ruskem a dalšími zeměmi roku 1736 sesazen z trůnu. Altman (2007) a Kraslová (2004) dále uvádějí, že Vévodství lotrinské mu bylo jakousi kompenzací a doživotním darem od jeho nového zetě – Ludvíka XV. a Leszczyński mu svůj vděk vyjádřil tím, že zbytek svého života zasvětil renovaci města, které bylo v průběhu 17. století důsledkem třicetileté války poškozeno. Bailey (2006) uvádí, že

vévoda učinil z Nancy vzor zlatého věku urbanismu. Druhá zlatá éra se podle ní datuje k přelomu 19. a 20. století, kdy sklář Émile Gallé založil École de Nancy, předzvěst secese ve Francii. V současné době se zde nachází **Musée de l'école de Nancy**, kde se nacházejí exponáty jako například nábytek, látky a šperky.

Jednou z nejladnějších městských prostor v celé Evropě (Altman, 2007) a nejznámější pamětihodností v Nancy (Bailey, 2006) je čtvercové náměstí **Place Stanislas** (Stanislavovo náměstí – viz Obr. 50) z 18. století (Bourgeois a Eurin, 2001). Podle Kraslové (2004) při jeho slavnostním otevření roku

Obr. 50 Place Stanislas v Nancy s klasicistními domy a sochou Stanislava I.
Zdroj: Julie (2014)

1755 tryskalo údajně ze všech kašen víno a celý areál v noci osvětlovaly tisíce svící. Dále uvádí, že náměstí je často považováno za jedno z nejkrásnějších na světě.

Place Stanislas zdobí mramorové fontány – Neptunova a Amfitritétina, uprostřed se tyčící socha vévody Stanislava (viz Obr. 50) a okolo náměstí elegantní klasicistní domy, jejichž proluky vyplňují pozlacené mříže z tepaného železa s ornamentálními branami (viz Obr. 51) od Jeana Lamoura (Altman, 2007). Kraslová (2004) uvádí, že náměstí věnoval vévoda Leszczyński svému zeti Ludvíku XV. a původně zde stála dokonce i jeho socha, přičemž současná Stanislavova se na náměstí dostala až po revoluci, roku 1831.

Obr. 51 Pozlacené mříže a ornamentální brány od Jeana Lamoura
Zdroj: Expedia (2017)

Mimo jiné se zde rozprostírají také pavilony, radnice a restaurace. Stejně tak se na Stanislavově náměstí nachází i **Musée des Beaux-Arts** (Muzeum výtvarných umění), kde je ke zhlédnutí sbírka evropského umění. Prostor náměstí dále doplňuje vítězný oblouk (viz Obr. 52), který je podle Altmana (2007) věnován Ludvíku XV.. Tímto obloukem se vstupuje na **Place de la Carrière**, které je ve stejném stylu jako Place Stanislas, tudíž jej taktéž zdobí klasicistní budovy a pozlacené brány. V interiérech původního

Obr. 52 Vítězný oblouk mezi Place Stanislas a Place de la Carrière
Zdroj: Expedia (2017)

vévodského paláce **Palais du Gouvernement**, který se nachází na druhém konci Place de la Carrière, se v dnešní době nachází **Musée Historique Lorraine** (lotrinské historické muzeum), které dle Altmana (2007) představuje podobu Nancy před vládou polského krále Stanislava.

Soustava tří náměstí v Nancy (Place Stanislas, Place de la Carrière a Place d'Alliance) je dle Bourgeois a Eurin (2001) a Kraslové (2004) zapsána na Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO.

Představitelem středověkého Nancy je dle Bailey (2006) **Grande Rue**, kde se z původní soustavy opevnění zachovala jen brána **Porte de la Craffe** (viz Obr. 53), která se po Velké francouzské revoluci používala jako vězení.

Obr. 53 Středověká Porte de la Craffe
Zdroj: Petit (2013)

Na Grande Rue jsou také pochováni v **Église et Couvent des Cordeliers** vévodové lotrinští. S tímto kostelem

sousedí **Musée Régional des Arts et Traditions Populaires**, které podle Bailey (2006) sídlí v bývalém klášteře a soustřeďuje folklor, nábytek, kroje a umělecká řemesla.

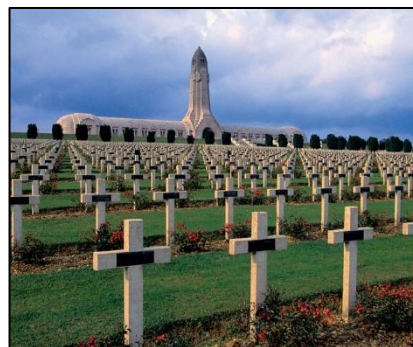
▪ Verdun

Verdun, nacházející se v departmentu Meuse, v údolí stejnojmenné řeky a asi 46 km západně od Met (Rubín et al., 1998), zůstane v myslích lidí navždy spojen s 1. světovou válkou. Město se stalo dějištěm jedné z nejvýznamnějších a nejkrvavějších bitev v letech 1916-17, kdy v téměř rok trvajících bojích padlo asi milion vojáků (Bailey, 2006). Jen vítězných Francouzů zde padlo na 400 000 (Rubín et al., 1998).

Podle Rubína et al. (1998) patří město k nejstarším ve Francii a bylo nejdříve galskou a později římskou pevností. Bailey (2006) uvádí, že Verdun byl nejseverozápadnější baštou Francouzů. Dle Rubína et al. (1998) se právě pro svou strategickou polohu stal střetem četných bojů mezi francouzskými a německými vojsky, a to již v letech 1792, 1870 a 1873. V letech 1916-17 jej Němci chtěli opět obsadit, čemuž se Francouzi samozřejmě snažili zabránit. „Boje zde ustaly na mrtvém bodě až do konce války a teprve v roce 1918 se Němci stáhly ze svých pozic, vzdálených pouhých pět kilometrů od města.“ (Bailey, 2006:212) Dle Bailey (2006) je bitva u Verdunu považována za nejkrutější bitvu 1. světové války.

Město nebylo ušetřeno ani během 2. světové války, kdy bylo těžce poškozeno při nelítostném bombardování v roce 1944 (Altman, 2007).

Děsivé události, odehrávající se u Verdunu, připomínají četná muzea, památníky a hřbitovy. Podle Rubína et al. (1998) představují verdunská bojiště významnou národní památku, která je plně zpřístupněna veřejnosti. Události odehrávající se ve Verdunu podrobně líčí **Musée-Memorial de Fleury**. Dle Bailey (2006) se nedaleko muzea nachází pevnost a kostnice **Fort et Ossuaire de Douaumont** (viz Obr. 54), kde je pochováno více než 130 000 neidentifikovaných Francouzů a Němců, kteří zde padli. V této lokalitě se nachází také **Americký památník** a **Americký hřbitov**. Rubín et al. (1998) považují za fascinující mimo jiné i **Bajonetový zákop** (*Tranchée des Baïonettes*), kde byli pod palbou francouzští vojáci s nasazenými bajonety, jejichž špičky tu dodnes vyčnívají ze země.

Obr. 54 Fort et Ossuaire de Douaumont s hroby neznámých vojáků

Zdroj: Zuffi (2013)

Za jeden z nejpůsobivějších památníků bitvy u Verdunu označuje Bailey (2006) **Rodinův památník**, který se nachází v samotném městě a představuje okřídlenou postavu Vítězství, která nemůže vzlétnout, neboť se zachytila v ostatcích mrtvého vojáka.

Bouřlivou minulost města ztělesňuje dle Bailey (2006) také **Porte Chaussée**, středověká brána s cimbuřím, která stále střeží východní vstup do města a je nejpůsobivějším ze zachovaného opevnění. Za zmínku stojí i **Citadelle de Verdun**, nad kterou se podle Bailey (2006) i přes své četné poškození stále tyčí věž z 12. století, jediný pozůstatek původního opatství. Dále uvádí, že v současné době zde sídlí **La Citadelle Souterraine**, která pomocí audiovizuálního výkladů osvětluje svým návštěvníkům roli Verdunu v 1. světové válce. Centru města dominuje katedrála **Notre Dame**, na které byly po bombardování v roce 1916 objeveny románské prvky (Bailey, 2006), a **Biskupský palác** (*Palais épiscopal*), který podle Rubína et al. (1998) sloužil místním obyvatelům v období 1. světové války jako úkryt.

▪ Toul

Město se nachází v departmentu Meurthe-et-Moselle západně od Nancy. Původně to byla jen jakási osmiboká pevnost, již obtéká řeka Mosela a Canal de la Marne (Bailey, 2006). Podle Bailey (2006) byl Toul spolu s městy Metz a Verdun ve 4. století správní jednotkou církve (diecéze). Dále uvádí, že z původní citadely, vybudované S. de Vaubenem v raném 18. století, se zde dochoval jen prstenec obranných vodních cest, osmiboké městské

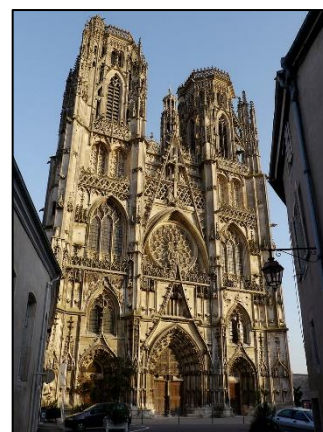
hradby (viz Obr. 55) a **Porte de Metz**. Dalším turistickým lákadlem je **Cathédrale St-Étienne** (viz Obr. 56) ze 13. století, která byla dle Bailey (2006) dokončena až o 300 let později.

Uvádí, že ani značné poškození důsledkem 2. světové války neporušilo její šampaňský styl. Průčelí katedrály je z obou stran svíráno osmibokými věžemi a bylo postaveno ve stylu plaménkové gotiky (Bailey, 2006). Podle Bailey (2006) přitáhnou pozornost jistě i renesanční kaple, rozlehlá křížová chodba v šampaňském stylu, dekorovaná kamenným listovým a chrlíci a **Église St-Gengoult**, jehož fasáda je zdobena gotickými vitrážemi líčícími život sv. Gengoulta. Přímo za kostelem jsou k vidění renesanční domy zdobené sochařskou výzdobou.

Milovníci vína by navíc měli zavítat na sever od města, kde se rozprostírají vinice, odkud pocházejí hrozny pro místní tzv. šedivá vína – *Côtes de Toul* a rulandské modré – *Pinot Noir*.

Obr. 55 Pevnost Toul a obranné vodní cesty
Zdroj: Hemis (2017)

Obr. 56 Cathédrale St-Étienne
Zdroj: Bernardin (2017)

▪ **Gérardmer**

Gérardmer je město v departmentu Vosges, nacházející se u západního svahu středních Vogéz a asi 32 km západně od Colmaru (Rubín et al., 1998). Rozkládá se na břehu stejnojmenného jezera, které dle Rubína et al. (1998) zaujímá plochu 1,2 km² a je zároveň i největším vogézským jezerem.

Bailey (2006) uvádí, že Gérardmer musel být znovu vystavěn, jelikož byl krátce před osvobozením v listopadu 1944 nacisty srovnán se zemí.

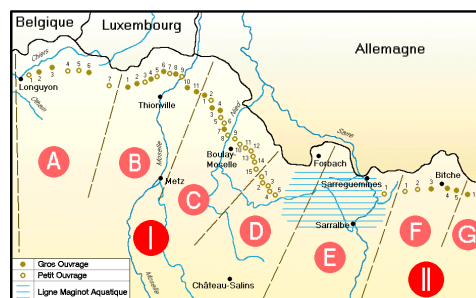
Město je důležitým rekreačním, turistickým a lyžařským střediskem ve Vogézách. Je vhodné k letní i zimní dovolené, odpočinku i dobrodružství. V létě láká turisty především místní jezero, zatímco v zimě si přijdou na své lyžaři. Dalšími atrakcemi jsou plavby výletními čluny, turistika po březích jezera a také sýr Géromée, který se ve Vogézách vyrábí. Podle Bailey (2006) stojí za zmínku i nejstarší informační kancelář v zemi z roku 1875. Dále uvádí, že většina turistů zamíří od jezera k alsaské hranici po **Route des Crêtes**, strategické horské silnici dlouhé 83 km, která se vine malebnou krajinou Vogéz a spojuje údolí od Col du Bonhomme k Cernay východně od Thannu. Bailey (2006) a Kraslová (2004)

uvádějí, že silnice vede podél západní strany pohoří často lesem a byla vybudována v období 1. světové války za účelem zásobování francouzských vojsk. Route des Crêtes je nejen vojenská památka, ale při jasném počasí naskýtá i úžasný výhled do kraje.

▪ Maginotova linie (La Ligne Maginot)

„Kopcovité hraniční pomezí na severu Lotrinska je poseto železnými kopulemi střilen, pod nimiž se skrývají rozlehlé podzemní betonové prostory.“ (Skalický, 2004:62)

Skalický (2004) uvádí, že Maginotova linie je obranný pevnostní val, který byl vybudován mezi 1. a 2. světovou válkou za účelem ochrany Francie před německou rozpínavostí. Podle něj přešly podzemní pevnosti do vlastnictví obcí, různých asociací i soukromých osob po tom, co je francouzská vláda roku 1965 přestala udržovat. I přesto jsou však zpřístupněny návštěvníkům jako vojenské památky. Skalický (2004) dále uvádí, že zvláště zajímavé jsou rozsáhlé objekty Fermont, Hackenberg a Simserhof, které jsou mimo zachovalých ubikací posádek a velitelských stanovišť vybavené i kanony, železnicí a překladišti munice.

Obr. 57 Maginotova linie znázorněná na mapě

Zdroj: La Ligne Maginot (2017)

Kultura a symboly Alsaska-Lotrinska

„Francouzi považují svůj způsob života za nejlepší a svou zemi za nejcivilizovanější na světě a mnoho milionů návštěvníků jim dává za pravdu. Jejich jídlo a víno je právem proslulé. Francouzská kultura, literatura, umění a architektura je seriózní, ale i pobuřující. Ve Francii se každý může cítit jako doma – intelektuál, labužník i sportovec.“ (Bailey, 2006:15)

Území Alsaska a Lotrinska patří v současné době k Francii. To však neznamená, že představují typicky francouzskou kulturu. Již dlouhá léta se zde mísí vliv především francouzské a německé kultury a z důvodu přistěhovalectví také arabské prvky. Zejména v Alsasku je vliv německého obyvatelstva znatelný. Je to sice Francie, ale přesně z tohoto důvodu také tak trochu Německo. V současné době je zde jak německá kultura, tak i němčina stále živá a člověk jen těžce rozpozná přejezd hranic mezi Německem a Francií. Rodilí Francouzi a Němci zde žijí společně, vzájemně se respektují a nijak se neomezují. Setkávají se spolu v každodenním životě ať už v obchodech, v práci, ve školách apod.. Hlavní rozdíl

je ten, že někteří mluví mezi sebou německy, jiní zase francouzsky. Někteří se více přiklání k Německu, tudíž se cítí více jako Němci, jiní se cítí být plnohodnotnými Francouzi. Třetí skupina obyvatelstva nepreferuje ani jednu zemi a říká o sobě, že jsou prostě Alsané. Z toho také pochází místní jazyk – alsština, což je v podstatě směs němčiny a francouzštiny (nářečí němčiny s francouzským přízvukem). Z výše uvedených důvodů není Alsasko ani spíše německé ani francouzské. Alsaská kultura je výjimečná, osobitá a zcela unikátní. Na základě toho nejlepšího z francouzské a německé kultury si místní obyvatelé vytvořili vlastní tradice.

Celkově jsou mezi venkovem a městy hluboce zakořeněné rozdíly, které si místní (především vesničané) opečovávají. Se stále se zvětšujícím technickým pokrokem a narůstající urbanizací roste i odhodlání lidí chránit své staré tradiční zvyklosti a oceňování prostého venkovského stylu. Nekonečné hostiny o několika chodech, posezení s přáteli a rodinou, proudy vína a šampaňského, otevřená náruč usmívajících se obyvatel a nesčetné anekdoty a příběhy. To vše představuje podstatu života na venkově (tzv. *douceur de vivre* – dobrý život), která láká jak místní tak turisty. Nicméně venkovský způsob života se i tak postupem času mění. Lidé však stále nezpřetrhali své kořeny a venkov často vyhledávají například o prázdninách, navštíví příbuzné nebo se sem přestěhují v důchodu. „*V průměru více Francouzů, než kterákoliv jiná národnost má dva domy a v mnoha oblastech, například v Provence, nalezly umírající vesničky nový smysl život jako módní letní sídla Pařížanů a cizinců.*“ (Bailey, 2006:16)

Podle Bailey (2006) byl společenský život Francouzů, vyjma opravdového přátelství, vždy spíše konvenční – líbání na tváře a potřásání rukou, neopominutí titulů, zřídka oslovení křestním jménem a přesné oslovení (*mademoiselle, madame, monsieur*). Francouzi stejně tak jako Češi formálně vykájí. Vykání bylo tradičnější v minulosti a dnes se používá spíše k vyjádření respektu nebo k rozhovoru s neznámou osobou. Co se ovšem nezměnilo je srdečné vítání, líbání na tváře a potřásání rukou. Z minulosti se také dochovalo dbání o dobrý vzhled a i ostatní lidé často posuzují podle toho, co má člověk zrovna na sobě. Francouzi jsou nadále v drtivé většině případů neskuteční patrioti. Zbožňují vše francouzské, jsou nadšenými a však náročnými spotřebiteli. Jejich vlastenectví někteří vyjadřují i tím, že za jediný jazyk považují francouzštinu – ostatní jazyky se odmítají učit a cizincům, kteří nehovoří francouzsky, se ani nesnaží porozumět. Podle údajů Eurostat (2016) z roku 2011 asi 41,2 % Francouzů mezi 25-64 lety nemluví vůbec žádným cizím jazykem. Právě to se

snaží v dnešní době změnit ve školách, kde však stále někteří studenti shledávají cizí jazyky jako zbytečné.

Typickým rysem Alsaska je také jejich způsob bydlení. Drtivá většina Alsanů žije v barevných hrázděných domech, které najdeme jak na venkově, tak v každém městě. Právě to může u návštěvníků budit dojem, že všechna alsaská města a vesnice vypadají stejně. Pokud se v nějaké vesnici či městě tyto domy nenachází znamená to, že byly s největší pravděpodobností během války zničeny. Každý z těchto tradičních hrázděných domů je svým způsobem ojedinělý unikát. Hodně z nich je bílých, lze vidět také hnědé a žluté (viz Obr. 58). Uvnitř některých se dokonce nacházejí i keramické dílny nebo obchůdky s keramikou.

Obr. 58 Typický hrázděný alsaský dům
Zdroj: Gîtes France Pyrénées (2016)

V Alsasku snad neexistuje jediný hrázděný dům, který by nebyl ozdoben květinami.

Mnohá, ať už lotrinská či alsaská města, si i doposud uchovala svou tradiční tvář. Ve středu vesnice stojí vždy kostel, který byl v minulosti centrem dění.

▪ **Alsaští čápi**

Alsasko je také známé jako země čapích hnízd. Čáp, jakožto symbol Alsaska, je tradičním nositelem štěstí a plodnosti. V regionu ho najdeme na každém druhém suvenýru od triček po plyšáky (viz Obr. 60) a umělé dekorace zdobí i řadu obydlí. Podle Bailey (2006) tráví čáp bílý zimu v Africe, ale potomstvo přilétá založit na sever. Někteří zase odlétají na zimu pouze do bližšího Španělska.

Obr. 59 Čáp bílý přestavuje symbol Alsaska
Zdroj: Dvořák (2013)

Bailey (2006) uvádí, že donedávna žil čáp bílý v severovýchodní Francii v hojném počtu. Dále vysvětluje, že dnes těchto ptáků důsledkem sucha, vysoušení bažin, používání pesticidů ubývá a mnoho jedinců zahyne při nárazu do elektrického vedení. Svůj podíl na úbytku měly podle ní také válečné konflikty v afrických zemích, kde tamní obyvatelé řadu z nich důsledkem války snědli. Dvořák (2013) uvádí, že zejména v roce 1970 způsobil úbytek těchto ptáků v Alsasku pozdvižení. Z tohoto důvodu byl zahájen roku 1983 program na

Obr. 60 Komerzializace symbolu Alsaska
Zdroj: Peška (2013)

znovuobnovení populace čápů a vzniklo několik chovných stanic (Dvořák, 2013). Podle něj se jednalo o jeden z nejúspěšnějších projektů zvyšujících populaci živočichů vůbec. Chovné stanice se nacházejí se v Molsheimu a Turckheimu a díky nim lze opět a stále častěji čápy spatřit nejen v Alsasku ale také v Lotrinsku. Dle Dvořáka (2013) se asi 60 km od Štrasburku navíc nachází vesnice Hunawihr, kde funguje čápí rezervace.

▪ Lotrinské špendlíky

Stejně jako jsou čápi symbolem Alsaska, tak jsou tzv. lotrinské špendlíky symbolem Lotrinska. Nejedná se však o šicí potřeby, nýbrž o kulaté, žluté až načervenalé ovoce – mirabelky (*mirabelles* – viz Obr. 61). Podle Kraslové (2004) nenajdeme nikde na světě takovou hustotu jejich keřů jako právě zde v Lotrinsku. Meuse Tourisme (2016) navíc uvádí, že 70 % světové produkce mirabelek pochází z Lotrinska. Z tohoto také pramení hrdý zdejší slogan, který zní: „*Švestky najdete všude – mirabelky jenom u nás.*“ (Kraslová, 2004:55).

Obr. 61 Mirabelky se používají mimo jiné i k výrobě marmelád
Zdroj: Meuse tourisme (2016)

Dle Kraslové (2004) se sem špendlíkové keře dostaly již někdy v 15. století, kdy první písemná zmínka o nich se vztahuje k návštěvě krále Karla IX., jemuž byl na konci hostiny nabídnut moučník z blum, švestek a mirabelek. Mirabelky byly podle ní také předlohou umělcům a dodnes jsou hojně využívány v kulinářství. Někteří dokonce tvrdí, že toto ovoce je ze všech peckovin to nejlahodnější.

Mirabelky se tu nazývají královnami ovoce. Nevyrábí se z nich pouze želé a zavařeniny, nýbrž také alkoholické nápoje jako jsou vína (běžná i šumivá) a destiláty, přičemž pálenka z mirabelek může obsahovat až 45 % alkoholu (Kraslová, 2004). Velmi často jsou také využívány v cukrářství. Kladou se na koláč nebo se zabalují do listového těsta.

Kraslová (2004) uvádí, že pěstováním mirabelek a jejich zpracováním se zabývají obvykle rodinné farmy s dlouholetou tradicí, jako je tomu třeba ve vesnici Rozelieures, která se nachází nedaleko Metz. V tamním Maison de la Mirabelle je možné si prohlédnout destilační kotle a nejen ochutnat, ale také si zakoupit nespočetně mnoho produktů právě z tohoto ovoce (Kraslová, 2004).

Mirabelky jsou pro Lotrinsko tak typické a důležité, že zde mají dokonce i svou vlastní slavnost – Fête de la Mirabelle.

▪ Gastronomie

Kouzlo této oblasti spočívá z velké části právě i ve zdejší kuchyni. Dobré jídlo je pro Francouze něco jako náboženství. Je bráno velice vážně a představuje součást národního dědictví. „*Jen málokde se lidé tak zaníceně zajímají o svou kuchyni a víno. Kvalita čerstvých potravin a pokrmů nabízených v restauračních zařízeních je tady všeobecně daleko lepší než ve většině ostatních evropských zemí.*“ (Bailey, 2006:576)

Jak už bylo zmíněno, dobré jídlo je neodlučitelnou součástí francouzské kultury a také jedna z věcí, kterou o Francii každý ví. Z tohoto důvodu je kladen veliký důraz na hodnocení restauračních zařízení a vášnivé pořady o vaření jsou zde velmi oblíbené a na denním pořádku.

Obecně lze říci, že zdejší gastronomie je sytá a vydatná.

Co se startu dne týče, jsou Francouzi zastánci sladkých snídaní a slanou jedí jen zřídka. Tudíž žádné vejce či uzeniny. Místo toho konzumují různé druhy pečiva s máslem a džemem. Na výběr mají od chlebů a tradiční dlouhé úzké bagety (*baguette*) až přes různé sladké pečivo. Mezi nejoblíbenější patří *croissants* (máslové rohlíčky z listového těsta často plněné různou náplní – viz Obr. 62 uprostřed), *pain au*

Obr. 62 Obvyklá francouzská snídaně je vždy sladká

Zdroj: Thinkstock (2011)

chocolat (máslová taštička s čokoládovou náplní) nebo třeba briošky (*brioche*) - lehké sladké pečivo z kynutého těsta. Stále častěji se však u snídaní objevují také cereálie s mlékem. To vše zapíjejí stejně jako jinde kávou s mlékem (*café au lait*), čajem nebo džusem.

Obdobně jako v celé Francii tak i v oblasti Alsaska-Lotrinska se tradiční menu skládá přinejmenším ze tří chodů. Nejprve se všichni přítomní sejdou v obývacím pokoji okolo konferenčního stolu u aperitivu, ke kterému se jí různé chlebičky, zelenina a slané pečivo. Poté se všichni odeberou k jídelnímu stolu a přichází na řadu hlavní část oběda/večeře, která začíná tradičně často i několika předkrmy (*les entrées* či *hors d'oeuvre*). Jako předkrm může být například slaný koláč připravený různými způsoby, polévka, pokrmy z vajec, saláty nebo obložené mísy s uzeninami. Hlavními chody (*les plats*) může být v podstatě cokoliv od ryb, různých druhů masa, po grilované pokrmy či omáčky. Hlavní chod je velmi často doplněn o zeleninu a typickou přílohou tohoto regionu jsou brambory, které lze opět připravit na několik tradičních způsobů. Po hlavním chodu následuje sýrový talíř, na kterém je k dispozici několik různých druhů sýra. Konzumují se s chlebem, nejčastěji však s tradiční

bagetou. Sladká tečka ve formě dezertu (*dessert*) přichází až po sýrech. Může to být třeba sorbet, koláč (nejčastěji ovocný) nebo různé formy dortů.

Tradiční pokrmy a pochutiny

Obyvatelé Alsaska a Lotrinska jsou mistři v nakládání a uzení masa, přípravě paštik, terin a všech typů klobás. Nejoblíbenějším druhem masa je tu vepřové. Velmi vyhledávané jsou zde také sladkovodní ryby (štiky, pstruzi, aj.).

Typický lotrinským pokrmem je slaný masový koláč *quiche lorraine* (viz Obr. 63), který se může připravovat na mnoho způsobů. Základními surovinami je uzená slanina, která se v Lotrinsku přidává téměř do všech pokrmů, vejce a smetana. V dnešní době do něj některé hospodyňky přidávají i nastrohaný sýr, který však v původním receptu uveden není. Dle Dominého (2012) upekli první lotrinský koláč jeden pekař v Nancy v 16. století. Původně se pekly z obyčejného chlebového těsta a teprve později se na základ začalo používat křehké koláčové či listové těsto.

Obr. 63 Tradiční lotrinský koláč
Quiche lorraine
Zdroj: Pillsbury (2016)

Dalšími lotrinskými specialitami jsou sušenky *madeleines* či bábovky a koláče s mirabelkami.

Alsaská kuchyně vychází z jihoněmecké. Podle Kraslové (2004) se za staletí těžká německá jídla zjemnila francouzskými přísadami, takže vznikla neopakovatelná směsice chutí pro nejmlsnější jazyčky. Málokdo ale ví, že pověstná tučná husí játra *le foie gras*, oblíbená po celé Francii, pochází právě z Alsaska, kde je proslavil štrasburský maršálský kuchař J. P. Clause (Kraslová, 2004).

Obyvatelé Alsaska se odjakživa snažili udržovat jedinečnost svého regionu. Stejně tak tomu je i v případě kulinářství, které berou velmi vážně ostatně jako všichni Francouzi. Jsou zde však určité regionální odlišnosti. Zatímco drtivá většina obyvatel Francie nedá dopustit na bagetu, Alsané se vždycky chlubili pestrou nabídkou slaného i sladkého pečiva. Za původní chléb tohoto regionu

Obr. 64 Alsaské preclíky Pretzel
Zdroj: Us.France (2016)

je bezpochyby považován *pain de méteil*, který se peče ze směsi žitné a pšeničné mouky (Dominé, 2012). Typické jsou i tzv. *pretzel* (preclíky – viz Obr. 64), které jsou symbolem alsaských cechů pekařů a mlynářů a jsou zde k vidění na každém kroku. Dominé (2012)

uvádí, že jeho tvar prý znázorňuje zkřížené paže, které chrání před zlými duchy ničícími obilí, mouku nebo chléb. Vysvětluje, že právě proto se zavěšoval v obilnicích i světnicích. Preclíky se vyrábí z obyčejného těsta z mouky a vody a jsou posypány hrubou solí. Dalším tradičním pečivem je i *souswek* či *subredle*, což je pšeničná žemle spojená ze dvou válečků těsta. Dle Dominého (2012) vychází název *souswek* ze skutečnosti, že stával jeden *sou* (stará mince v hodnotě pěti centimů). Jiným, tentokrát tradičním židovským pečivem, je *berches* či *pain au pavot*, což je pšeničný chléb pečený na šabat s typickým copem (symbol izraelských kmenů) a mákem (symbol nebeské many) (Dominé, 2012). Kromě již uvedených existuje mnoho dalších specialit jako například *speckkiechle* ochucené slaninou a kmínem, ovocný chlebíček *behrewecka* či *pumpernickel*. Ze sladkého pečiva jsou nejoblíbenější původně vánoční speciality, jako jsou *bredle* (drobné sušenky ve tvaru hvězdiček, srdíček a půlměsíců), *schenke* (vánoční koláčky s trochou ovocné pálenky) a tradiční medový perník neboli *lebkueche*.

Typicky alsaským jídlem je třeba *tarte flambée* (*flammkuechen*, *flammekuche*). Dá se říci, že je to jakási „alsaská pizza“. Skládá se z tenké placky s vrstvou sýru a z kousků jehněčího masa. V dnešní době existuje již několik možných variant tohoto pokrmu. Lze jej udělat dokonce i nasladko, kdy je placka pokrytá krémem s jablečnými plátky a skořicí.

Alsasané často využívají ve svých pokrmech bílé zelí a uzeniny. Z toho také vznikl tradiční pokrm *la choucroute*, který je synonymem Alsaska. *Choucroute* je pochoutka „z jednoho hrnce“, skládající se z kysaného bílého zelí pod hromadou různých uzenin, párků, slaniny, vepřového kolene, šunky a brambor (viz Obr. 65). Pro chuť se nakládá s kuličkami jalovce.

Obr. 65 Alsaský Choucroute
Zdroj: Food&Wine (2016)

Další Alsaskou delikatesou je *baeckaoffa*, což je marinované hovězí, vepřové a skopové maso, zapečené ve vrstvách společně s brambory a cibulí.

Stejně jako obyvatelé Lotrinska i Alsasané zbožňují sladkovodní ryby, které často zalévají vínem. Jedním takovým tradičním pokrmem je *la matelote* – ragú z různých říčních ryb včetně úhořů, doplněné *fleurony* (řezy ve z listového těsta ve tvaru půlměsíce) a zalité ryzlinkem a smetanou (Kraslová, 2004).

Mezi typicky alsaské dezerty patří třeba *kugelhopf*, což je v podstatě obyčejná nemramorovaná a dost suchá bábovka či tradiční ovocné koláče a dorty s plody všeho druhu.

Zástupcem takového koláče je *tarte alsacienne* (koláč s třešněmi či mirabelkami) nebo *birewecks* (dezerty ze sušeného ovoce namočeného v pálenice).

Francouzi zbožňují sýry, a proto se není co divit, že je sýrový talíř součástí každé hostiny. I v alsasko-lotrinském regionu se produkuje jeden z jejich zástupců.

Ve Vogézách se vyrábí tradiční světoznámý sýr *munster* (viz Obr. 66), který v Lotrinsku najdeme i pod názvem *géromé*. Jedná se o poloměkký, hladký, červeno-oranžový sýr s výrazným aroma, které se může postupem zrání pro někoho stát až nepříjemné. Podle Magni (2003) patří

munster od roku 1978 do skupiny francouzských sýrů AOC (*Appellation d'Origine Contrôlée*). Uvádí, že hlavní odlišností od jiných sýrů je především kvalita mléka a technologie. Podle Dominého (2012) pocházejí krávy, jejichž mléko se používá na jeho výrobu, původně ze Skandinávie. *Munster* se konzumuje, spíše než s pečivem, s bramborami vařenými ve slupce.

Obr. 66 Munster Géromé je lokální poloměkký sýr
Zdroj: Alnatura (2016)

Typické nápoje

Typicky alsaským nápojem je zajisté i pivo. Jedním pivem se tu nemyslí půllitr, jako je tomu v České republice nýbrž čtvrtlitr, který je však dražší než český půllitr. Ochutnat je zde možné jak alsaská, tak i německá piva.

Dle Dominého (2012) se zde pivo pije již od dob starých Galů, a když v této oblasti Římané zavedli víno, stalo se pivo nápojem chudých. Uvádí, že bohatí však uznávali džbánky piva za přijatelnou náhražku vína například když byly hrozny zničeny špatným počasím, bylo pivo lepší na zahánání žízně než voda. Dále píše, že ve středověku bylo zase pro

Obr. 67 Alsaské světlé pivo
Zdroj: Tourisme-Alsace (2016)

náboženské řády stále obtížnější zajistit víno pro všechny poutníky, kteří hledali v kláštorech své útočiště. Podle něj začali mniši právě z tohoto důvodu vařit pivo ve velkém, a to nejlepší bylo vyhrazeno k osobnímu potěšení biskupa nebo opata. Mniši hasili pivem žízeň po celodenní práci a modlitbách a hostům zbývala často jen sedlina (Dominé, 2012). Dominé (2012) uvádí, že v Alsasku mohli vařit pivo nejen mniši, ale také obyčejní lidé. „*První, kdo vařil pivo ve Štrasburku, byl jistý Arnoldus. Pivovar začal provozovat v roce 1259 přímo za katedrálou. Katolická církev považovala pivo v zásadě za pohanský nápoj. Jeho vaření*

postupně převzali protestanté. *Martin Luther, jehož tchán vařil pivo, vysvětloval, že každý, kdo vyrábí pivo, slouží Bohu a společnosti, pokud své řemeslo vykonává dobře.*“ (Dominé, 2012:77) Dle Dominého (2012) platilo během Velké francouzské revoluce časové omezení pro vaření piva a po jejím skončení začaly pivovary provozovat dokonce i své hostince (tzv. *auberges-brasseries*), kde podávaly pivo. Podle něj jich v 18. století existovalo v oblasti Haut-Rhin asi 1774 a v Bas-Rhin nejméně dalších 280. Dále uvádí, že průmyslová revoluce okolo roku 1850 měla z důvodu vynalezení pasterizace Louisem Pasteurem rozhodující vliv na vaření piva, a tím výroba v celém Alsasku stoupla na čtyřnásobek (z 100 000 hektolitrů v roce 1850 na 400 000 hektolitrů v roce 1869). V roce 2012 bylo v Alsasku celkem 7 pivovarů, které vyráběly 54 % francouzské produkce piva (Dominé, 2012). Dle Dominého (2012) je hlavním centrem pivovarnictví štrasburské předměstí Schiltigheim, kde sídlí nejstarší dosud existující pivovar Schutzenberger, založený v roce 1740. Mezi další alsaské značky piva patří například Heineken, Fischer a přední francouzský producent piva – Kronenbourg.

Jiným oblíbeným nápojem obyvatel alsasko-lotrinského regionu je stejně jako v celé Francii víno. V Alsasku se vyrábějí bílá vína (např. Sylvaner, Pinot, Riesling, Traminer), zatímco v Lotrinsku to jsou vína jako třeba Gewürztraminer. Nejznámějším lotrinským vínem je zároveň i jediné červené víno – lehké rulandské modré (*Pinot Noir*) z města Toul. Většinou platí, že alsaská vína jsou aromatická, suchá a těžká.

Oblíbeným zakončením hostiny bývají také ovocné pálenky či likéry. Podle Kraslové (2004) se vyrábějí ve 40 variantách jak z ovoce zahradního (hlavně třešní, švestek a mirabelek), tak divokého lesního, bylin i kořenů.

Z lotrinského lázeňského města Vittel pochází světoznámá přírodní minerální voda stejnojmenného názvu, která prochází hlubinami Vogéz. „*Vittel má bohatou minulost. Miliony osob z celého světa oceňují blahodárnost této přírodní minerální vody již po dobu 150 let. Během svých každodenních činností, při sportování, při hodování, nebo při svém pobytu v lázeňském středisku Vittel.*“ (Vittel, 2017)

Kulturní (společenské) akce na území Alsaska-Lotrinska

V regionu se odehrávají také četné kulturní a sportovní události. Některé z nich budou zmíněny v následujících podkapitolách.

▪ Fête de la Mirabelle

Jak již bylo zmíněno, mirabelky jsou pro Lotrinsko jakýsi regionální poklad. Jsou dokonce tak významné, že mají svou vlastní dvoutýdenní slavnost, která se nazývá Fête de la Mirabelle. Odehrává se každoročně koncem srpna v Metách a okolních vsích, a to navíc už více než sto let (Kraslová, 2004). Při zahájení se koná velkolepý průvod s tematickými

Obr. 68 Volba Reine de la Mirabelle 2016
Zdroj: Tout-Metz (2016)

vozy, kde dámy nosí bílé masky a jsou ověnčeny květinami a ovocem. Součástí je bohatý doprovodný program, kde nechybí hudba ani tanec, tradiční trhy a v neposlední řadě i zvolení *Reine de la Mirabelle* (královny mirabelky – viz Obr. 68). Slavnosti jsou zakončeny velkolepým ohňostrojem.

▪ Nancy Jazz Pulsations (NJP)

Hudební festival se koná v Nancy pravidelně každý rok v první polovině října již více než 40 let. Podle Nancy Jazz Plusations (2017) se první NJP konal již roku 1973. Jedná se o festival jazzu a moderní hudby, který se odehrává hned na několika místech. Vystupují zde jak známí umělci, tak i zcela noví interpreti. Nancy Jazz Pulsations (2017) uvádí, že každý rok si tuto událost nenechá ujít na 100 000 lidí.

▪ Metz est Wunderbar

Metz est Wunderbar je francouzsko-německý festival, který se koná v Metách na jaře teprve druhým rokem. Festival poukazuje na historii, kdy území bylo střídavě pod německou a francouzskou nadvládou a také na současné francouzsko-německé vztahy. V roce 2016 se jej dokonce zúčastnila i německá kancléřka Angela Merkelová po boku francouzského prezidenta François Hollande.

Obr. 69 Během Metz est Wunderbar jsou v ulicích vyvěšeny francouzské i německé vlajky
Zdroj: Metz (2017)

Během jednoho týdne mají návštěvníci možnost zúčastnit se zdarma prohlídek s průvodcem po historických pamětihodnostech Met. Prohlídky jsou navíc v obou jazycích – francouzštině a němčině. I z tohoto důvodu se na ně sjíždějí i turisté z Německa. Mimo jiné se konají také četné konference, koncerty,

představení a výstavy. Návštěvníci mají možnost ochutnat typicky německé pochutiny, které se během tohoto týdne speciálně objevují na jídelníčku místních restaurací a kaváren.

▪ **Montgolfiade**

Montgolfiade je společenská akce, kdy jsou na jednom místě postupně vypouštěny desítky horkovzdušných balónů (viz Obr. 70). V létě 2016 se dle RPL (2016) událost v Metách na Plan d'eau konala již po dvacáté šesté. Akce je velmi oblíbená mezi lidmi, a především také mezi dětmi, které s údivem pozorují pestrobarevné balóny vznášející se k obloze.

Obr. 70 Montgolfiade na Plan d'eau v Metách
Zdroj: RPL (2016)

▪ **Moselle Open**

Moselle Open je prestižní sportovní událost, konkrétně mezinárodní tenisový turnaj, který se podle Moselle Open (2017) poprvé odehrál roku 2003. Turnaj se odehrává v Metách ve sportovní hale Les Arènes Metz. Dle Moselle Open (2017) je Metz jedním ze tří nejmenších měst, ve kterých se koná tenisový turnaj na profesionální úrovni této velikosti (většinou se konají ve světových metropolích). Dále uvádí, že turnaj je největší sportovní událostí celého regionu Grand Est, přičemž ten poslední v roce 2016 si nenechalo ujít více než 50 000 diváků.

4.3 Případová studie 3: Individuální řízené strukturované rozhovory

Případová studie 3 slouží k dosažení předem stanoveného cíle, který je naplněn pomocí zodpovězení výzkumných otázek, jež jsou jasně definovány v úvodní části této bakalářské práce. Studie je zpracována jako jakési porovnání odpovědí založených na systémovém pozorování (dojmů, vjemů, zkušeností) turistů, kteří Alsasko-Lotrinsko navštívili opakovaně či na delší dobu a místních obyvatel, kteří v lokalitě skutečně dlouhodobě (i několik desítek let) žijí.

4.3.1 Metodika zpracování

Pro účely této práce bude využita metoda kvalitativního výzkumu na základě individuálních řízených strukturovaných rozhovorů. Rozhovory budou korigovány tazatelem (autorkou) tak, aby s jistotou došlo k zodpovězení předem stanovených otázek. Zároveň však vznikne mezi autorkou a respondentem i širší debata mimo daný okruh otázek, ze které vyplynou i jiné zajímavé a k tématu doplňující informace, které mohou přispět k pochopení problematiky. Hlavním motivem pro zvolení této techniky je fakt, že se jedná o efektivní způsob sběru dat s vysokou návratností, na odpovědi respondenta je možné ihned reagovat a tím předejít případným nedorozuměním či se dotázat na bližší doplňující informace a rozvinou debatu na dané téma.

Zároveň bude použita i metoda introspekce, kde autorka uplatní své zkušenosti, vjemy a prožitky z návštěvy dané lokality.

Vzorek respondentů bude stanoven tak, aby se jednalo o pravidelné či dlouhodobé návštěvníky zvolené lokality a dlouhodobě zde žijící obyvatele (pobyt minimálně 10 let). Pro účely této studie bude mimo introspekce autorky osloveno dalších 12 lidí různých věkových kategorií, a to z toho důvodu, aby se jednalo o výpovědi příslušníků různého věku, kteří mají odlišné priority, zájmy a zkušenosti. Nejmladšímu účastníku bude v době rozhovoru 19 let a naopak nejstaršímu 82. Z celkového počtu se na výzkumu bude podílet celkem 8 místních obyvatel a 5 turistů (včetně introspekce autorky), mezi kterými budou 2 Češky (včetně autorky) a turisté čínské, italské a bulharské národnosti. Před zhotovením samotných rozhovorů bude dle jazykových znalostí dotazovaných sestaveno celkem 6 otázek ve třech různých jazycích – česky, anglicky, francouzsky (viz příloha 4), které budou navazovat na otázky výzkumné v úvodní částí této práce.

Rozhovory budou získány ve Francii v alsasko-lotrinském regionu většinou během osobního setkání, zatímco některé s turisty prostřednictvím komunikačních technologií, konkrétně audiovizuálních telefonátů. Mimo otázek zahrnujících přírodně a kulturně historické předpoklady UCR, pozici turismu v dané lokalitě a jeho ovlivňující faktory, budou mít respondenti možnost navrhnout i určitá zlepšení, která by dle jejich názoru značně přispěla k rozvoji udržitelného cestovního ruchu Alsaska-Lotrinska.

4.3.2 Výsledky rozhovorů

Při položení úvodní otázky, zda stojí Alsasko-Lotrinsko za navštívení a proč, celkem 13 respondentů (*8 místních, 5 turistů včetně autorky*) z 13 (100 %) ihned bez zaváhání odpovědělo, že je region z hlediska cestovního ruchu rozhodně přitažlivý a zcela určitě by jej doporučili jakožto turistickou destinaci. Hlavních argumentů, proč shledávají území atraktivní, je hned několik. 11 dotazovaných (*8 místních, 3 turisté včetně autorky*) z 13 (85 %) uvádí jako jeden ze zásadních důvodů bohatou dvoutisíciletou historii, během které docházelo ke střetu dávných i moderních kultur, zejména římské, německé a francouzské. To dodalo regionu osobitý styl, který se odráží například v lokální různorodé architektuře. Z významných historických milníků uvádějí i válečná období, především pak světové války, které daly vzniku několika kulturně historickým památkám tohoto regionu (např. památník bitvy u Verdunu, gare de Metz). Osobitou a jedinečnou architekturu, jako například alsaská pestrobarevná obydlí či naopak městskou architekturu odlišných stavebních slohů zmínilo celkem 10 lidí (*5 místních, 5 turistů včetně autorky*) z 13 (77 %). Jeden z místních (8 %) se dokonce domnívá, že obdobný poklad spočívající v různorodé architektuře a barvitě historii je ve Francii unikát. Mimo to zmiňují také zdejší přírodní (5 z 13 – 3 místní, 2 turisté (39 %)) a kulturně historické (13 z 13 – 8 místních, 5 turistů včetně autorky (100 %)) předpoklady udržitelného cestovního ruchu, kde uvádějí zejména kulturně historické památky, společenské akce, místní kulturu a tradice. 3 respondenti (1 místní, 2 turisté včetně autorky) z 13 (23 %) se v této souvislosti domnívají, že Alsasko-Lotrinsko vděčí za svoji nynější podobu i své strategické pohraniční poloze, díky které se zde prolíná vliv sousedních států (zejména Německa). Za další významné lákadlo označuje 6 respondentů (4 místní, 2 turisté) z 13 (46 %) i tradiční regionální gastronomii (např. Tarte flambée, Quiche lorraine, Choucroute), která představuje významnou součást kulturní identity tohoto území. 2 lidé (1 místní, 1 turista) z 13 (15 %) navíc uvádějí i lotrinský symbol – mirabelky, mající v Lotrinsku dokonce i svou ochrannou značku místa původu, která znamená garant kvality.

Stejně tak 2 lidé (2 *turisté*) z 13 (15 %) zmiňují místní obyvatele, kteří jsou podle jejich názoru srdeční, milí, přátelští a turistům nápomocní.

Za místa, která dotazovaní shledávají z hlediska udržitelného cestovního ruchu v alsasko-lotrinském regionu za nejatraktivnější, a která na základě vlastních zkušeností doporučují budoucím návštěvníkům, se na nejvyšších příčkách umístily především lokální metropole plné kulturně historických památek. Nejčastěji zmíněným městem se staly Metz (Metz) (11 z 13 – 7 *místních*, 4 *turisté včetně autorky* (85 %)), a to zejména díky svým historickým budovám různých stavebních slohů. Hojně opakovanými zde byla gotická katedrála St. Étienne, dále bazilika St. Pierre aux Nonnains, jejíž základy pocházejí již z dob Římanů, městské muzeum Musée de la Cour d'Or, vypovídající o bohaté historii území, Temple Neuf (Temple Protestant) a Porte des Allemands. Na druhém místě se umístilo hlavní město Alsaska a sídlo Evropského parlamentu – Štrasburk (Strasbourg). Uvedlo jej celkem 10 lidí (6 *místních*, 4 *turisté včetně autorky*) z 13 (77 %). Na tomto městě je nejvíce zaujala jedna z nejslavnějších katedrál ve Francii – Notre-Dame de Strasbourg a nejmalebnější štrasburská čtvrť – Petite France. Třetí příčku obsadilo Nancy (8 z 13 – 5 *místních*, 3 *turisté včetně autorky* (62 %)), a to zejména díky svému historickému jádru, Stanislavově náměstí (Place Stanislas), na kterém dotazující nejvíce uchvátily klasicistní domy a pozlacené mříže, a L'école de Nancy – předvoj secese ve Francii. Spíše okrajově (pouze 2 *turisty* (15%)) byl zmíněn i Colmar a Mulhouse, jakožto města znázorňující zejména tradiční alsaskou architekturu. 3 (1 *místní*, 2 *turisté včetně autorky*) lidé z 13 (23 %) uvedli i dějiště údajně nejkrvavější bitvy 1. světové války – Verdun, který je podle nich nutné navštívit a připomenout si významné historické události. 6 dotázaných (4 *místní*, 2 *turisté*) z 13 (46 %) navíc doporučují regionální cesty vína především pak tu alsaskou, která mapuje lokální vína a je jedním z významných znaků Alsaska. Taktéž 6 respondentů (4 *místní*, 2 *turisté*) z 13 (46 %) neopominulo ani přírodní předpoklady cestovního ruchu Alsaska-Lotrinska, kde nejvíce doporučují Vogézy a přírodní parky této oblasti – Montagne des Singes, Parc Naturel Régional des Vosges du Nord, a Parc Animalier & Resort Nature Sainte-Croix. V návaznosti zmiňují, že Vogézy jsou nejen úžasné pro turistiku v okolí jezer a četných lesů, ale také zmiňují druhou tvář tohoto pohoří, a to že jsou místem zimního lyžování. V souvislosti se zimními sporty si ihned tito dotazující vybavují i lotrinské město Amnéville, které je centrem volnočasových aktivit. Nachází se tu například uměle vytvořená sjezdovka, která je celoročně funkční, plavecký bazén, wellness resort s termálními prameny Thermapolis, dále pak kina, koncertní hala Galaxie (podle jednoho z *místních* obyvatel jedna

z největších koncertních hal Francie), golfová hřiště, veřejné kluziště a bowlingové dráhy. Dále uvádějí, že zde také leží jedna z největších ZOO Evropy.

Dalším předmětem diskuze bylo zjistit, jaké přírodní a kulturně historické předpoklady udržitelného cestovního ruchu Alsaska-Lotrinska se dotazovaným vybaví, bez ohledu na jejich preference či zda je navštívili. Úkolem bylo vyjmenovat alespoň 2 přírodní atraktivitu, 5 kulturně historických a alespoň 2 společenské akce, které se v tomto regionu odehrávají. Z přírodních předpokladů udržitelného cestovního ruchu se nejčastěji (8 z 13 – 3 místní, 5 turistů včetně autorky (62 %)) respondentům, zejména pak turistům, znovu vybavilo pohoří Vogézy s Montagne des Singes a Ballons des Vosges. 7 dotazovaných (4 místní, 3 turisté včetně autorky) z 13 (54 %) naopak nejprve uvedlo regionální přírodní park Parc Naturel Régional de Lorraine s Lac de la Madine. Třetí nejčastější odpovědí byl Parc Animalier & Resort Nature Sainte-Croix, na který si vzpomněli celkem 4 lidé (3 místní, 1 turista) z 13 (31 %). Mezi dalšími méně uvedenými (většinou 1–2 dotazovanými) figurovaly přírodní útvary jako chráněné území Le Rocher de Dabo se zříceninou středověkého hradu, přírodní rezervace Pelouses Calcaires de Lorry Mardigny (louky s vápencovým podložím, kde je k vidění chráněná flóra, především orchideje) a kopec Butte de Mousson s ruinami stejnojmenného hradu. Co se týče kulturně historických předpokladů udržitelného cestovního ruchu v oblasti Alsaska-Lotrinska, hojněmu počtu dotazovaných se vybavily katedrály St. Étienne v Metách a Notre-Dame de Strasbourg s uvnitř se nacházejícím astronomickým orlojem. Obě katedrály uvedlo celkem 10 respondentů (7 místních, 3 turisté včetně autorky) z 13 (77 %). Ze štrasburských památek si 5 lidí (3 místní, 2 turisté včetně autorky) z 13 (39 %) dále představilo čtvrť Petite France a Maison Kammerzelle, zatímco z těch metských (mimo katedrály) i historické budovy jako je brána Porte des Allemands (5 z 13 – 3 místní, 2 turisté včetně autorky (39 %)), protestantský kostel Temple Neuf (4 z 13 – 2 místní, 2 turisté včetně autorky (31 %)) a kostel St. Pierre aux Nonnains (2 z 13 – 2 místní (15 %)). Jeden místní z celkem 13 respondentů (8 %) uvedl Opéra-Théâtre de Metz Métropole, kapli Chapelle des Templiers a historické muzeum Musée de la Cour d'Or. Někteří (3 z 13 – 1 místní, 2 turisté včetně autorky (23 %)) zmínili i pobočku pařížské galerie umění – Centre Pompidou, která je však zejména mezi místními kvůli své neobvyklé konstrukci spíše negativně vnímána. Žebříčku nejčastěji uvedených památek figurovaly i hrady, kterých se v této oblasti nachází velké množství. Dotazovaní si vybavují především Château du Haut-Koenigsbourg (8 z 13 – 4 místní, 4 turisté včetně autorky (62%)), dále Château de Malbrouck (4 z 13 – 3 místní, 1 turista (31%)) a Château

Lunéville (3 z 13 – 2 místní, 1 turista (23 %)), přezdívaný za lotrinskou Versailles. 4 lidé (2 místní, 2 turisté včetně autorky) z 13 (31 %) dále uvádějí již zmíněné náměstí Place Stanislas v Nancy, které je pod ochranou UNESCO a celkem 3 respondenti (2 místní, 1 turista) z 13 (23 %) pevnost a kostnici Douaumont ve Verdunu. Mezi jiné, tentokrát méně zmíněné (1-2 dotazovaní z 13) památky, patří historické solné doly v Marsal, Alsaská cesta vína, vojenská pevnost Le Fort de Queuleu a Maginotova linie, památník spisovatele Maurice Barrès – Le Monument Barrès, citadela v Bitche a muzeum Roberta Schumana. Co se lokálních společenských akcí týče, drtivá většina (11 z 13 – 8 místních, 3 turisté včetně autorky (85 %)) respondentů ihned bez zaváhání uvedla každoroční slavnost mirabelky - La Fête de la Mirabelle. 4 lidé (2 místní, 2 turisté včetně autorky) z 13 (31 %) zmínili vánoční trhy ve Štrasburku a přehlídku horkovzdušných balonů – Montgolfiade, zatímco 3 respondenti (2 místní, autorka) z 13 (23 %) pravděpodobně nejsledovanější sportovní událost tohoto regionu – tenisový turnaj Moselle Open. Pouze pak 1 člověk (8 %) si vzpomněl na knižní festival Le Livre v Metách, hudební festival Nancy Jazz Pulsations a kulturní Festival Passages.

Diskuze pokračovala na téma, zda je podle názoru dotazovaných Alsasko-Lotrinsko hojně navštěvované a čím je to způsobeno. 10 respondentů (6 místních, 4 turisté včetně autorky) z 13 (77 %) shledávají tento region jako poměrně hojně navštěvovaný, avšak nevyužívající plně svůj potenciál. Velkou úlohu na této návštěvnosti hraje podle 8 lidí (6 místních, 2 turistů včetně autorky) z 13 (62 %) hlavně strategická poloha území u hranic čtyř států – Belgie, Lucemburska, Švýcarska a zejména Německa, která z něj činí jakousi křižovatku Evropy. 7 dotazovaných (5 místních, 2 turisté) z 13 (54 %) doplňuje, že mimo obyvatel sousedních států je zde i velké množství holandských turistů, kteří k dopravě využívají především rozsáhlé vodní kanály a splavné řeky. Za další důvody návštěvy uvádí 5 respondentů (3 místní, 2 turisté včetně autorky) z 13 (39 %) také fakt, že se jedná o jakýsi transferní bod při návštěvě hlavního města, přímořských destinací či naopak z Francie do okolních států. Podle nich právě takovíto cestující většinou využijí situace a v regionu se zastaví, aby jej alespoň částečně prozkoumali. 2 účastníci výzkumu (1 místní, autorka) z 13 (15 %) zmiňují i skutečnost, že se v regionu nachází mnoho univerzitních měst (např. Metz, Nancy, Štrasburk), které často provozují výměnné pobyty a tím přilákají mezinárodní studenty, kteří většinu svého volného času věnují turistickým aktivitám v regionu. Svůj podíl na návštěvnosti Alsaska-Lotrinska mají podle 7 dotázaných (4 místní, 3 turisté včetně autorky) z 13 (54 %) určitě i zdejší přírodní a kulturně historické předpoklady cestovního

rchu a barvitá někdy i společná historie, které působí jako jakési turistické lákadlo. Za doplňující důvod uvádějí 2 lidé (*1 místní, 1 turista*) z 13 (*15 %*) i lokální gastronomii a nápoje a přítomnost štrasburského sídla Evropského parlamentu a Rady Evropy. Naopak 3 respondenti (*2 místní, 1 turista*) z 13 (*23 %*) se domnívají, že je území ve srovnání s ostatními regiony spíše průměrně navštěvované, a to zejména z toho důvodu, že větší množství turistů míří převážně do Paříže či do přímořských destinací. Uvádějí, že svůj podíl na tom má i nelichotivé velké množství dešťových srážek, kterých zde například oproti České republice spadne ročně o poznání více.

V páté části rozhovoru diskutovala autorka s účastníky výzkumu o tom, co nejvíce ovlivňuje (pozitivně a negativně) cestovní ruch Alsaska-Lotrinska. Za faktor s nejpozitivnějším dopadem na cestovnímu ruchu této lokality označuje 12 dotazovaných (*8 místních, 4 turisté včetně autorky*) z 13 (*92 %*) celkovou rozmanitost regionu. Vysvětlují, že díky zdejším přírodním a kulturně historickým předpokladům cestovního ruchu, společenským událostem a centrům volnočasových aktivit (např. Amnéville) si každý v regionu najde to své. Významným plusem území je podle 8 respondentů (*4 místní, 4 turisté včetně autorky*) z 13 (*62 %*) již zmíněná strategická poloha území u hranice čtyř států, díky které je překročení území za účelem dostat se dál často nevyhnutelné a obligatorní. Pozitivní dopad na cestovní ruch tohoto území má zajisté i dopravní infrastruktura (*6 z 13 - 3 místní, 3 turisté včetně autorky (45 %)*), která má za následek snadnou dostupnost turistických atraktivit regionu. Fungují zde dobře udržované (avšak často placené) dálnice, dobrá železniční (včetně rychlovlaků TGV) i autobusová spojení, a dokonce se zde nacházejí mezinárodní letiště – Aéroport Metz-Nancy-Lorraine, Aéroport de Strasbourg či o něco dále se nacházející lucemburské letiště. Jak již bylo zmíněno, z hlediska dopravy a turismu jsou využívány i zdejší vodní kanály a splavné řeky. 3 turisté (včetně autorky) z celkového počtu 13 účastníků výzkumu (*23 %*) zmiňují i zdejší tradiční pokrmy, které lze ochutnat téměř na každém rohu. Jeden z místních obyvatel z celkem 13 respondentů (*8 %*) uvádí za velké plus i diverzifikaci ubytovacích zařízení v regionu (hotely, kempy, motely, hostely, apartmány) a také fakt, že dochází k stále větší snaze území o ochranu krajiny. Na druhou stranu značný negativní dopad na lokální cestovní ruch má podle 8 dotazovaných (*4 místní, 4 turisté včetně autorky*) z 13 (*62 %*) zdejší (oproti ostatním regionům) povětšinu času deštivé počasí, které odrazuje především klienty hledající slunné a teplé počasí. V této souvislosti hovoří jeden z místních (*8 % z celkového počtu 13 dotazovaných*) i o mínění obyvatel jiných regionů, kteří se domnívají, že v Alsasku-Lotrinsku panuje

nepříznivé počasí neustále, tudíž jej jako turistickou destinaci nevyhledávají a toto povědomí podle něj šíří i dále. Za další značný negativní faktor označuje 10 lidí (6 místní, 4 turistů včetně autorky) z 13 (77 %) nedostatečnou propagaci Alsaska-Lotrinska oproti ostatním regionům Francie. 4 dotazovaní (2 místní, 2 turisté včetně autorky) z 13 (31 %) uvádějí i častou jazykovou bariéru, jelikož velké množství lokálních obyvatel hovoří pouze francouzsky, avšak někteří (především v Alsasku) ovládají alespoň němčinu. 2 respondenti (2 místní) z 13 (15 %) dále udávají příklady průmyslem a těžbou zdevastované krajiny (například v lokalitách těžby uhlí), která rozhodně není příkladem udržitelného cestovního ruchu. Zajímavým postřehem jednoho z místních (8 % - z celkovém počtu 13 účastníků výzkumu) byl i dopad rivality mezi velkými metropolemi regionu (především Metz a Nancy, ale i Štrasburk), bez které by byla možná širší spolupráce měst jakožto atraktivit cestovního ruchu. Diskutabilní je v tomto ohledu cena služeb a potravin, kterou komentují především dotazovaní turisté. V tomto ohledu však velmi závisí na tom, odkud dotyční pochází. Většinou se však shodují, že je v regionu ostatně jako v celé Francii poměrně draho, avšak ve srovnání například se Švýcarskem je to stále na přijatelné úrovni.

V závěru setkání měli respondenti možnost navrhnout určitá zlepšení, která by dle jejich názoru značně přispěla rozvoji udržitelného cestovního ruchu v Alsasku-Lotrinsku. Největší počet dotazovaných (10 z 13 – 6 místních, 4 turisté včetně autorky (77 %)) by zvětšil propagaci území, neboť se domnívají, že je oproti ostatním francouzským regionům opomíjen. Propagaci by postavili na přírodních a kulturně historických předpokladech lokality (avšak pouze v únosné míře), a to jak v zahraničních médiích, turistických průvodcích a na sociálních sítích, tak i skrze státní média, kde by území věnovali větší prostor a tím přilákali také domácí turisty. V této souvislosti také jeden z místních respondentů (8 % z celkového počtu 13 dotazovaných) zmiňuje i fakt, že je za potřebí odstranit zábrany spolupráce velkých měst a začít pracovat společnými silami. Jako příklad uvádí zejména věčné rivaly – města Metz a Nancy, které by podle něj spolu s hlavním městem Alsaska – Štrasburkem – měli uzavřít spolupráci (a to nejen na bázi cestovního ruchu) a vést společnou kampaň na rozvoj turismu v této lokalitě. V otázce propagace se 3 lidé (2 místní, autorka) z 13 (23 %) domnívají, že je nutné zvýšit povědomí nejen o kulturně historických předpokladech tohoto území, ale především pak o těch přírodních (ovšem opět v únosné míře), které nejsou tolik známy. Celkem 5 účastníků průzkumu (4 místní, autorka) z 13 (39 %) je přesvědčeno o tom, že je nutné věnovat více pozornosti ochraně přírodních a kulturně historických předpokladů, zaměřit se více na ekologii a

konstruovat méně nových staveb, jelikož dochází k betonizaci nezastavěné krajiny a již se zde nachází mnoho prázdných nevyužitých budov. 6 respondentů (5 místních, 1 turista) z 13 (46 %) by uvítalo větší množství lokálních kulturních akcí, které by také přilákaly větší množství turistů. 5 dotazovaných (3 místní, 2 turisté včetně autorky) z 13 (39 %) si uvědomují častou problematiku jazykové bariéry Francouzů a zvýšili by povědomí o důležitosti znalosti cizích jazyků, zejména pak anglického jazyka. Jeden z místních (8 % z celkového počtu 13 dotazovaných) navíc uvádí, že je nutná větší podpora ze strany státu v oblasti turismu. Zajímavým postřehem byl i nápad čínské turistky, která by ještě více využila potenciál, který lokalita má (např. vystavět přírodní ubytovací zařízení poblíž vodních kanálů) či více propagovat lokální produkty a dávat je do kontextů se světovými trendy (například donut vs. francouzský croissant, pizza vs. alsaský flammekueche).

5 Shrnutí výsledků

Z prostudování literárních zdrojů a výpovědí všech účastníků rozhovoru je patrné, že je Alsasko-Lotrinsko z hlediska udržitelného cestovního ruchu velmi zajímavou destinací, která má svým návštěvníkům rozhodně co nabídnout. Shoduje se na tom autorka spolu se všemi 12 respondenty, což znamená, že nejen turisté ale i místní obyvatelé si jsou naprosto vědomi potenciálu, který tato lokalita má. Za největší kouzlo tohoto území považují místní obyvatelé především bohatou historii a od ní se odvíjející historické památky. Různorodá architektura historických i moderních stylů, do které spadají i typická alsaská obydlí, zaujala především turisty.

Za 3 nejatraktivnější místa alsasko-lotrinského regionu považuje autorka, místní i turisté na základě vlastních zkušeností metropole Metz (Metz), Štrasburk (Strasbourg) a Nancy, které podle nich doslova překypují kulturně historickými předpoklady, zejména pak historickými památkami a společenskými akcemi. Na druhou stranu přírodní předpoklady území zmínila pouze asi polovina respondentů, což jen potvrzuje fakt, že přírodní předpoklady tohoto regionu nejsou (prozatím) tak známé a vyhledávané. I přesto se však při třetí otázce (vyjmenovat nějaké přírodní, kulturně historické předpoklady a společenské akce) dotazovaným některé přírodní předpoklady udržitelného cestovního ruchu této lokality vybavily. Místní obyvatelé většinou uváděli pohoří Vogézy s jejich regionálním parkem Ballons des Vosges a jiné méně známé přírodní atraktivity (např. Pelouses Calcaires de Lorry Mardigny). U turistů vyžadovala tato otázka hlubší zamyšlení, ale nakonec stejně jako místní uvedli Vogézy a dále ještě Parc Naturel Régional de Lorraine. Z kulturně historických předpokladů se dotazovaným (jak místním, tak i turistům) nejčastěji vybaví metská katedrála St. Etienne a štrasburská Notre-Dame. Na druhém místě se pak umístil hrad Château du Haut-Koenigsbourg, na který si vzpomněli především turisté. Co se společenských akcí týče, zajímavým zjištěním bylo, že více než pravidelné štrasburské vánoční trhy je populárnější lotrinská Fête de la Mirabelle. Slavnost mirabelky zmínili všichni místní obyvatelé, autorka a další 2 turisté. Na druhé přičce se umístily již zmíněné vánoční trhy ve Štrasburku.

Drtivá většina účastníků výzkumu (10 z 13 – včetně autorky) si myslí, že je území poměrně hojně navštěvované, a to zejména evropskými turisty německé, belgické, lucemburské a holandské národnosti. Především místní se domnívají, že za velkou návštěvnost může především strategická poloha území (u hranic čtyř států). Obě skupiny dotázaných (místní i turisté) dále uvádějí, že svůj podíl má zajisté i hojné zastoupení zdejších přírodních a kulturně historických předpokladů.

Téměř všichni (12 z 13 – včetně autorky) označují za nejpozitivnější faktor ovlivňující cestovní ruch regionu celkovou rozmanitost území, kde si každý návštěvník najde svou oblast zájmu. Dalším plusem (především pro turisty) je podle nich i již zmíněná poloha u hranic čtyř států a dobrá dostupnost území díky rozvětvené dopravní infrastruktuře. Překvapivým zjištěním bylo, že za největší mínus regionu je uváděno jeho velmi časté deštivé počasí, které napadlo nejen turisty, ale dokonce i místní obyvatelé nepovažují tuto skutečnost za zcela normální a jsou si toho plně vědomi. V návaznosti na tuto problematiku však reagují místní turistická informační centra Office de Tourisme, která návštěvníkům dávají tipy na výlety, pokud zrovna prší. Dalším hojně uvedeným faktorem s negativním dopadem na zdejší turismus je ze strany místních i turistů nedostatečná propagace území. Dokonce i někteří místní si uvědomují také častou jazykovou bariéru Francouzů, kteří někdy i v turistických oblastech nemluví jinak než francouzsky.

V návaznosti na nedostatečnou propagaci území (i ve srovnání s ostatními francouzskými regiony) by 10 z 13 účastníků (autorka, místní i turisté) vytvořilo mediální kampaň za účelem přilákání většího množství návštěvníků, avšak pouze v únosné míře, aby nedošlo k přetížení území. Zejména místní si jsou také vědomi důležitosti zlepšení ochrany přírodních a kulturně historických předpokladů území a svou pozornost chtějí více věnovat také ekologii. Poměrně hodně místních obyvatel (5 z 8) by dále pořádalo více společenských akcí za účelem zvýšení návštěvnosti regionu. V otázce zlepšení byla některými zástupci obou skupin znovu diskutována i problematika jazykové bariéry a nutnost šířit povědomí o důležitosti cizích jazyků.

6 Závěry a doporučení

Lokalizační předpoklady, které se dále dělí na přírodní a kulturně historické a jsou hlavním tématem této práce, představují jakýsi ukazatel atraktivnosti destinace (viz kapitola 3.2). Předpoklady udržitelného cestovního ruchu lze chápat jako souhrn přírodních a antropogenních aspektů (včetně jejich mnohoúrovňových vazeb), které společně vytvářejí předpoklady pro realizaci cestovního ruchu tak, aby aktivity a služby poskytované návštěvníkům včetně vlastních aktivit návštěvníků neměnili negativně a neobnovitelně globální ani lokální životní prostředí, místní komunitu a biosféru a tím pádem neznemožnily využití destinace a biosféry budoucím generacím (viz kapitola 3.3). Problematiku udržitelného cestovního ruchu (UCR) je nutno brát v potaz velice vážně neboť doposud se cestovní ruch rozvíjel převážně neudržitelně ačkoliv má potenciál převzít udržitelnost jako jeho zásadní filozofii (viz kapitola 3.3).

Území Alsaska-Lotrinska lze charakterizovat jako bývalý region, který je od začátku roku 2016 součástí metropolitního regionu Grand Est. Jedná se o pohraniční oblast nacházející se na severovýchodě Francie tvořenou departmety Bas-Rhin a Haut-Rhin (Alsasko) a Meurthe-et-Moselle, Meuse, Moselle a Vosges (Lotrinsko) (viz kapitola 4.1). Lokalita je dobře dostupná, neboť se zde nachází rozmanitá dopravní síť silniční, železniční, letecké ale i vodní dopravy (viz kapitola 4.1.6). Hlavními geografickými zvláštnostmi tohoto území jsou asymetrické Vogézy, síť vodních kanálů, horská jezera a všudypřítomné lesy (viz kapitola 4.1.1). Co se populace týče, žilo v alsasko-lotrinském regionu v roce 2013 podle Grand Est (2016) asi 4 213 400 obyvatel (viz kapitola 4.1.3) a to převážně v urbanistických oblastech (zejména u měst Štrasburk, Thionville, Mety, Nancy, Colmar a Mylhúzy). Složení obyvatel je různorodé. Největší podíl zaujímají Francouzi, avšak žijí zde i přistěhovalci z jiných zemí (Portugalci, Italové, Španělé, obyvatelé bývalých francouzských kolonií a další) (viz kapitola 4.1.3 - Imigrace), přičemž současná kauza uprchlické krize nepředstavuje pro území žádný zásadní problém (viz kapitola 4.1.3 – Současná otázka uprchlické krize a její dopad na Alsasko-Lotrinsko). Alsasko je také místem jednoho z posledních regionálních jazyků – alsaštiny (alsacien), která představuje významný podíl kulturního dědictví (viz kapitola 4.1.3 - Jazyk). Obyvatelé alsasko-lotrinské lokality jsou stále nábožensky založeni, přičemž v Lotrinsku jsou to zejména římskí katolíci a v Alsasku protestanti (viz kapitola 4.1.3 - Náboženství). Území má za sebou bohatou a poměrně děsivou minulost, která dala vzniknout kulturně historickým památkám (např. Porte des Allemands). Svou národnost změnil region celkem čtyřikrát (viz kapitola 4.1.4).

Mezi nejznámější bitvy, které se zde odehrály, patří bitva u Verdunu. Region je dále spjat s hutnictvím, sklářským průmyslem, těžbou uhlí, zemědělstvím a pěstováním vinné révy, což z něj činí významného producenta lokálních francouzských vín (např. Riesling či Pinot) (viz 4.1.5).

Území Alsaska-Lotrinska se podílí na rozvoji UCR a zeleného turismu a to zejména v oblasti podpory, ochrany a zachování přírodních (např. místní regionální přírodní parky, chráněná a krajinná území) a kulturně historických (kulturně historické památky včetně lidových obydlí, kulturní zařízení, společenské akce – např. alsaské lidové slavnosti a Fête de la mirabelle, tradiční lokální gastronomie - např. quiche lorraine či choucroute, symboly - zejména lotrinské mirabelky a alsaští čápi, tradice a zvyklosti) předpokladů (viz 4.2.1). Lokalita má všechny předpoklady pro rozvoj UCR, neboť se zde nachází rozmanitá přírodní bohatství (pohoří Vogézy, termální prameny, rozsáhlé lesy, různorodá krajina, vodní plochy a toky). Území je navíc „protkáno“ sítí cyklostezek a značených pěších tras. V regionu narůstá počet ekologicky šetrných ubytovacích zařízení (např. pod značkou Panda WWF a Zeleného klíče Green Key). Fungují zde také organizace, které se specializují pouze na udržitelný cestovní ruch (např. organizace AJA) či se snaží o aktivní zapojení místního obyvatelstva na regionálním cestovním ruchu (např. sdílením svých obydlí s turisty – Vignoble Klur, Airbnb) (viz 4.2.1). Problémem pro zdejší UCR představuje kvůli svým sjezdovkám pohoří Vogézy, neboť mají negativní vliv na místní biologickou diverzitu.

Z následně vybraných přírodních a kulturně historických předpokladů udržitelného cestovního ruchu (viz kapitola 4.2) vzniklo první nastínění výsledků výzkumu a sice, že se jedná o turisticky velmi zajímavou destinaci UCR a to především pro svou bohatou historii a široké spektrum přírodních (pohoří Vogézy, regionální přírodní parky a chráněná území) i kulturně historických (zejména historické památky a města jako Metz, Nancy, Verdun, Štrasburk, Colmar, Mylhúzy) předpokladů udržitelného cestovního ruchu. Svůj podíl má také tradiční osobitá gastronomie (např. choucroute, quiche lorraine, tarte flambée – viz kapitola 4.2.3 – Kultura a symboly Alsaska-Lotrinska: Gastronomie) a společenské akce (viz kapitola 4.2.3 – Kulturní akce na území Alsaska-Lotrinska), ale i alsaští čápi a lotrinské mirabelky (viz kapitola 4.2.3 – Kultura a symboly Alsaska-Lotrinska), které představují neodmyslitelnou složku kulturní identity regionu.

Že se jedná o turisticky atraktivní území potvrdily i výsledky z řízených strukturovaných rozhovorů (viz kapitola 4.3.2), kdy jednotliví respondenti zcela přesvědčivě označili oblast za turisticky přitažlivou a zajímavou, avšak v porovnání s ostatními

francouzskými regiony za poměrně opomíjenou. Hlavními argumenty byla především přírodní a kulturně historická rozmanitost území. Zajímavým zjištěním byla i důležitost strategické polohy regionu, která má díky hranicím se čtyřmi okolními státy značně pozitivní dopad na zdejší cestovní ruch. Stejně tak zajímavým poznatkem tentokrát však negativního charakteru byla úloha deštivého počasí, kvůli kterému území nepřiláká takové množství návštěvníků, jaké by mohlo. Alsasko-Lotrinsko je sice navštěvovaným územím, jehož hlavními příznivci jsou obyvatelé německé, lucemburské, belgické a holandské národnosti, ale z důvodu nedostatečné propagace (i v porovnání s ostatními regiony) je území značně nedoceno.

6.1 Doporučení

Z výsledků kvalitativního výzkumu (individuálních řízených strukturovaných rozhovorů) lze vyvodit taková doporučení jako například zvýšit propagaci regionu, ať už prostřednictvím mezinárodních médií, sociálních sítí, turistických průvodců, tak i skrze státní média za účelem přilákání domácích účastníků cestovního ruchu a zvýšení povědomí o tomto regionu. Propagace by měla poukazovat jak na kulturně historické bohatství lokality, tak i na přírodní předpoklady. Současně by však složka destinačního managementu měla brát v potaz udržitelnost cestovního ruchu této lokality včetně maximální únosné kapacity.

Další doporučení směřuje ke všem institucím cestovního ruchu (cestovním kancelářím, informačním turistickým centřům, ubytovacím zařízením, k francouzské agentuře pro podporu cestovního ruchu – Atout France aj.), které by měly na časté nepříznivé počasí destinace reagovat a nabízet možné alternativní programy právě pro tyto případy. Území by pak měly prezentovat jako lokalitu se sice o něco větším množstvím dešťových srážek, avšak neustále zdůrazňovat, že se jedná pouze o přechodný stav a během každého počasí je zde velké spektrum turistických atraktivit a aktivit.

Poslední doporučení je opřeno o poznatky z rozhovoru (viz kapitola 2.3.2), kde byla zmíněna rivalita některých velkých měst, především Metz a Nancy, která neumožňuje regionální rozvoj cestovního ruchu v plném rozsahu. Doporučením autorky je odstranit zábrany spolupráce velkých měst a začít pracovat společnými silami. Efektivní by bylo vytvořit spolu s hlavním městem Alsaska (Štrasburkem) jakýsi „turistický trojúhelník“ (Mety-Nancy-Štrasburk) (viz Obr. 71, str. 89), spolupracovat a vést společnou kampaň na rozvoj cestovního ruchu této lokality, postavenou na těchto historických městech.

Obr. 71 Znárodnění turistického trojúhelníku Metz-Nancy-Štrasburk na mapě

Zdroj: upraveno z Owners Direct (2008)

Závěrem lze konstatovat, že údaje získané prostudováním dostupných zdrojů a řízenými strukturovanými rozhovory se mohou zdát subjektivní, jelikož se jedná pouze o systémové pozorování (zkušenosti, domněnky a vjemy) návštěvníků, autorky a obyvatel této lokality. Z tohoto důvodu by pro budoucí navazující výzkum bylo vhodné získat oficiální statistická data ohledně regionálního cestovního ruchu, provést rozhovory s cestovními kanceláři, které tuto destinaci nabízejí či s informačními turistickými centry.

7 Seznam použitých zdrojů

- [1] AIRBNB CITIZEN. *Grand Est region in France: Airbnb spreads benefits to 1,500 cities and villages* [online]. 10. 12 2016 [cit. 2017-04-18].
Dostupné z: <https://france.airbnbCitizen.com/grand-est-region-france/>
- [2] AJA. *A range of stays suitable for all!* [online]. 2017 [cit. 2017-04-18].
Dostupné z: <http://www.aja-tourisme.fr/en>
- [3] ALNATURA. *Munster Géromé* [online]. 2016 [cit. 2016-11-18].
Dostupné z: <https://www.alnatura.de/de-de/kochen-und-genieessen/kaese-und-wein/munster-g%C3%A9rom%C3%A9>
- [4] ALSAFLY. *Château du Haut Koenigsbourg* [online]. 2017 [cit. 2017-01-06].
Dostupné z: <http://www.alsafly.fr/Fonsecran.htm>
- [5] ALTMAN, Jack. *Francie*. Vyd. 2. přeložila Romana Christlová. Bučovice: RO-TO-M, 2007. 255 s. Berlitz. ISBN 80-85840-38-3.
- [6] ALTUMARE. *Alsasko – Lotrinsko* [online]. 2016 [cit. 2016-10-15].
Dostupné z: http://www.altumare.cz/ricni_plavby-113-alsasko-lotrinsko-cz.htm
- [7] ARUP. *Centre Pompidou Metz* [online]. 2017 [cit. 2017-03-15]. Dostupné z: http://www.arup.com/global_locations/germany/featured/pushing_the_boundaries_of_timber/timber_gallery4
- [8] BAILEY, Rosemary. *Francie*. Vyd. 4. Praha: Ikar, 2006, 672 s. Společník cestovatele. ISBN 80-249-0633-3.
- [9] BERÁNEK, Michal. *Vogézy* [online] Hory doly. 2016 [cit. 2016-10-17].
Dostupné z: <http://www.horydoly.cz/foto/vogezy/ipmap00005.htm>
- [10] BERNARDIN, François. *Cathédrale St-Étienne de Toul* [online] Wikipedia.org. 2017 [cit. 2017-03-06].
Dostupné z: https://fr.wikipedia.org/wiki/Toul#/media/File:Cath%C3%A9drale_de_Toul-Fa%C3%A7ade.JPG
- [11] BOLDAIR. *Vogézy* [online]. 07. 01. 2015 [cit. 2016-10-15] Wikipedia. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Vog%C3%A9zy#/media/File:Carte_topographique_des_Vosges.svg
- [12] BOURGEOIS, René, EURIN, Simone. *La France des régions*. Grenoble: Presses universitaires de Grenoble, 2001, 141 p. ISBN 978-2-7061-1561-5.
- [13] CARTESFRANCE. *Carte des 13 nouvelles régions françaises* [online]. 20. 11. 2014 [cit. 2017-01-15]. Dostupné z: <http://www.cartesfrance.fr/geographie/cartes-administratives/carte-13-nouvelles-regions.html>
- [14] CENTRE POMPIDOU-METZ. *A unique architecture* [online]. 2017 [cit. 2017-03-15].
Dostupné z: <http://www.centrepompidou-metz.fr/en/unique-architecture>

- [15] CESTOVÁNÍ. *Přítoky Rýna* [online]. 2017 [cit. 2017-01-15].
Dostupné z: <http://tour.kllvx.com/cs/destinations/europe/1010022877.html>
- [16] CESTOVNÍ KANCELÁŘ GEOPS. *Vogézy – sezóna 2016, 2017* [online]. 2016 [cit. 2016-10-15]. Dostupné z: <http://www.geops.cz/zajezdy/detail-lokality/vogezy/>
- [17] COLMBRA, Mauro. *Eguisheim, Alsace, France* [online] Flickr. 08. 07. 2009 [cit. 2017-01-05]. Dostupné z: https://www.flickr.com/photos/mauro_coimbra/3875738575
- [18] COMFORT HOTEL. *La Petite Venise* [online]. 2017 [cit. 2017-01-05].
Dostupné z: <http://www.comfort-colmar.com/fr/pages/21-la-petite-venise>
- [19] CORBOZ, Michel. *Église Saint-léger, Guebwiller* [online]. 2017 [cit. 2017-01-05] Pbas.
Dostupné z: <http://www.pbase.com/zobroc/image/52815829>
- [20] DESJARDINS, Vincent. *Alsace, Bas-Rhin: Strasbourg, cathédrale Notre-Dame, horloge astronomique et pilier des anges* [online] Everystockphoto. 2016 [cit. 2016-12-21].
Dostupné z: <http://www.everystockphoto.com/photo.php?imageId=5948333>
- [21] DIEUDONNÉ, Patrick. *Abbaye Saint Pierre aux Nonnains, Metz – 17212* [online] Patrick Dieudonné Photographe. 2008 [cit. 2017-03-15].
Dostupné z: <http://www.patrickdieudonne.com/4images/img8387.htm>
- [22] DOMINÉ, André. *Culinaria Francie*. Vyd. 2. Praha: Slovart, 2012, 468 s. Kulinární průvodce. ISBN 978-80-7391-651-0.
- [23] DREAL GRAND EST. *Le développement du tourisme "vert"* [online]. 24. 06. 2016 [cit. 2017-04-10]. Dostupné z: <http://www.grand-est.developpement-durable.gouv.fr/le-developpement-du-tourisme-vert-a12573.html>
- [24] DUNLOP, Catherine. *Mapping a New Kind of European Boundary: The Language Border between Modern France and Germany* [online] GéoProdig. 2013 [cit. 2017-02-10].
Dostupné z: <http://geoprodig.cnrs.fr/items/show/42963>
- [25] DVOŘÁK, Milan. *Čápi, symbol Alsaska* [online] Poutník.cz. 11. 05. 2013 [cit. 2016-11-14]. Dostupné z: <http://www.poutnik.cz/evropa/capi-symbol-alsaska>
- [26] EE.FRANCE. *Colmar* [online]. 2016 [cit. 2016-12-28].
Dostupné z: <http://ee.france.fr/cs/discover/colmar-alsasko>
- [27] EE.FRANCE. *Vogézy: rodinné výlety mezi jezery a lesy* [online]. 2016 [cit. 2016-10-15].
Dostupné z: <http://ee.france.fr/cs/discover/vogezy-rodinne-vylety-mezi-jezery-lesy-0>
- [28] EGERT-ROMANOWSKA, Joanna, OMILANOWSKA, Malgorzata. *Německo*. Vyd. 1. Praha: Ikar, 2002, 576 s. Společník cestovatele. ISBN 80-7202-977-0.
- [29] ENCYCLOPAEDIA BRITANNICA. *Alsace-Lorraine*. [online]. 12. 10. 2015 [cit. 2016-11-16]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Alsace-Lorraine>

- [30] EUROSTAT. *Foreign language skills statistics* [online]. 30. 11. 2015 [cit. 2016-10-18]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Foreign_language_skills_statistics
- [31] EVROPSKÁ UNIE. *Členské státy Evropské unie* [online]. 2017 [cit. 2017-01-18]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries_cs
- [32] EXPEDIA. *Place Stanislas*. [online]. 2017 [cit. 2017-03-18]. Dostupné z: <https://www.expedia.ca/Place-Stanislas-Nancy.d6108854.Vacation-Attraction>
- [33] FERRO, Marc. *Dějiny Francie*. Vyd. 1. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2006, 692 s. Dějiny států. ISBN 80-7106-888-8.
- [34] FILÁČEK, Dalibor, FILÁČEK, Ivo. *Válečné hřbitovy: Americké válečné hřbitovy* [online] Background. 20. 02. 2011 [cit. 2016-12-03]. Dostupné z: <http://background.webnode.cz/zajimave-materialy/valecne-hrbitovy/americke-hrbitovy/#francie>
- [35] FÓRUM VÁLKA. *Region Alsasko* [online]. 2016 [cit. 2016-10-17]. Dostupné z: <http://forum.valka.cz/topic/view/113436/Region-Alsasko>
- [36] FOOD&WINE. *Choucroute Garnie* [online]. 2016 [cit. 2016-11-15]. Dostupné z: <http://www.foodandwine.com/recipes/choucroute-garnie>
- [37] FOTOLIE. *Soak up the festive atmosphere in Strasbourg* [online] Complete France. 10. 11. 2015 [cit. 2016-12-21]. Dostupné z: http://www.completefrance.com/travel/holiday-ideas/soak_up_the_festive_atmosphere_in_strasbourg_1_4304598
- [38] FRANCE.JEDITOO. *Cathédrale de Strasbourg* [online]. 2016 [cit. 2016-12-21]. Dostupné z: <http://france.jeditoo.com/Alsace/strasbourg-photos-cathedrale.htm>
- [39] FRANCIE.SVĚTADÍLY. *Lotrinsko (Lorraine) – informace o regionu* [online]. 2016 [cit. 2016-11-20]. Dostupné z: <http://francie.svetadily.cz/lotrinsko-lorraine/lokality>
- [40] FRANCIENAKOLE. *Dějiny a kultura Alsaska* [online]. 2016 [cit. 2016-11-20]. Dostupné z: <http://francienakole.cz/francie/alsasko/dejiny-a-kultura>
- [41] FRANCIENAKOLE. *Gastronomie v Alsasku* [online]. 2016 [cit. 2016-11-15]. Dostupné z: <http://francienakole.cz/francie/alsasko/gastronomie>
- [42] FRANCIENAKOLE. *Geografie Alsaska* [online]. 2016 [cit. 2016-10-15]. Dostupné z: <http://francienakole.cz/francie/alsasko/geografie>
- [43] FRANCIENAKOLE. *Vogézy* [online]. 2016 [cit. 2016-10-15]. Dostupné z: <http://francienakole.cz/francie/alsasko/vogezy>
- [44] FRÁNINA. *Dějiny Francie (6. -15. století): Středověk* [online]. 2014 [cit. 2016-11-20]. Dostupné z: <http://www.franina.eu/cs/realie/dejiny/stredovek.php>

- [45] GÎTES FRANCE PYRÉNÉES. *Les Gîtes et Chambres d'hôtes en France location de gîtes et chambres d'hôtes en Alsace* [online]. 2016 [cit. 2016-11-04].
Dostupné z: <http://www.gites-france-pyrenees.fr/sommaire/gitesalsace.htm>
- [46] GRANDEST. *Alsace Champagne-Ardenne Lorraine* [online]. 2016 [cit. 2016-11-20].
Dostupné z: <http://www.grandest.fr/territoire/>
- [47] GRANDEST. *Connaissance du terroire: Population* [online]. 2016 [cit. 2016-10-21].
Dostupné z: <http://www.grandest.fr/wp-content/uploads/2016/01/population.pdf>
- [48] GREEN KEY. *Green Key Sites* [online]. 2017 [cit. 2017-04-18].
Dostupné z: <http://www.greenkey.global/green-key-sites/>
- [49] HAUTEALSACE. *l'Ecomusée positive* [online]. 12. 02. 2015 [cit. 2017-01-01].
Dostupné z: <http://www.hautealsace.fr/lecomusee-positive/>
- [50] HEMIS. *France Meurthe et Moselle Toul city center Cathedral Saint Etienne Vauban fortification and Moselle (aerial view)* [online] Alamy. 2017 [cit. 2017-03-06].
Dostupné z: <http://www.alamy.com/stock-photo-france-meurthe-et-moselle-toul-city-center-cathedral-saint-etienne-70446913.html>
- [51] HOSPODÁŘSKÁ A KULTURNÍ STUDIA (HKS). *Němci ve Francii (Lotrinsko)* [online]. 06. 06. 2016 [cit. 2016-10-15].
Dostupné z: http://www.hks.re/wiki/doku.php?id=2015:nemci_ve_francii_lotrinsko
- [52] IMAGE'EST. *Part Naturel Régional des Vosges du Nord* [online]. 2017 [cit. 2017-03-06].
Dostupné z: http://filmerenlorraine.com/portfolio_page/parc-naturel-regionale-des-vosges-du-nord/
- [53] INSEE. *Bas-Rhin: Population par sexe et âge regroupé* [online]. 2016 [cit. 2016-10-21].
Dostupné z:
http://www.insee.fr/fr/themes/tableau_local.asp?ref_id=POP1A&millesime=2012&typgeo=D EP&typesearch=territoire&codeo=Bas-Rhin+%2867%29&territoire=OK
- [54] INSEE. *Haut-Rhin: Population par sexe et âge regroupé* [online]. 2016 [cit. 2016-10-21].
Dostupné z:
http://www.insee.fr/fr/themes/tableau_local.asp?ref_id=POP1A&millesime=2012&typgeo=D EP&typesearch=territoire&codeo=Haut-Rhin+%2868%29&territoire=OK#infos-connexes
- [55] INSEE. *Les immigrés par sexe, âge et pays de naissance: Département de la Meuse* [online]. 2016 [cit. 2016-10-31]. Dostupné z:
http://www.insee.fr/fr/themes/tableau_local.asp?ref_id=IMG1B&millesime=2013&niveau=1 &typgeo=DEP&codeo=55

- [56] INSEE. *Les immigrés par sexe, âge et pays de naissance: Département de Meurthe-et-Moselle* [online]. 2016 [cit. 2016-10-31]. Dostupné z:
http://www.insee.fr/fr/themes/tableau_local.asp?ref_id=IMG1B&millesime=2013&niveau=1&typegeo=DEP&codegeo=54
- [57] INSEE. *Les immigrés par sexe, âge et pays de naissance: Département de la Moselle* [online]. 2016 [cit. 2016-10-31]. Dostupné z:
http://www.insee.fr/fr/themes/tableau_local.asp?ref_id=IMG1B&millesime=2013&niveau=1&typegeo=DEP&codegeo=57
- [58] INSEE. *Les immigrés par sexe, âge et pays de naissance: Département des Vosges* [online]. 2016 [cit. 2016-10-31]. Dostupné z:
http://www.insee.fr/fr/themes/tableau_local.asp?ref_id=IMG1B&millesime=2013&niveau=1&typegeo=DEP&codegeo=88
- [59] INSEE. *Les immigrés par sexe, âge et pays de naissance: Département du Bas-Rhin* [online]. 2016 [cit. 2016-10-31]. Dostupné z:
http://www.insee.fr/fr/themes/tableau_local.asp?ref_id=IMG1B&millesime=2013&niveau=1&typegeo=DEP&codegeo=67
- [60] INSEE. *Les immigrés par sexe, âge et pays de naissance: Département du Haut-Rhin* [online]. 2016 [cit. 2016-10-31]. Dostupné z:
http://www.insee.fr/fr/themes/tableau_local.asp?ref_id=IMG1B&millesime=2013&niveau=1&typegeo=DEP&codegeo=68
- [61] INSEE. *Meurthe-et-Moselle: Population par sexe et âge regroupé* [online]. 2016 [cit. 2016-10-21]. Dostupné z:
http://www.insee.fr/fr/themes/tableau_local.asp?ref_id=POP1A&millesime=2012&typegeo=DEP&typesearch=territoire&codegeo=Meurthe-et-Moselle+%2854%29&territoire=OK
- [62] INSEE. *Meuse: Population par sexe et âge regroupé* [online]. 2016 [cit. 2016-10-21]. Dostupné z:
http://www.insee.fr/fr/themes/tableau_local.asp?ref_id=POP1A&millesime=2012&typegeo=DEP&typesearch=territoire&codegeo=Meuse+%2855%29&territoire=OK
- [63] INSEE. *Moselle: Population par sexe et âge regroupé* [online]. 2016 [cit. 2016-10-21]. Dostupné z:
http://www.insee.fr/fr/themes/tableau_local.asp?ref_id=POP1A&millesime=2012&typegeo=DEP&typesearch=territoire&codegeo=Moselle+%2857%29&territoire=OK
- [64] INSEE. *Population immigrée selon le sexe et l'âge en 2013: comparaisons régionales et départementales* [online]. 2016 [cit. 2016-10-20]. Dostupné z:
http://www.insee.fr/fr/themes/tableau.asp?reg_id=99&ref_id=TCRD_013#tab_1=1

- [65] INSEE. *Vosges: Population par sexe et âge regroupé* [online]. 2016 [cit. 2016-10-21].
Dostupné z:
http://www.insee.fr/fr/themes/tableau_local.asp?ref_id=POP1A&millesime=2012&typgeo=D EP&typesearch=territoire&codegeo=Vosges+%2888%29&territoire=OK
- [66] JPTREARD. *Fortress Visit Report – Metz – Porte Des Allemands* [online]
VaubanToMagenot. 13. 07. 2014 [cit. 2017-03-17]. Dostupné z:
<http://vaubantomagenot.blogspot.cz/2014/07/fortress-visit-report-metz-porte-des.html>
- [67] JULIE. *La Place Stanislas sera-t-elle élue monument préféré des Français?* [online] Nancy
Tourisme & Évènements:L'info touristme autrement. 09. 09. 2014 [cit. 2017-03-06].
Dostupné z: <http://www.nancy-tourisme.info/2014/09/09/la-place-stanislas-sera-t-elle-elue-monument-prefere-des-francais/>
- [68] KESSLER, Pierre. *Transports et mobilités* [online] Canopé. 2017 [cit. 2017-03-05].
Dostupné z: http://www.crdp-strasbourg.fr/data/albums/geo_transports/index.php?img=4&parent=29
- [69] KOKAISL, Petr et al. „*Německá “kultura ve Francii – Alsasko a Alsasané* [online]
Kulturní studia. 01. 11. 2013 [cit. 2016-10-21]. Dostupné z: http://kulturnistudia.cz/wp-content/uploads/2014/01/nemecka_kultura_ve_francii.pdf
- [70] KONZKM. *Grünwald: Isenheim* [online]. 2017 [cit. 2017-01-05]. Dostupné z:
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/5/5f/Grunewald_Isenheim1.jpg/1280px-Grunewald_Isenheim1.jpg
- [71] KOPŠO, Emil et al. *Zemepis cestovneho ruchu*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1987, 456 s. ISBN 067-478-87
- [72] KRASLOVÁ, Radvana. Alsaskou Cestou vína. *Země Světa*, 2004, č. 02 (únor), s. 16-20.
- [73] KRASLOVÁ, Radvana. Křišťál a porcelán pro krále. *Země Světa*, 2004, č. 02 (únor), s. 54.
- [74] KRASLOVÁ, Radvana. Lotrinské špendlíky. *Země Světa*, 2004, č. 02 (únor), s. 55.
- [75] KRASLOVÁ, Radvana. Lotrinští rivalové – Metz a Nancy. *Země Světa*, 2004, č. 02 (únor), s. 50-53.
- [76] KRASLOVÁ, Radvana. Severovýchod Francie. *Země Světa*, 2004, č. 02 (únor), s. 2-9.
- [77] KRASLOVÁ, Radvana. Stolečku, prostří se. *Země Světa*, 2004, č. 02 (únor), s. 21.
- [78] KRASLOVÁ, Radvana. Štrasburk – okno do Evropy. *Země Světa*, 2004, č. 02 (únor), s. 10-11.
- [79] KRASLOVÁ, Radvana. Vogézy a jejich hrady. *Země Světa*, 2004, č. 02 (únor), s. 12-15.
- [80] KRASLOVÁ, Radvana, SKALICKÝ, Jaroslav. Mozaika zajímavostí. *Země Světa*, 2004, č. 02 (únor), s. 62-63.
- [81] KUNZIG, Robert. Noví Evropané. *National Geographic Česko*, 2016, říjen, s. 35-65.

- [82] LA LIGNE MAGINOT. *La Ligne Maginot en Lorraine* [online]. 2017 [cit. 2017-03-15].
Dostupné z: <http://www.la-ligne-maginot.com/lorraine.php>
- [83] LA LUCIOLE STRASBOURGEOISE. *La Maison Kammerzell, une figure emblématique de la ville* [online] hoplastrasbourg.wordpress.com. 04. 05. 2010 [cit. 2016-12-21].
Dostupné z: <https://hoplastrasbourg.wordpress.com/>
- [84] L'ALSACE. *La centrale EDF du Lac Noir mise à bas* [online]. 07. 08. 2014 [cit. 2017-01-13]. Dostupné z: <http://www.lalsace.fr/actualite/2014/08/07/la-centrale-edf-du-lac-noir-mise-a-bas>
- [85] LECLERC, Jacques. *Le classement des langues régionales* [online] eluard93.free.fr. 2006 [cit. 2016-12-13]. Dostupné z: <http://eluard93.free.fr/languesregionales.html>
- [86] LES PÊCHEURS DE MADINE. *Le Lac* [online]. 2017 [cit. 2017-03-07].
Dostupné z: <http://www.lespecheursdemadine.fr/static2/le-lac>
- [87] LEPORELO. *Rýn* [online]. 2017 [cit. 2017-01-18].
Dostupné z: <https://leporelo.info/ryn-2>
- [88] MAGNI, Milan. *Zrající poloměkké sýry – MUNSTER/GÉROMÉ* [online] Světvína.cz. 28. 08. 2003 [cit. 2016-11-18]. Dostupné z: <http://www.svetvina.cz/clanek.php?id=271>
- [89] MARIOT, Peter. *Geografia cestovného ruchu*. Bratislava: Veda, 1983, 248 s.
- [90] MAUROIS, André. *Dějiny Francie*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1994, 495 s. ISBN 80-7106-098-4.
- [91] MCKERCHER, Bob. *Sustainable Tourism Development - Guiding Principles For Planning and Management*. Hong Kong: The Hong Kong Polytechnic University, November 2003, 10 p.
- [92] METZ2014. *Gare de Metz* [online]. 21. 10. 2011 [cit. 2017-03-16].
Dostupné z: <http://www.metz2014.com/reamenagement-de-la-place-de-la-gare-une-image-mensongere-1762/gare-de-metz-2>
- [93] METZ. *Metz est Wunderbar Saison 2* [online]. 09. 03. 2017 [cit. 2017-03-11]. Dostupné z: http://metz.fr/actus/2017/170309_metz_est_wunderbar_saison_2.php
- [94] MEUSE TOURISME. *Mirabelle plums from Lorraine* [online]. 2016 [cit. 2016-11-14].
Dostupné z: <http://www.toerisme-maas.com/en/food/specialities/mirabelle-plums-from-lorraine.html>
- [95] MOLSHEIM. *Ville de Molsheim* [online] Molsheim.fr. 2005 [cit. 2017-01-05].
Dostupné z: <http://www.molsheim.fr/decouvrir/depliant-metzig.pdf>
- [96] MOSELLE OPEN. *Histoire du tournoi* [online]. 2017 [cit. 2017-03-11].
Dostupné z: <http://www.moselle-open.com/archives/histoire-du-tournoi>
- [97] MSCHLINDWEIN. *Riquewihr: Main street* [online]. 27. 06. 2004 [cit. 2017-01-05]
Wikipedia. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Riquewihr#/media/File:Riquewihr_rue_principale.JPG

- [98] NANCY JAZZ PULSATIONS. *Présentation* [online]. 2017 [cit. 2017-03-05].
Dostupné z: <https://nancyjazzpulsations.com/le-festival/presentation/>
- [99] NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV. *Úplný text zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění*. [online]. 30. 03. 1987 [cit. 2017-04-05]. Dostupné z:
<https://www.npu.cz/portal/npu-a-pamatkova-pece/pamatky-a-pamatkova-pece/pravni-predpisy-a-mezinarodni-dokumenty/text-zakona-o-pamatkove-peci.pdf>
- [100] OBRUČA, Dominik. *Alsasko – německá Francie, francouzské Německo*. [online]
Cestovatel.cz: cestovatelé sobě. 11. 03. 2009 [cit. 2016-11-03].
Dostupné z: <http://www.cestovatel.cz/clanky/alsasko-nemecka-francie-francouzske-nemecko/>
- [101] OFFICE DE TOURISME DU SUNDGAU SUD ALSACE. *Séjour à vélo itinérant dans le Sundgau* [online]. 2017 [cit. 2017-03-06]. Dostupné z: <http://www.sundgau-sudalsace.fr/LEI/242013032.htm>
- [102] OPÉRA THÉÂTRE METZ MÉTROPOLE. *Histoire* [online]. 2017 [cit. 2017-03-16].
Dostupné z: <http://opera.metzmetropole.fr/fr/histoire.html>
- [103] ORBION.CZ. *Francie – Alsasko Lotrinsko – Průvodce* [online]. 09. 06. 2011
[cit. 2016-10-15]. Dostupné z: <http://francie.orbion.cz/alsasko-lotrinsko/pruvodce/>
- [104] ORBION.CZ. *Francie – Štrasburk – Průvodce* [online]. 09. 06. 2011 [cit. 2016-10-15].
Dostupné z: <http://francie.orbion.cz/strasburk/pruvodce/>
- [105] OWNERS DIRECT. *Alsace-Lorraine*. [online]. 26. 02. 2008 [cit. 2017-04-04]. Dostupné z:
<https://www.alternatehistory.com/wiki/lib/exe/detail.php?id=offtopic%3Aalsace-lorraine&media=offtopic.r1181.jpg.gif>
- [106] PARC-BALLONS-VOSGES. *Parc naturel régional des Ballons des Vosges* [online]. 2017
[cit. 2017-03-06]. Dostupné z: <http://www.parc-ballons-vosges.fr/comprendre/parc-naturel-regional-ballons-vosges/>
- [107] PARC-BALLONS-VOSGES. *Projet de territoire* [online]. 2017 [cit. 2017-03-06].
Dostupné z: <http://www.parc-ballons-vosges.fr/comprendre/parc-naturel-regional-ballons-vosges/projet-de-territoire/>
- [108] PAS. *Port autonome de Strasbourg* [online]. 2016 [cit. 2016-10-15].
Dostupné z: http://www.strasbourg.port.fr/rubrique.php3?id_rubrique=4
- [109] PÁSKOVÁ, Martina. *Udržitelnost cestovního ruchu*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014,
335 s. ISBN 978-80-7435-329-1.
- [110] PEŠKA, Zbyněk. *Čápi z Alsaska* [online] Panoramio. 26. 10. 2013 [cit. 2016-11-14].
Dostupné z: <http://www.panoramio.com/photo/98336967>
- [111] PETIT, Oliver. *Nancy (54) – Porte de la Craffe* [online] Patrimoine de Lorraine.
01. 07. 2013 [cit. 2017-03-07]. Dostupné z: <http://patrimoine-de-lorraine.blogspot.fr/2013/04/nancy-54-porte-de-la-craffe.html>

- [112] PHOTO-ALSACE. *Château de l'Engelbourg (L'oeil de la Sorcière)* [online]. 2011 [cit. 2017-01-05]. Dostupné z: <http://www.photo-alsace.com/photo-ref-n58861.html>
- [113] PHOTOS ALSACE LORRAINE. *Photos des cépages et vins d'Alsace* [online]. 2016 [cit. 2016-11-15]. Dostupné z: <http://www.photos-alsace-lorraine.com/album/1655/Photos+des+C%E9pages+et+Vins+d'Alsace>
- [114] PILLSBURY. *Bacon and Cheese Quiche* [online]. 2016 [cit. 2016-11-15]. Dostupné z: <https://www.pillsbury.com/recipes/bacon-and-cheese-quiche/19288cf4-0cdc-46cc-bc86-4c9bfa799695>
- [115] PNR-LORRAINE. *L'actuelle Charte du Parc 2003-2015* [online]. 2017 [cit. 2017-03-06]. Dostupné z: http://charte.pnr-lorraine.com/?page_id=97
- [116] PRVNIA. *Franská říše rozštěpena na dvě části* [online]. 2016 [cit. 2016-11-20]. Dostupné z: http://www.prvnia.xf.cz/nitra/rozpad_rise.php
- [117] PTÁČEK, Jan. *Školní atlas světa*. Vyd. 2. Praha: Kartografie Praha, 2010, 175 s. ISBN 978-80-7011-925-9.
- [118] RADAČIČOVÁ, Simone. *Francie hlásí odliv turistů kvůli terorismu. Útoky budou mít na nejnavštěvovanější zemi dlouhodobý vliv* [online] Hospodářské noviny. 18. 07. 2016 [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: <http://zahranicni.ihned.cz/evropa-slovensko/c1-65370240-francie-hlasi-odliv-turistu-kvuli-terorismu-utoky-budou-mit-na-nejnavstevovanejsi-zemi-dlouhodoby-vliv>
- [119] RÉGION ALSACE. *Les parcs naturels régionaux* [online]. 2017 [cit. 2017-03-06]. Dostupné z: <http://www.region.alsace/article/les-parcs-naturels-regionaux>
- [120] ROMANODI. *Metz cathedrale saint etienne vue en bas rue d estree sous lumiere hiver* [online] Wikimedia Commons. 31. 01. 2006 [cit. 2017-03-16]. Dostupné z: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Metz_cathedrale_saint_etienne_vue_en_bas_rue_d_estree_sous_lumiere_hiver.jpg
- [121] RPL. *Metz 26ème Montgolfiades au plan d'eau du 31 août au 4 septembre* [online]. 03. 09. 2016 [cit. 2017-03-06]. Dostupné z: <http://rplinfo.overblog.com/tag/26eme%20montgolfiades/>
- [122] RUBÍN, Josef et al.. *Francie: průvodce do zahraničí*. Praha: Olympia, 1998, 230 s. ISBN 80-7033-474-6.
- [123] SAINTE-CROIX. *Bienvenue au Parc* [online]. 2017 [cit. 2017-03-11]. Dostupné z: <http://parcsaintecroix.com/fr/bienvenue-au-parc/>
- [124] SCHMIDT, Pierre. *La Route des Vins d'Alsace* [online]. 2017 [cit. 2017-01-05]. Dostupné z: <http://www.pierre-schmidt.fr/?LA-ROUTE-DES-VINS-D-ALSACE>

- [125] SELESTAT. *La bibilothèque humaniste en images* [online]. 2017 [cit. 2017-03-05].
Dostupné z: <http://www.selestat.fr/les-atouts-de-selestat/la-bibliotheque-humaniste/la-bibliotheque-humaniste-en-images.html>
- [126] SKALICKÝ, Jaroslav. Prázdniny na vodě. *Země Světa*, 2004, č. 02 (únor), s. 29-31.
- [127] STRÁNSKÝ, Karel. *Geografie cestovního ruchu*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1976. 238 s. ISBN 2-0773.848.
- [128] STROUJKO, Boris. *La Petite France, Strasbourg* [online] TheJigsawPuzzles.com. 2016 [cit. 2016-12-21]. Dostupné z: <http://thejigsawpuzzles.com/Puzzle-of-the-Day/La-Petite-France-Strasbourg-jigsaw-puzzle>
- [129] STUDIO A. LINDER. *Neuf-Brisach* [online] Tourisme-alsace. 2017 [cit. 2017-01-07].
Dostupné z: <http://www.tourisme-alsace.com/fr/246001403-Neuf-Brisach.html>
- [130] SVOBODOVÁ, Hana et al.. *Cestovní ruch*. [online] Vybrané kapitoly ze socioekonomické geografie České republiky. 2017 [cit. 2017-01-15]. Dostupné z:
<https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pedf/js13/geograf/web/pages/08-cestovni-ruch.html>
- [131] ŠTYRSKÝ, Jiří. *Geografie cestovního ruchu*. Vyd. 1. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015, 160 s. ISBN 978-80-7435-539-4.
- [132] ŠTYRSKÝ, Jiří, ŠÍPEK, Jiří. *Geografie udržitelného turismu světa v ekonomických, environmentálních a multikulturních souvislostech*. Vyd. 6. Hradec Králové: Gaudeamus, 2011, 234 s. ISBN 978-80-7435-127-3.
- [133] ŠUPÍKOVÁ, Barbora. *Adventní Štrasburk: Nejkrásnější vánoční trhy ve Francii* [online] Radynacestu.cz. 21. 12. 2016 [cit. 2016-12-21].
Dostupné z: <http://www.radynacestu.cz/magazin/adventni-strasburk/>
- [134] THINKSTOCK. *Francouzská snídaně* [online] ProŽeny. 23. 03. 2011 [cit. 2016-11-15].
Dostupné z: <http://www.prozeny.cz/recepty/recepty-a-vareni/predkrmy-a-prilohy/21564-skvela-snidane-trikrat-jinak>
- [135] TO MI CHUTNÁ. *Jak si vychutnat Alsasko a Lotrinsko* [online]. 2016 [cit. 2016-10-15].
Dostupné z: <http://tomichutna.cz/jak-si-vychutnat-alsasko-a-lotrinsko>
- [136] TOURISME-ALSACE. *Les Bières d'Alsace* [online]. 2016 [cit. 2016-11-15].
Dostupné z: <http://www.tourisme-alsace.com/fr/bieres-alsace/>
- [137] TOURISME-ALSACE. *Sundgau – Southern Alsace* [online]. 2016 [cit. 2016-10-19].
Dostupné z: <http://www.tourisme-alsace.com/en/sundgau-south-alsace/>
- [138] TOURISME-ALSACE. *The Regional Nature Park of the Northern Vosges* [online]. 2017 [cit. 2017-03-06]. Dostupné z: <http://www.tourisme-alsace.com/en/217002739-The-Regional-Nature-Park-of-the-Northern-Vosges.html>
- [139] TOURISME-OBERNAI. *Le Mémorial National* [online]. 2017 [cit. 2017-01-07]. Dostupné z: <http://www.tourisme-obernai.fr/Fr/Voir-faire/Obernai/Monuments-edifices.html>

- [140] TOURISME-BERNAI. *Le Mont Sainte Odile* [online]. 2017 [cit. 2017-01-07]. Dostupné z: <http://www.tourisme-obernai.fr/Fr/Voir-faire/Autour-Obernai/Mont-Sainte-Odile.html>
- [141] TOUT-METZ. *Gare centrale de Metz* [online]. 2017 [cit. 2017-03-15].
Dostupné z: <http://tout-metz.com/monuments/gare-centrale-metz>
- [142] TOUT-METZ. *La gare de Metz élue plus belle gare de France* [online]. 20. 02. 2017 [cit. 2017-03-15]. Dostupné z: <http://tout-metz.com/plus-belle-gare-de-france-metz-2017-4848.php>
- [143] TOUT-METZ. *Mirabelle et Fêtes de la mirabelle* [online]. 2016 [cit. 2016-11-14].
Dostupné z: <http://tout-metz.com/t/mirabelle>
- [144] TRIPSTANCE. *What to do in Strasbourg* [online]. 2016 [cit. 2016-12-21].
Dostupné z: <http://www.tripstance.com/things-to-do/strasbourg-fr/>
- [145] TROUSIL, Michal, JAŠÍKOVÁ, Veronika. *Úvod do tvorby odborných prací*. Vyd. 2. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015, 240 s. ISBN 978-80-7435-542-4
- [146] UNEP and UNWTO. *Making Tourism More Sustainable - A Guide for Policy Makers* [online] UNEP. 2005 [cit. 2017-04-05]. Dostupné z: <http://www.unep.fr/shared/publications/pdf/DTIx0592xPA-TourismPolicyEN.pdf>
- [147] US.FRANCE. *Alsatian cuisine* [online]. 2016 [cit. 2016-11-15].
Dostupné z: <http://us.france.fr/en/information/alsatian-cuisine-7>
- [148] VÁVRA, Radek. *Přehledné dějiny Lotrinska* [online]. 2016 [cit. 2016-11-20].
Dostupné z: http://pvh.ff.cuni.cz/exkurze07/referaty/vavra_prehledne_dejiny.pdf
- [149] VIGNOBLE KLUR. *Vacances écologiques* [online]. 2017 [cit. 2017-04-18].
Dostupné z: <http://www.klur.net/16-vacances-ecologiques-alsace-vignoble-klur>
- [150] VITTEL. *Dějiny značky* [online]. 2017 [cit. 2017-01-20].
Dostupné z: http://www.vittel.cz/cs/site/vittel/vi_vittel/vui_dejiny_znacky.htm
- [151] VYTOUPIL, Jiří, ŠAUER, Martin et al.. *Geografie Cestovního ruchu České republiky*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2011, 318 s. ISBN 978-80-7380-340-7
- [152] VYSTOUPIL, Jiří, ŠAUER, Martin, TROUSIL, Michal. *Geografie cestovního ruchu ČR*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015, 154 s. ISBN 978-80-7435-538-7.
- [153] WERNAIN, Samuel. *Colmar, Maison Pfister* [online] Linternaute. 28. 09. 2013 [cit. 2017-01-05]. Dostupné z: <http://photos.linternaute.com/p-colmar-maison-pfister-1661710>
- [154] WIKIWAND. *Musée des beaux-arts de Strasbourg* [online]. 11. 07. 2004 [cit. 2016-12-21]. Dostupné z: http://www.wikiwand.com/fr/Mus%C3%A9_des_beaux-arts_de_Strasbourg
- [155] WINE AND VINE SEARCH. *Lorraine* [online]. 12. 03. 2016 [cit. 2016-10-17].
Dostupné z: <http://www.wineandvinesearch.com/france/lorraine.php>

- [156] ZELENKA, Josef et al. *Udržitelný cestovní ruch: Management cestovního ruchu v chráněných zemích*. Vyd. 1. Hradec Králové: Gaudeamus, 2013, 327 s. ISBN 978-80-7435-244-7.
- [157] ZELENKA, J., PÁSKOVÁ, M. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002, 432 s. ISBN 80-239-0152-4.
- [158] ZELENKA, Josef, PÁSKOVÁ, Martina. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde, 2012, 768 s. ISBN 978-80-7201-880-2.
- [159] ZEMĚ SVĚTA. *Severovýchodní Francie* [online]. 2016 [cit. 2016-10-17]. Dostupné z: <http://www.zemesveta.cz/archiv/rocnik-2004/severovýchodni-francie-2-2004/850-3/severovychod-francie>
- [160] ZUFI. *Bitva u Verdunu* [online] Rodina.cz. 18. 12. 2013 [cit. 2016-11-20]. Dostupné z: <http://www.rodina.cz/nazor17424112.htm>
- [161] ZVARDON, F. *Les jardins d'Alsace vus du ciel* [online] Canopé. 2017 [cit. 2017-03-05]. Dostupné z: http://www.crdp-strasbourg.fr/data/albums/vues_aeriennes/index.php?img=14&parent=1

8 Přílohy

Seznam příloh

- Příloha 1: Seznam obrázků
Příloha 2: Seznam tabulek
Příloha 3: Vybrané obrázky s popisem
Příloha 4: Individuální řízený strukturovaný rozhovor – okruh otázek (česky, anglicky, francouzsky)
Příloha 5: Zadání bakalářské práce

Příloha 1: Seznam obrázků

Obr. 1 Mapa Francie se zvýrazněnou oblastí Alsaska-Lotrinska	1
Obr. 2 Mapa Vogéz	20
Obr. 3 Zalesněné pohoří Vogézy a Martinswald	20
Obr. 4 Ledovcové jezero Lac Blanc ve Vogézách	22
Obr. 5 Povrch a Alsaska	22
Obr. 6 Mapa Lotrinska	23
Obr. 7 Znázornění hustoty populace v jednotlivých územích regionu Grand Est z roku 2012	25
Obr. 8 Množství migrantů v jednotlivých regionech Francie znázorněno na mapě	25
Obr. 9 Regionální jazyky Francie	30
Obr. 10 Rozdělení říše verdunskou smlouvou	32
Obr. 11 Evropa kolem roku 1000	32
Obr. 12 Parc Naturel Régional de Lorraine na mapě	40
Obr. 13 Lac de Madine	41
Obr. 14 Alsaské regionální přírodní parky	41
Obr. 15 Pohled na park Ballons des Vosges	41
Obr. 16 Parc Naturel Régional des Vosges du Nord na mapě	42
Obr. 17 Zalesněná krajina Vosges du Nord	42
Obr. 18 Sundgau - "Údolí tisíce jezer"	43
Obr. 19 Petite France s tradičními domy	45
Obr. 20 Notre-Dame de Strasbourg	46
Obr. 21 Cathédrale de Strasbourg	46
Obr. 22 Orloj a Andělský pilíř ve štrasburské katedrále Notre-Dame	46
Obr. 23 Původní sídlo princů a kardinálů – Rohanský zámek	47
Obr. 24 Maison Kammerzell	47
Obr. 25 Vánoční trhy Christkinde Ismārik	47
Obr. 26 Alsaská (většinou bílá) vína	48
Obr. 27 Mapa Route des Vins d'Alsace	49
Obr. 28 Metz	49
Obr. 29 Pohled na Riquewihr skrz hlavní bránu	49
Obr. 30 Městečko Eguisheim s pestrobarevnými domy	50
Obr. 31 „Ježibabí oko“ a vinice Rangen	50
Obr. 32 Pfisterův dům s balkony a arkýřem	51

Obr. 33 Colmarské Malé Benátky zdobí hrázděné domy a květiny	52
Obr. 34 Isenheimský oltář od Matthase Grünewalda je umístěn v colmarském	52
Obr. 35 Skanzen Ecomusée d'Alsace	53
Obr. 36 Neoklacidní Église St-Léger	53
Obr. 37 Citadela Neuf-Brisach	54
Obr. 38 Château du Haut-Koenigsbourg	54
Obr. 39 Le Mont Sainte-Odile	55
Obr. 40 Bibliothèque Humaniste v Sélestat	56
Obr. 41 Piskovcový Château des Rohan v Saverne	56
Obr. 42 Obří džbán s motivy tradiční betschdorfské keramiky	57
Obr. 43 Středověká Porte des Allemands	58
Obr. 44 Gotická Cathédrale St-Étienne v Metách	58
Obr. 45 Le Temple Neuf na ostrově Petit Saulcy	59
Obr. 46 Opéra-Théâtre de Metz Métropole na Place de la Comédie	59
Obr. 47 Église St-Pierre-aux-Nonnains na římských základech	59
Obr. 48 Historické vlakové nádraží v Metz	60
Obr. 49 Centre Pompidou-Metz ve tvaru klobouku	60
Obr. 50 Place Stanislas v Nancy s klasicistními domy a sochou Stanislava I.	61
Obr. 51 Pozlacené mříže a ornamentální brány od Jeana Lamoura	61
Obr. 52 Vítězný oblouk mezi Place Stanislas a Place de la Carrière	61
Obr. 53 Středověká Porte de la Craffè	62
Obr. 54 Fort et Ossuaire de Douaumont s hroby neznámých vojáků	63
Obr. 55 Pevnost Toul a obranné vodní cesty	64
Obr. 56 Cathédrale St-Étienne	64
Obr. 57 Maginotova linie znázorněná na mapě	65
Obr. 58 Typický hrázděný alsaský dům	67
Obr. 59 Čáp bílý představuje symbol Alsaska	67
Obr. 60 Komercializace symbolu Alsaska	67
Obr. 61 Mirabelky se používají mimo jiné i k výrobě marmelád	68
Obr. 62 Obvyklá francouzská snídaně je vždy sladká	69
Obr. 63 Tradiční lotrinský koláč	70
Obr. 64 Alsaské preclíky Pretzel	70
Obr. 65 Alsaský Choucroute	71
Obr. 66 Munster Géromé je lokální poloměkky sýr	72
Obr. 67 Alsaské světlé pivo	72
Obr. 68 Volba Reine de la Mirabelle 2016	74
Obr. 69 Během Metz est Wunderbar jsou v ulicích vyvěšeny francouzské i německé vlajky	74
Obr. 70 Montgolfiade na Plan d'eau v Metách	75
Obr. 71 Znázornění turistického trojúhelníku Metz-Nancy-Štrasburk na mapě	89

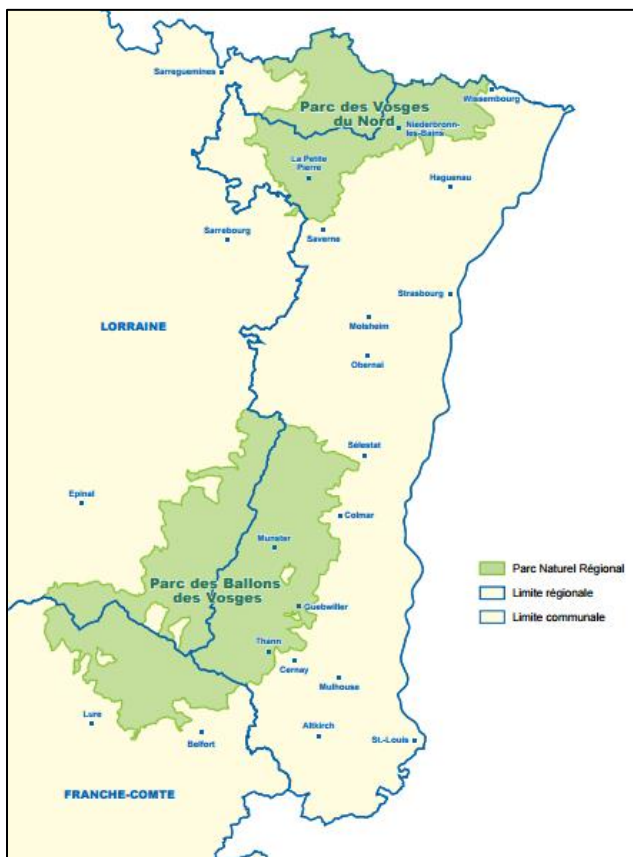
Příloha 2: Seznam tabulek

Tabulka 1 Vysvětlivky pojmů	2
Tabulka 2 Počet obyvatel podle regionů v roce 2013	24
Tabulka 3 Přistěhovalci v regionu podle občanství v roce 2013	26

Příloha 3: Vybrané obrázky s popisem

Regionální přírodní parky *Ballons des Vosges* a *Vosges du Nord* (Alsasko)

V Alsasku se nacházejí celkem dva regionální přírodní parky – Regionální přírodní park Ballons des Vosges a Regionální přírodní park Severní Vogézy (Vosges du Nord). Oba parky jsou vhodné pro všechny druhy turistiky. Nacházejí se zde rozsáhlé lesy a jezera (např. Lac Noir, Lac de Gérardmer). Pro Ballons des Vosges jsou typické tzv. balony, zaoblené žulové hřbety, podle kterých se také jmenuje nejvyšší hora Vogéz – Grand Ballon. Severní Vogézy, které jsou pod ochranou UNESCO, se navíc staly domovem několika chráněných živočichů (např. rysi, jeleni, srnci.)

Alsaské regionální přírodní parky
Zdroj: Région Alsace (2017)

Katedrála ve Štrasburku – *Notre-Dame de Strasbourg* (Štrasburk, Alsasko)

Štrasburská katedrála Panny Marie představuje úchvatné mistrovské dílo. Byla postavena v gotickém slohu na románských základech. Katedrála upoutá na první pohled svou asymetričností, kdy byla dokončena jen jedna z věží, která se navíc nenachází uprostřed. Nad středním vchodem jsou vyobrazeny výjevy jak ze Starého, tak i Nového zákona. Na katedrále je možné najít sedícího krále Šalamouna, nad ním Pannu Marii s dítětem, sochy králů a apoštolů. Uvnitř je mimo jiné k vidění orloj, Andělský pilíř a tajemná kamenná postava muže na zábradlí.

Cathédrale de Strasbourg
Zdroj: Tripstance (2016)

Malé Benátky – *Petite Venise* (Colmar, Alsasko)

Colmarská čtvrť *Petite Venise*

Zdroj: Comfort hotel (2017)

Malé Benátky (*Petite Venise*) jsou bezesporu nejkrásnější čtvrtí Colmaru. Splavné říční kanály přehrazené mosty protkávají čtvrť a jsou cílem mnoha turistů. Právě tyto kanály navozují podobnost s italskými Benátkami. Ty colmarské však zdobí okolní pestrobarevné hrázděné domy a všudypřítomná květinová výzdoba.

Stanislavovo náměstí – *Place Stanislas* (Nancy, Lotrinsko)

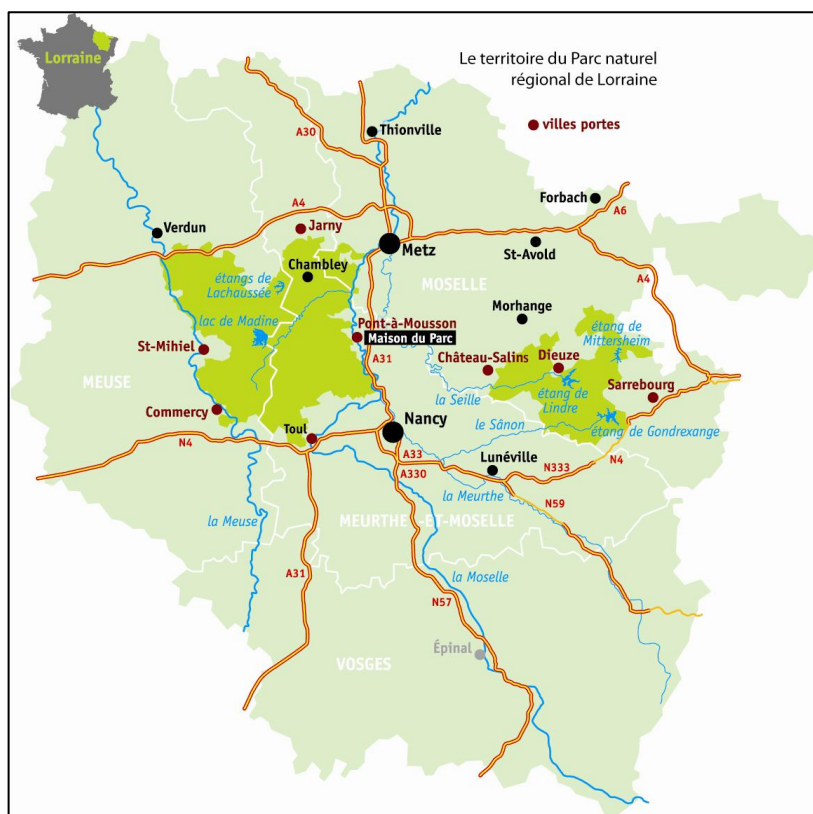

Čtvercové náměstí *Place Stanislas* v Nancy

Zdroj: Julie (2014)

Stanislavovo náměstí, údajně jedno z nejkrásnějších vůbec, se nachází v Nancy. Bylo pojmenované podle polského krále Stanislava I. Leszczyňského a dodnes je střeženo jeho sochou nacházející se uprostřed náměstí. *Place Stanislas* je zdobené klasicistními budovami, fontánami, vítězným obloukem a také pozlacenými mřížemi z tepaného železa s ornamentálními branami. *Place Stanislas* je spolu s *Place de la Carrière* a *Place d'Alliance* zapsáno na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO.

Regionální přírodní park *Parc Naturel Régional de Lorraine* (Lotrinsko)

Vyobrazení Parc Naturel Régional de Lorraine na mapě

Zdroj: Pnr-Lorraine (2017)

Jak je patrné z obrázku, park je rozdělen na západní a východní část. Rozkládá se v lotrinských departmentech Meuse, Meurthe-et-Moselle a Moselle. Tento regionální přírodní park byl dle Rubína et al. (1998) vyhlášen v roce 1974. Jedná se o různorodou krajinu, pro kterou jsou charakteristické lesy, jezera, vápencové vrchy a zemědělské plochy.

Katedrála sv. Štěpána – *Cathédrale St-Étienne* (Metz, Lotrinsko)

Katedrála sv. Štěpána v Metách je místními někdy označována za Boží světlo nebo jako Lucerna, protože díky jejímu osvětlení je vidět už z dále. Charakteristické jsou pro ni zejména obrovské barevné vitráže, které údajně představují největší světovou sbírku.

Gotická Cathédrale St-Étienne v Metách

Zdroj: Romanodi (2006)

**Příloha 4: Individuální řízený strukturovaný rozhovor – okruh otázek
(česky, anglicky, francouzsky)**

1) Stojí dle Vašeho názoru Alsasko-Lotrinsko za navštívení (a proč)?

- *In your opinion, is the Alsace-Lorraine region interesting to visit?
(Is it worth it and why?)*
- *À votre avis, l'Alsace-Lorraine est-elle une région intéressante à visiter?*

**2) Co považujete na tomto regionu z hlediska cestovního ruchu za nejvíce atraktivní?
(Co byste doporučili navštívit a proč?)**

- *What do you find the most attractive in the region in the matter of tourism?
(What do you recommend to visit and why?)*
- *Que considérez-vous le plus attractif en ce qui concerne le tourisme?
(Que recommandez-vous de visiter et pourquoi ?)*

**3) Vyjmenujte některé přírodní a kulturně historické atraktivity cestovního ruchu
nacházející se na území Alsaska-Lotrinska (alespoň 2 přírodní, 5 historických
památek a 2 kulturní události)**

- *Name some natural and cultural historical tourist attractions in the Alsace-Lorraine region
(at least 2 natural, 5 historical monuments and 2 cultural events)*
- *Nommez quelques lieux naturels et culturels historiques de la région Alsace-Lorraine (au
moins 2 naturels, 5 monuments historiques et 2 évènements culturels)*

4) Je podle Vás region hojně navštěvován, a proč je tomu tak dle Vašeho názoru?

- *Do you consider the region as highly visited and in your opinion, why is it like that?*
- *Considérez-vous la région grandement visitée? Pourquoi?*

**5) Jaké jsou pozitivní a negativní faktory (vlastností) tohoto regionu, které ovlivňují
cestovní ruch?**

- *What are the positive and negative factors in the matter of tourism in the Alsace-Lorraine
region?*
- *Quels sont les facteurs positifs et négatifs en matière de tourisme dans la région Alsace-
Lorraine?*

6) Jaká byste navrh/a v regionu zlepšení z hlediska cestovního ruchu?

- *What would you improve in the region in the matter of tourism?*
- *Qu'amélioreriez-vous dans la région en matière de tourisme?*

Příloha 5: Zadání práce

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Akademický rok: 2016/2017

Studijní program: Ekonomika a management
Forma: Kombinovaná
Obor komb.: Management cestovního ruchu - anglický jazyk
(mcr-k-a)

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
Feiferová Lucie	Františka Štíbra 150, Kosof	114610

TÉMA ČESKY:

Přírodní a kulturně-historické předpoklady UCR v oblasti Alsaska-Lotrinska

TÉMA ANGLICKY:

Natural and Cultural-Historical Assumptions of Sustainable Tourism in the Territory of Alsace-Lorraine

VEDOUČÍ PRÁCE:

doc. PaedDr. Jiří Štýrský, CSc. - KRCR

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

Cíl práce:

Cílem práce je zjistit, zda je oblast Francie Alsasko-Lotrinsko z hlediska udržitelného cestovního ruchu zajímavá a jakým způsobem. Jestli se jedná o turisticky vyhledávané území či nikoliv a co může tato oblast návštěvníkům nabídnout.

Osnova:

Úvod

Literární rešerše hlavních použitých zdrojů

Cíl práce a metodika zpracování - objasnění, k čemu chce autor dojít, jakou metodu použije, kde chce pokládat výzkumné otázky

1. Teoretická východiska - charakteristika nejdůležitějších pojmů vztahujících se k tématu

1.1 Potenciál a předpoklady cestovního ruchu

- Lokalizační předpoklady (přírodní a kulturně-historické)

- Realizační předpoklady

- Selektivní předpoklady

1.2 Udržitelnost cestovního ruchu (UCR) - charakteristika

2. Hlavní část práce

2.1 Charakteristika území (geografie; podnebí; demografie - imigrace, jazyk, náboženství, významné historické milníky; ekonomická situace; dopravní infrastruktura)

2.2 Vybrané přírodní a kulturně-historické předpoklady UCR v dané lokalitě

3. Praktická část - řízený rozhovor s návštěvníky dané lokality a místními obyvateli a vlastní zkušenost autora

3.1 Shrnutí výsledků - porovnání pohledu místních a turistů na danou lokalitu (z hlediska cestovního ruchu)

4. Závěry a doporučení

5. Seznam použitých zdrojů

6. Přílohy

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

- BAILEY, Rosemary. Francie. Vyd. 4. Praha: Ikar, 2006, 672 s. Společník cestovatele. ISBN 80-249-0633-3.
- EGERT-ROMANOWSKA, Joanna a Malgorzata OMILANOWSKA. Německo. Vyd. 1. Praha: Ikar, 2002, 576 s. Společník cestovatele. ISBN 80-7202-977-0.
- PÁSKOVÁ, Martina. Udržitelnost cestovního ruchu. Hradec Králové: Gaudemus, 2014, 335 s. ISBN 978-80-7435-329-1.
- RUBEŇ, Josef; Olga ADAMOVIČ; Vlastimil LETOŠNÍK a Miroslav STRÍDA. Francie: průvodce do zahraničí. Praha: Olympia, 1998, 230 s. ISBN 80-7033-474-6.

- ŠTYRSKÝ, Jiří. Geografie cestovního ruchu. Vyd. 1. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015, 160 s. ISBN 978-80-7435-539-4.
- Země Světa, Severovýchodní Francie, únor 2004

Podpis studenta:

F. Ferenc

Datum: *30.3.2017*

Podpis vedoucího práce:

U. Uje

Datum: *30.3.2017*